

Andrea Šefflerová, 6 rokov, MŠ Hviezdoslavova, Ivanka pri Dunaji
Na lúke

Múdra príroda²⁰¹⁷

zborník súťažných prác 5. ročníka literárnej súťaže

OBSAH

I. KATEGÓRIA – VÍŤAZNÉ PRÁCE	5
Van Helsing	6
Rozprávanie o tom, prečo sa pavúky s muchami prestali kamarátiť	8
Body pre pavúka	10
II. KATEGÓRIA – VÍŤAZNÉ PRÁCE	13
Ropucha nie je háveď, ale priateľ človeka	14
Smútok malého pavúčika	16
Fakty lezú po stene	18
SÚŤAŽNÉ PRÁCE	21
Aké naozaj sú?	22
Ako nám osa vylepšila priemer z matiky	23
Ako som sa prestala báť pavúkov	25
Ako vďaka pavúkovi prísť načas do školy	28
Ako veda dopomohla k láske	29
AKTY X – Včely útočia	32
Bájka o dážďovke a zajacovi	34
Bola som typická paneláková Pražačka	35
Buď sám sebou	37
Čaro domácej sprchy	38
Čelinger v ľudskom svete	39
Červené hryzú	43
Dážďovník	45
Deň s háveďou	47
Domčekové dobrodružstvo	50
Eugen a jeho svet	52
Futbalista Ferko	57
Háveď ako priateľ človeka	60
Húseničie paralely	61

Ja a Rúfus	65
Jaskynné dobrodružstvo s netopierom	66
Každý je užitočný	69
Keď pršalo, mrholilo...	72
Krásny motýľ a škaredý pavúk	73
Krátky život Evžena	75
Kto to urobil?	76
Ležím v tráve	79
Mítkvi spolubývajúci	79
Moje príšerky (Zo života našej veselej rodinky)	82
Moje skúsenosti s hávedou	84
Môj kamarát chrobák	86
Môj kamarát pavúk	88
Mravce	90
Mravec, kamarát	92
Mucha, meteorit a bahno z močiara	94
Na čo je dobrá háved'?!	95
Najúžitočnejšie zviera	98
Narodeniny	101
Náš netopier Puffi	103
Neboj(i)me sa hávede?!	104
Nebojím sa hávede?!	108
Neboj(i)me sa hávede?!	108
Neboj(i)me sa hávede?!	110
Nebojme sa hávede!	112
Neexistuje lepšia ilúzia ako srach	114
Nechaj sa poštipať	116
Nemala som rada pavúkov a bála som sa žiab	120
Nepozvaný hosť	121
Netopiere, ja a iná háved'!	124
Netopierie prekavapenie	126
Nie je všetko také zlé, ako sa zdá	129
Nočná žúrka	131
Nočné dobrodružstvo	132

O dievčati a o pavúkovi	135
Obyčajný neobyčajný deň	136
Odporné (???) netopiere	138
Odvážna dážd'ovka Lucka	139
Osobná sponed' pavúka	140
Pavúcia sieť	143
Pavúcia sonáta	144
Pavúk a mucha	146
Pavúk, ktorý rozosmial ľudské dieťa	148
Peter a dážd'ovky	152
Popletený Viktor	153
Potulky prírodou	154
Preteky s osami	156
Ranná prechádzka	158
Sára a ja	158
Sebastián na prázdninách	162
Sen o križiakovi a muče	164
Smrťou sa to nekončí, smrťou sa to začína	166
Smútok malého pavúčika	167
Som predsa medonosná	169
Spolubývajúci	172
Tarantula	173
Tri bájky z lesa	173
Útrapy deprimovanej muchy	175
Užovka obyčajná	177
V núdzi poznáš priateľa	179
Včielka	181
Všivavá cestovná kancelária	182
Záchrankyňa	184
Zubatý netopier	185
Zvláštny sen	186
Žabí princ	188
Živý tieň	189

I. kategória

autori od 10 do 15 rokov

• VÍTAZNÉ PRÁCE

1. miesto:

Meno autora: Sofia Kaminská

Názov práce: Van Helsing

Vek: 14 rokov

Škola: Základná škola s materskou školou, Školská 459/12,
082 56 Pečovská Nová Ves

2. miesto:

Meno autora: Natália Žemlová

Názov práce: Rozprávanie o tom, prečo sa pavúky s muchami prestali kamarátiť

Vek: 11 rokov

Škola: Základná škola M. R. Štefánika 30, 920 01 Hlohovec

3. miesto:

Meno autora: Ján Daňko

Názov práce: Body pre pavúka

Vek: 15 rokov

Škola: Základná škola s materskou školou, Grófske nádvorie 209/2,
082 16 Fintice

Van Helsing

Som netopier. Pýtate sa ma, či som starý? Ani sám neviem, i keď vedci tvrdia, že sa dožívame 30 rokov, ale mám pocit, že som starý ako Matuzalem.

Som už unavený vyvracaním povier, že sme lietajúce myši, krvilačné beštie ako rumunský Drakula, ktorý vraj kedysi sal ľuďom krv. Ja konkrétne sa živím kvalitným hmyzom, veď si nebudem kaziť postavu nejakým treťotriednym hmyzom alebo zeleninou. A najradšej mám komáre! Je ich dosť, tých potvor, ktoré vám pijú krv. Nemyslím teraz vašich príbuzných.

Ako vyzerám? Som malý uzlík krásy odborne zvaný chiroptéra, nie helikoptéra! Netočím ušami, aby som lietal, ale mám krídla, ktoré vznikli predĺžením kostí ruky, najmä prstov zápästia. Medzi končatinami a chvostom mám jemnú a pružnú lietaciu blanu. A ako jediný cicavec viem lietať, nemusím za to platiť ako vy, ľudia. Mám malé telo, pevnú kostru, to vďaka pravidelným návštevám fitnesscentra u nás v jaskyni. Môj hrebeň na prsnej kosti neslúži na česanie vlasov, pretože žiadne nemám, ale na oporu hrudných lietacích svalov. Na oči potrebujem asi okuliare, sú malé, zakrpatené a takmer nič nevidím. Ale zato uši, hmm, to počujem aj trávu rásť. Vďačím za to echolokácii. Telo mám pokryté srstou, ale manželke tvrdím, že má krásny a hebký kožuštek, aby som jej nemusel kúpiť naozajstný kožuch. Jeden prst na prednej končatine a všetkých päť na zadnej mám voľne zakončené ostrými pazúrikmi, aby som sa mal čím zachytiť, keď chcem po lietaní pristáť. Môj chrup mi môže každý závidieť, no najviac pyšný som na moje ostré a dlhé očné zuby. Ja chvost nemám, ale niektorí moji príbuzní chvost majú. Nuž, nemôžeme byť všetci dokonalí.

Kedysi som žil v dutinách stromov a jaskyniach, kým ste vy, ľudia, nezačali stavať obydliá. A tak som sa nastáhoval k vám na povalu aj s celou mojou rodinou, lebo my žijeme v spoločnostiach. Vylietam vždy, keď sa začne stmievať a je už tma. Na rodičovské deťom nechodím, lebo škola je v noci zatvorená a ja cez deň visím a spím.

Raz som si tak visel dolu hlavou v jednej nemenovanej jaskyni v Liptovskom Jáne (bol som tam v kúpeľoch na liečení, veď aj ja si musím oddýchnuť a zrelaxovať), keď ma zbadal taký malý fagan, ktorý tam bol na exkurzii a začal kričať: „Van Helsing!!!“ Kebyže aspoň zakričal: „Upír!!!“, tomu by som za tie roky rozumel, ale Van Helsing? Kto, či čo to je? A tak som si započul echolokátor, ktorý používam na orientáciu v tme pri lietaní a napojil som sa na uja Googla, vraj on vie všetko. Tak som skúsil, či vie, kto je ten Van... Ale internet mal slabý signál, a tak doteraz neviem, kto, či čo to je. Celú zimu počas hibernácie som rozmýšľal nad touto záhadou. Na jar, po návrate domov k rodine som zistil, že je zo mňa bezdomovec. Moji domáci zateplili bytovku, kde som žil na povale toľko dlhých rokov. Bývam teraz v jaskyni, našťastie s celou rodinou, ktorá stihla utiecť. Čakáme prírastok, lebo naše samičky rodia iba raz do roka. A už teraz sa teším na to krásne škaredé bábätko, ako ho budem učiť lietať a využívať náš výzor a poveru na strašenie ľudí. To bude zábava. Chi-chi-chi, že „Van Helsing“.

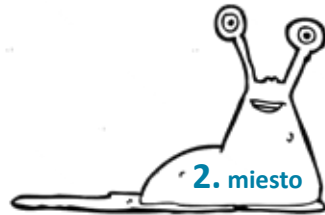
Sofia Kaminská
Základná škola s materskou školou, Pečovská Nová Ves

Rozprávanie o tom, prečo sa pavúky s muchami prestali kamarátiť

Veľa vecí viem, ale odkedy sú pavúky s muchami nepriateľmi, to veru neviem... a možno sa to už ani nikdy nedozviem.

Vraj voľakedy dávno žil pavúček spolu s muškou v malom domčeku na okraji tichého lesa. Domček na konáriku bol obkolesený nádhernými pavučinkami, ktoré ho chránili pred votrelcami. Z domčeka bolo počuť veselý bzukot mušky, ktorá sa starala o domácnosť. Až raz sa všetko muške zunovalo a zatúžila, keďže mala krídelká, zaletieť aj do iného lesa a zažiť nejaké dobrodružstvo vo svojom nudnom mušom živote. Pavúček, keďže mal svoju mušku rád, súhlasil s výletom. Rýchlo si utkal laná, pomocou ktorých sa zavesil na mušku a mohli sa vydať na dobrodružnú cestu.

Malá muška od veľkého vzrušenia radostne bzučala zo spánku a pavúček sa tešil z muškinho šťastia. Len čo vyšlo slniečko a vysušilo jagajúce sa kvapky rosy na pavučinkách i na krídlach mušky, pavúček utkal ochranné dvierka okolo domčeka. Hupol do cestovnej siete a muška vyletela až nad ten najvyšší strom v lese. To vám bola nádhera! Pavúček nikdy takú krásu nevidel! Muška od toľkého šťastia hlučne bzučala, čo bzučala, ona spievala. Na svojej ceste stretávali nové stromy, kvety, chrobáčky, vtáčiky, motýle. Ešte v prvý deň svojej cesty narazili na obrovský roj múch. Nepekne a veľmi hlasno bzučali a vôbec neboli pekné. Ale muška bola presvedčená, že sa konečne stretla so svojou rodinou. Muchy ju hneď vtiahli medzi seba a rozhodli sa ju slávnostne prijať do svojej veľkej rodiny. Usporiadali veľkú hostinu. Pripravili kvapky rosy, rôzne druhy farebných kvetných nektárov a kvapôčiek medu. Pri veľkolepom hodovaní sa muška cítila ako v siedmom nebi. Začala jej prekážať veľká sieť, v ktorej visel pavúček, vlastne škaredý pavúk. Už ho nepotrebovala, veď

mala toľko kamarátok. Počkala na vetrík a bez rozlúčky zhodila zo seba laná pavučinkovej cestovnej siete aj so smutným a veľmi sklamaným pavúčikom. Vietor pavúčika odniesol veľmi, veľmi ďaleko...

Hostina trvala dovtedy, pokým sa všetko nezjedlo. A keď muchy premohol smäd a hlad, najstaršia mucha zavelila, kam sa zase poberú na ďalšie hodovanie. Poznala jeden dom, v ktorom bola vždy kopa dobrého jedla. Dom nebol ani ďaleko, len na druhej strane tichého lesa. Veľký roj múch sa rútil priamo do otvoreného okna pekného domčeka. Keďže to bolo naozaj veľmi dávno, ľudia nepoznali ochranné siete na okná, muchy doleteli priamo na veľký stôl. V strede stola stál maľovaný džbán, v ktorom bol do polovice naliaty sladučký med. Keď ho muchy zbadali, začali sa tak hlasno tešiť, že zobudili starého človeka. Ten, keď zbadal hnusné muchy, zobral veľký kus látky a začal drzé muchy odháňať. Ale muchy boli naozaj veľmi drzé a chceli starému človekovi prejsť cez rozum. Vrhali sa do džbánu, aby si uchlipli trošku medu. To sa im však stalo osudným, pretože...

Pretože smutného pavúčika vietor zavial cez otvorené okno až na kraj džbánu. A nešťastný pavúčik, aby zahnal obrovský smútok zo zrady mušky, začal pliesť pevnú sieť, lebo vlastne nič iné ani nevedel. Muchy miesto medu okúsili zradnú sieť, ktorá im už nedovolila vzlietnuť a čím sa viac v nej trepali, tým ich sieť pevnejšie držala. Keď to zbadala muška, od strachu si sadla starčekovi na nos. Ten sa zahnal a bolo po hlúpej muške.

A od tých čias pavúčikovia tkajú svoje siete, aby do nich chytali drzé a hlučné muchy. A múdremu gazdovi nevadí, že má niekde v kútoch pavučiny. Ved' veľmi dobre vie, ako mu slúžia.

Natália Žemlová
Základná škola M. R. Štefánika, Hlohovec

Body pre pavúka

Milujem mamu. Je úžasná. Miluje otca, brata a... „moju maličkosť“. A aby som nezabudol. Aj pavúky. Áno! Moja mama miluje pavúky. Pri vysávaní naschvál prehliada v kútoch natiiahnuté pavučiny – vraj prinášajú šťastie. Dokonca sa s nimi milo rozpráva. Nepresvedčí ju ani zväčšená fotografia čiernej vdovy, štípancov, odpadnutých údov a blogy zúfalých ľudí, ktoré informujú o tom, že čierna vdova už dorazila v južnom ovocí aj na Slovensko.

Ja som, bohužiaľ, túto lásku k nohatým terminátorom v zmenšených rozmeroch zatiaľ nepodedil. Som úplne šialený z predstavy, že sa mi v noci spustí z plafóna na lane obrovský križiak a zaparkuje rovno na mojej tvári. Brrr!

Ten domáci terminátor má osem párov očí a štyri páry nôh. Pavučinu si upletie za pol hodinky. Krutá realita. Len čo vypnete vysávač a dôjdete do komory, aby ste ho odložili, pavúk má polovicu práce hotovú. Normálne sa vám vysmeje do očí. Pletie rád a rýchlo. A vraj aj veľmi dômyselne – na pavučinu si vyberie vždy strategické, nenápadné miesto, napríklad miesto oproti slnku v okne. Z pavúčej fóbie som si začal izbu vysávať sám, vždy dôkladne skontrolujem hlavne miesto okolo postele a čakám, kedy si terminátor upletie novú základňu. Obyčajne presne o týždeň ju tam nájdem.

Pýtam sa, prečo tu vlastne ste, pavúky?

Kto vás sem teleportoval?

Ste len zdobiteľmi prázdnych rohov izieb, alebo máte aj inú, zmysluplnú funkciu?

Už keď som bol malý, babka hovorievala, že do svojej pavučiny chytajú muchy. No toho teda je! Kúpim si mucholapku, alebo nastriekam izbu sprejom proti otravným muchám a je to!

A sme doma: chémia...

Dobre, máte jeden plusový bod – ničíte hmyz bez použitia chemikálií, čo my, ľudia, zatiaľ nevieme. Aj keď to robíte hrozným spôsobom, beriem. Vstreknúť niekomu jed priamo do tela a vycicať ho... Napadlo mi, či sa ten váš hrozný jed nedá použiť aspoň na lekárske účely.

Dočítal som sa, že v Indii sa v tradičnej medicíne využíva veľké množstvo pavúkov a roztočov. Dokonca na liečenie malárie. Najnovšie výskumy potvrdzujú, že pavúčí jed v medicíne môže byť záchranou pre ľudí trpiacich na Alzheimerovu chorobu a epilepsiu. Tak napriek všetkému máte ďalší dobrý bod. Príroda je múdra pani. Ľudí to ale tak ľahko nepresvedčí, väčšina z nás sa pavúkov zbaví a sme radšej, keď ich doma nevidíme. Neexistuje krajina, kde by na pavúkov nevymysleli nejakú nepeknú poveru.

„Ak pavúka uvidíte hneď zrána, vedzte, že to znamená zármutok. Ak ho uvidíte večer, budete mať finančnú ujmu. Ale ak si pavúk práve spríada pavučinu, znamená to šťastie.“

Ešte aj Kevin v „Sám doma“ vrieska na celý dom, keď mu tarantula lezie po hlave. Pavúkov sa bojíme rovnako v New Yorku, ako aj na Slovensku. Máme ich tu okolo 950 druhov, 17 druhov pavúkov je zákonom chránených a zaradených do Zoznamu chránených druhov, a tak mi rozum našepkáva, že je potrebné ich zachovať pre ďalšie generácie...

Ja som zatiaľ rád, že v mojej izbe žije len jeden druh: taký bruškatec s dlhočiznými nohami, ktorého beriem na milosť. Je to lovec a záchranca životov... aj keď si myslím, že nad hlavou mi sídlieť nemusí!

Adéla Kvitová, 6 rokov, ZUŠ Nový Jičín
Život včelky

II. kategória

autori od 15 do 19 rokov

• VÍŤAZNÉ PRÁCE

1. miesto:

Meno autora: Nikol Rácová

Názov práce: Ropucha nie je háved', ale priateľ človeka!

Vek: 16 rokov

Škola: Spojená škola, Tilgnerova 14, 841 05 Bratislava

2. miesto:

Meno autora: Vanesa Kantorová

Názov práce: Smútok malého pavúčka

Vek: 17 rokov

Škola: Gymnázium Jozefa Gregora Tajovského, Tajovského 25,
974 01 Banská Bystrica

3. miesto:

Meno autora: Lenka Želonková

Názov práce: Fakty lezú po stene

Vek: 16 rokov

Škola: Pedagogická a sociálna akadémia, Kmeťovo stromoradie 5,
080 01 Prešov

Ropucha nie je háveď, ale priateľ človeka!

Je príjemné teplé leto. Spolu s mojou rodinou začíname náš každodenný rituál. Všetci si nájdeme príjemné a pohodlné miesto na sedenie a začíname s koncertom. Pomaly ideme do crescendo, pridávame intenzitu a opäť decrescendo. Sme profesionáli. Vieme, čo robíme. Po pár hodinách sme už uspali niekoľko

poslucháčov, navodili romantickú atmosféru a čo z toho máme na oplátku? Vďaku? Úsmev? Nie. Nebodaj potlesk?! Och, nebuďte smiešni, všetkého, čo sa nám dostane, je len znechutenie pri pohľade na nás. Keď som bola malá, myslela som si, že som škaredá, ale rodičia mi vysvetlili, že nie je chyba vo mne. Je to celé diskriminácia! Som totižto žaba!

Dobre ste počuli. Zvíra, pokiaľ nie je vyšľachtené a nedá sa kúpiť v obchode, je obyčajná háveď, a tak sa k nemu aj správajú. Celý život si musím dávať pozor a sledovať okolie. Máme jediné šťastie, že žijeme na záhradke staršieho páru, ktorý si pestuje trošku zeleniny a ovocia a nedali sa obľnúť všetkými možnými postrekmi, aby mali jedlo také veľké ako z obchodu. No kto to kedy videl, aby sa striekalo na záhrade! Ľudia sú nevdáční, neúctiví a nikdy nemajú ničoho dosť. Aspoňže títo tu sú „stará škola“. Máme sa u nich dobre. Je tu pekne, teplúčko, neďaleko rybník. All inclusive. Nemusím sa báť, že nás pri výlete zrazí auto a skončím rozplesknutá na zemi. Fuj! Hnusná predstava. Vždy si predstavím to porekadlo, čo učia deti v školách: „Ako by hrach na stenu hádzal“. Ja som ten hrach, auto je „on“ (zamlčaný podmet) a stena je v tomto prípade cesta.

Bola by to škoda, lebo som najkrajšia z mojej rodiny. Moja koža, nakoľko som to ešte nerobila (veď viete čo), je červenkastá až medenohnedá. Mamka vraví, že väčšie bradavice, ako mám na koži, už dlho nevidela. Ropucha

bradavičnatá nepredstavuje ideál krásy, ale pre moju maminu to je životný princíp. Je hrdá, že je ropucha a celý život sa tak správa. Ja sa rýchlo učím a pozorujem ju, aby som raz mohla byť ako ona. Jej sfarbenie je žltohnedé, olivovozelené či sivé. Hýri mixom farieb. Naša hrubá bradavičnatá koža vylučuje tekutinu, ktorá nás chráni pred nepriateľmi. Tým teraz nemyslím ľudí alebo, nedajbože, tie minidomy na kolesách.

Som typická žaba (ropucha) v puberte. Mám aj latinské meno: Bufo Bufo. Vymýšľam, som drzá, zaľúbená a po večeroch sa mi nechce s našimi loviť. Prečo by som aj mala?! Nič proti tomu starému páru, ale nevidím dôvod pomáhať ľuďom vo všeobecnosti. Živíme sa mravcami, chrobákmi, pavúkmi, mnohonožkami, slimákmi či dážďovkami. V podstate požírame väčšinu hávede, ktorá ničí záhrady nášho milého starého páru. Pre nich to však robím rada. Veľakrát ma stará pani zahliadla, keď si bola pokopkať jej maličký, no krásny a určite chutný šalátik, a nikdy sa na mňa nepozerala s odporom. Pozerala sa na mňa, ako na krásny dar matky prírody a letmo sa usmiala. Ja jej na oplátku chránim jej šalát a ostatnú zeleninu. A robí to celá moja rodina a ostatní z našej skupiny.

Ako správny tínedžer väčšinu dňa prespím. Našťastie, aj všetci ostatní. Je to pre nás, ropuchy, bežné. Cez deň voľno a večer lovíme. Jediná vec, čo nás donúti byť aktívnymi aj cez deň je, keď prší alebo obdobie párenia. No a mňa to už pomaly čaká. Toto obdobie trvá od marca do októbra a ja sa spolu s mojím samcom, od ktorého v poslednej dobe počúvam len samé „orrrt, orrrt, orrrt“ alebo „ông, ông, ông“, čo je typický signál dvorenia, chystám na výlet k potoku, kde darujeme život novým žabkám. Potom sa vrátíme a zimu strávime v suchej zemi v diere nejakého hlodavca.

Takže toto som ja. Bufo Bufo. Ropucha bradavičnatá, ktorá nepríde ľuďom atraktívna, ale chráni ich záhradky a plody rastúce v nej. Sme ako všetky iné zvieratá, aj keď neštekáme, nemňaukáme, alebo produkujeme trochu viac slizu. Bonusom sú naše vykrkované árie. Nájdete nás aj vo vašej

záhrade, najlepšie, ak máte rybník. Ľudia, nič proti, ale ceňte si nás trochu viac. Neublížujeme predsa vám, ale tým, čo ubližujú VAŠEJ záhrade. A áno, nemáte začo!

Nikol Rácová
Spojená škola, ZŠ a G, Tilgnerova 14, Bratislava

Smútok malého pavúčka

Izbou sa ozýval tichý plač. Dokonca aj ukecané knihy na polici prestali klebetiť, len aby zistili, kto to tak usedavo narieka. Vždy pokojný a tichý kaktus, zaujímaví svoje obľúbené slnečné miesto na okne, vyzval nešťastníka, nech ukáže svoju tvár. Na prekvapenie všetkých obyvateľov izby vyšiel spoza skrine malý čierny pavúček, ktorého všetci poznali ako veselého a usmievaného.

„Čo sa ti stalo, maličký?“ spýtal sa ho kaktus.

Drobec si utrel svojich niekoľko párov očí a postáždžoval sa: „Môj spolubývajúci ma nemá rád.“

„Tvoj spolubývajúci?“ nechápal kaktus.

„Človek, ktorý tu so mnou býva. Už niekoľkokrát na mňa bezdôvodne kričal a dokonca sa ma pokúšal zavraždiť. Čo robím zle? Veď moja pavučina vôbec nezaberá toľko miesta ako jeho posteľ, nepúšťam si nahlas hudbu a ani dievčatá si sem nevodím tak často ako on.“

Kaktus sa zamyslel a povedal: „Možno by si mal na niekoľko dní odísť. Uvidíš, hneď ťa zavolá späť, keď sa ho tá mušacia háved' pokúsi zožrať zaživa!“

„Ale muchy nie sú háved' – keby nebolo ich, nemal by som sa čím živiť,“ odvetil pavúk.

„Tak čo je potom tá háved’?“ spýtal sa kaktus.

„To neviem, no som si istý, že žiadne zviera to nebude. Každý z nás je niečím výnimočný a všetci zaujímame špeciálne miesto v prírode. Sme jeden od druhého závislí. A to najdôležitejšie, všetci sme si rovní. Či už sú to muchy, pavúky, hady, myši, chrobáky, vtáky, psy, ryby, slony alebo ľudia. Nikto z nás nie je viac alebo menej ako ostatní. Všetci máme rovnaké právo žiť a zo života sa tešiť.“

Vždy pokojný a tichý kaktus sa usmieval. Malý pavúčik ho zaskočil svojou múdrou rečou. Vtom mu však napadol ďalší dôvod, prečo by človek nemohol mať pavúčika rád.

„Čo ak sa ťa tvoj spolubývajúci len bojí?“

„Bojí? A prečo by to robil? Som snáď nejaká obrovská krvilačná beštia?“ Pavúkovi sa opäť tisli slzy do všetkých párov očí.

„Samozrejme, že nie. Možno sa ťa bojí len preto, že si šťastnejší, skromnejší a múdrejší ako on.“

„Ale mňa sa predsa nemusí báť! Nám, zvieratám, nezáleží na tom, či sú ľudia múdri alebo hlúpi, pekní alebo škaredí. Tak ako sa oni budú správať k nám, tak sa my budeme správať k nim. Veď je to úplne logické. Prečo by sme im mali ubližovať, keď namiesto toho môžeme žiť v mieri a tolerancii a rozdávať lásku?“

Kaktusu sa veľmi dobre počúvali slová mierumilovného pavúčika. Vtom však prišiel do izby jeho spolubývajúci a jedným švihom ruky ho zabil.

Vanesa Kantorová
GJGT, Tajovského 25, Banská Bystrica

Fakty lezú po stene

Neublížila by som ani muche. Hyperbola?

Nie. Fakt vyzlečený dohola.

Živými svedkami sú tí, čo boli doposiaľ (násilne) umiestnení do mojich zariadení.

Nech im je zem ľahká!

Napríklad švehla Moly. Našla som ju vo vani, vychudnutú a zmätenú. Škoda, že som si vtedy nedopriala krátke zamyslenie, či som už videla švehlu s nadváhou. Môj sklon k evakuácii všetkého drobného a dýchajúceho by som možno dokázala potlačiť.

Jej existenciu som vhodila do klzkého skleneného pohára, kým som zo škatuľky vyhadzovala vatové tyčinky a robila do nej ihlou diery na dýchanie. Do vzniknutého zariadenia pre zdravotne oslabené švehly som následne Moly umiestnila. Pre zdomácnenie plastom ohraničeného priestoru som tam vhodila dva gaštany. Google mi prezradil, že švehly sa živia okrem iného kancelárskymi potrebami ako papier a lepidlo. Tak som teda zo zošita geografie odtrhla kúsok z recyklovaného štvorčekovaného papiera a naaranžovala ho dovnútra. Slamkou som pravidelne Moly zásobovala vodou. Mojm cieľom bolo poskytovať jej bezplatne služby, pokým neskončí zima. Na jar som ju plánovala vypustiť do krásnej prírody nášho sídliska.

V tom čase som začala s budovaním kampane: Nezabíjajte hmyz! Hnutie pramenilo v papieri veľkosti formátu A4, kde som hájila práva chrobákov. O tomto dôležitom kroku v evolúcii ľudstva vedeli traja ľudia – mama, otec a najlepšia kamarátka. Nikto z nich ma nebral vážne.

Zatiaľ čo som bojovala za rovnocennosť medzi ľuďmi a hmyzom, môj zvereneц umieral.

Slamka čakala v hrnčeku.
Nedočkala sa.

Mala som kamarátku, ktorá pre mňa istý čas mala pochopenie. Kým sme spoločne ešte na prvom stupni čakali na čitateľský krúžok, na školskej chodbe sme zachraňovali muchy, ktoré vošli, no nevedeli vyjsť. Chytali sme ich do dlaní (tie vitálnejšie príp. za krídla) a púšťali cez otvorené okná von.

Kamarátka raz vyhlásila, že jednu muchu si vezme domov a bude ju chovať. Ja som na to, samozrejme, mala prostriedky, a tak som pri najbližšej „SOS akcii“ priniesla už spomínanú škatuľku od vatových tyčieniek. Kamarátka si vyhľadla krotkejšiu muchu, ktorá dobrovoľne sedela na jej prste a zavrela ju do nej. Po ceste domov som ju poučovala o správnej starostlivosti, kým ona niesla škatuľku ako sám dar Boží. Mucha vo vnútri ale odrazu spadla na chrbát a začala krčiť nohy. Obe sme boli vystrašené – veď to nie je len tak, keď vám niekto zdochýna pred očami. Napadlo mi, že možno mrzne, veď vonku vládol chlad. Presviedčala som kamarátku, aby ju vzala do dlaní a dýchla na ňu. Najprv sa zdráhala, no keď som sa od zúfalstva rozplakala, poslúchla ma. Ja by som to asi neurobila. Mala som panický strach z mŕtvov a vôbec – čo keby sa predsa len zobudila a vletela mi rovno do úst?

Mala som pravdu. Mucha sa naozaj pod teplým dychom prebrala.
A možno žije až dodnes.
Pokiaľ niekomu nevliezla do úst.

Ani dnes sa nemôžem ubrániť tomu, aby som v lete nepreskakovala mravce na horúcom betóne. Aby som sa v kuchyni vlastným telom nepostavila za zmätenú muchu, ktorú chce oco plesnúť. Aby som na prechádzke v lese neotáčala bezradných chrobákov naspäť na končatiny.

Považujú ma za blázna. Pretože si vážim život.

Nikto ma nepresvedčí, že je to hlúposť. Strata času. Ja nemám čo stratiť, zato oni áno.

Nemôžeme zaprieť, že sú nám podobní – rodia sa, aby sa učili, pracovali, našli si pár, stvorili potomkov a umreli. Všetko ostatné je druhoradé.

A aký je z nich osoh?

Odpovedám otázkou: Aký je osoh z nás?

Očakávame, že všetko, čo je v našom svete, je pre nás. Každú vetu, gesto, pohyb začíname slovom „ja“.

Nie „ja“ ani „ty“, ale „my všetci“...

Lenka Želonková
Pedagogická a sociálna akadémia, Prešov

Júlia Laubertová, 10 rokov, ZŠ Golanova, Banská Bystrica
Pavučina 1

SÚŤAŽNÉ PRÁCE

MÚDRA PŘÍRODA 2017

Aké naozaj sú?

Nič nie je háveď, čo na Zemi žije, to nás učí naša učiteľka biológie. Všetci na Modrej planéte sme jedna rodina, hodina biológie práve začína.

Pavúky vraj sú tvory príliš nohaté, povedalo v triede jedno dievča okaté. Však nech lepšie sa pozrie na pavučinu, tam prenášačky chorôb muchy hynú.

Letí včielka, letí, no nie strašiť deti, ale do roboty, opel'ovať kvety.
Žihadlo ako zbraň tasí, len keď ju niekto ohrozí.
Podobne ako osa, čo poletuje rada bosá, ani ona vás so žihadlom nenaháňa, pichá len toho, kto sa na ňu oháňa.

O ucholakovi vznikla hlúpa povera, že rád sa z nášho ucha pozerá.
Ak sa tam niekedy ocitol, tak len omylom, ľudia si viac ohrozujú uši mobilom.

Čo taká dážďovka, prečo ju Jožko nemá rád?
Vraj vyzerá ako malý had. No ona o pôdu sa stará, kyprí, prevzdušňuje ju za záhradkára. Užovka aj vretenica, dážďovky veľká sesternica, hryzie, len keď je pristúpená, tak pod nohy pozeraj sa, Zdena!
Vďaka nim nepremnoží sa sivá myš,
tak hlodavce šup do svojich skrýš!

Fuj, slizká je každá žaba, kričí z poslednej lavice Gaba.
No múdry Paľko ju poučí, že lepkavým jazykom otravné komáre rozpučí.

Janka pod čiapkou ukrýva si vlasy, lebo sú vraj korunou krásy.
Bojí sa, že netopier sa jej do nich zapletie, no iba ak sa mu to v hlave popletie.

A čo také medvede? Patria tiež medzi hávede?
Vraj priťahujú ich kontajnery, tomu Katkina babka verí.
No je to len chyba človeka, keď medveď z lesa k príbytkom uteká,
lebo človek mu zberá plody všetky, huby, maliny, čučoriedky.

Domácu úlohu ukradla mi straka, vyhovára sa žiačka dáka.
No tá v tom nemá prsty, len ľudia sú dlhoprstí.

V triede rozčuľuje sa Hana, vrah líška je prefíkaná.
No ryšavka to o sebe netuší, tak deti, na hodine nerušiť!
A ďalšie zvery, čo povieme si o nich? Už dnes nestihneme, zvoní...

Klára Holičová
Základná škola, Ul. P. Mudroňa, Martin

Ako nám osa vylepšila priemer z matiky

Naša trieda nebola ničím zvláštna. Bola v zlom stave ako všetky ostatné. Popísané lavice, olupujúca sa omietka, skriňa, ktorá sa nedala otvoriť a okno, ktoré sa nedalo zavrieť. Dotieravé muchy zvyčajne krúžili okolo svetla a všetkých poriadne znervózňovali.

Ale dnes nie. Dnes sme mali matiku a to znamenalo, že sme všetky muchy vyhnali von, okno zalepili lepiacou páskou a v napätom tichu čakali, kým príde Striga. Nečakali sme dlho. Striga sa ukázala hneď po zazvonení. Zabuchla za sebou dvere a pomalým knísavým krokom sa dotrepala k stolu. Takmer dvojmetrová stvora s prešedivenými vlasmi škúlila ako sup ponad rámy okuliarov posadených na špičke orlieho nosa. V hrčovitej ruke namiesto ukazovadla zvierala plastovú lapačku na muchy.

„*Vyberte si papiere!*“ prikázala škrípavým hlasom. Vytrhla som papier zo zošita. Celá trieda čakala na zadanie písomky, o ktorej dopredu nikto

nevedel. A Striga začala diktovať. Už po prvých slovách bolo všetkým jasné, že niečo také sme nepreberali, ale medzi matikárkine záľuby patrilo rozdávanie päťoriek. „Desať minút!“ povedala prísne.

Pustila som sa teda do počítania. Po šiestich minútach sa mi už dymilo z hlavy, no úlohu som vypočítala. Niečo také sme sa skutočne ešte neučili, našťastie som však patrila medzi chytrejšie deti. V duchu som ľutovala ostatných spolužiakov. Aj Filip v zadnej lavici mal na tvári súcitný výraz. Pohľady sa nám stretli a on na mňa nepatrne žmurkol. Nie preto, že by som sa mu páčila. Bol to náš tajný signál. Znamenal sprav ťahák. A ak bola naša trieda v niečom dobrá, bola to tímová práca. Odtrhla som z papiera maličký zdrap a rýchlo naň naškrabala riešenie. Potom som gulôčku nenápadne podala Betke, a tak dva ťaháky, odo mňa aj Filipa, nacvičene putovali triedou. Dúfala som, že aspoň jeden z nás to má správne. Striga si ako vždy nič nevšimla, lebo za osem rokov sa z nás stal dokonale zohratý tím. Jaro mi podal Filipov lístoček s ťahákom a ja som ho nenápadne pod lavicou otvorila, aby som mohla porovnať jeho riešenie s mojím.

„Čo to tam máš?“ zaškriekala Striga a pomaly krívala ku mne. Srdce mi od strachu vyletelo do krku a žalúdok div že mi nespadol do gatii. „Daj to sem!“ Bola už takmer pri mne, keď sa v triede ozval zvláštny zvuk. Niečo medzi vrčaním leva a motorovou pílou.

Bzzzz.

Striga sa zamračila a pohľadom blúdila po triede.

Bzzzz.

Zdvihla lapačku pripravená na úder a ja som dúfala, že neudrie mňa.

Bzzzz.

Vtedy som si ju všimla. Celkom maličká osa zmätene krúžila okolo svetla a nepokojne bzučala. Niekoľko spolužiačok potlačilo výkrik, ale nikto z nás sa ani nepohol. Osy boli u nás častými návštevníčkami, tak sme sa, aj na vlastných chybách, naučili, ako sa máme k tým tvorčekom správať. Striga

to však nevedela. Keď si osu všimla, začala divo mávať lapačkou a pritom neprestajne kričala na nás i na osu. Tej sa jej urážky očividne nepáčili. Zletela dolu a pristála Strige na krivom nose. A splnila si svoju osiu povinnosť. Matikárka spustila hrozný krik a s jačaním vybehla z triedy. Tak ti treba! pomyslela som si. To máš zato, že nás skúšaš z toho, čo s nami nepreberieš. Uškrňajúc sme za ňou pozerali, ale situáciu sme využili na to, aby sme si dopísali príklady.

„Vďaka osám!“ vykrikla som s úľavou, aj keď mi srdce stále splašene bilo. V duchu som si sľúbila, že raz založím Združenie na ochranu hmyzu. Ani sa mi nesnívalo, že nám obyčajná, neprijemná osa zachráni priemer z matiky. Toho dňa sme už Strigu nevideli. Keď sa neukázala ani na druhý deň, zašli sme za triednym, ktorý nám s poľutovaním oznámil, že pani učiteľka bude dlhšie práceneschopná.

Kamila Pribišová
Základná škola, Československej armády, Prešov

Ako som sa prestala báť pavúkov

V triede sa prechádzal jeden veľký a chlpatý pavúk. Len tak, lebo sa mu chcelo. Nikto si ho však nevšimol, lebo bola prestávka a každý mal na práci niečo zaujímavejšie, ako sa starať o nejakého pavúka. Pozornosti sa mu dostalo, až keď vyliezol na lavicu Beáty a Fanny.

Najprv sa nič nedialo, no keď si Beáta chcela zobrať mobil zo stola, spustil sa odrazu hrozný krik: „Pavúk! Ááááá! Dajte ho preč!“ Chalani sa, samozrejme, začali len smiať a dievčatá začali utekať od jej lavice, všetky, až na Fanny, ktorá si pavúka v pokoji nechala prejsť na ruku a vyložila ho na vonkajšiu parapetu okna. Celé toto videla aj ich učiteľka a bola veľmi prekvapená, podobne ako aj celá trieda.

„Fanny, odkedy sa nebojíš pavúkov?“ opýtala sa Táňa. „Myslela som, že s tvojou arachnofóbiou odpadneš ako prvá, čo sa to s tebou stalo?“

„No, strávila som víkend s babkou a neviem, či viete, babka je ešte stále pracujúca deratizérka a na jednu svoju akciu ma aj zobrala.“ A tak im Fanny vysvetlila, čo sa stalo.

Tento víkend som bola u babky, lebo rodičia išli preč a odmietli ma nechať samú doma. Protestovala som, lebo som mala iné plány, ale nedalo sa nič robiť. Babka býva na okraji mesta, takže som tam bola úplne stratená a ešte mi aj zobrala mobil, že vraj nech s ňou trávim viac času, akoby som tam práve nebola zavretá na celé dva dni, pche! V každom prípade, v sobotu mi babka oznámila, že zajtra ideme na jednu akciu, jej prácu. Najprv som neverila vlastným ušiam. Hneď som sa začala vykrúcať a snažila sa z toho dostať. Prosila som, odmietala, dokonca som jej aj pripomínala svoj strach z hmyzu a aj som nadávala. Jediné, čo som z toho získala, bola akurát kázeň o odvrávaní a o tom, ako dohliadne, že sa pôjdem za tie reči vyspovedať k jej farárovi, vraj ona pozná takého, čo zoberie aj takú hriešnicu nepokrstenú ako ja! Ešte si trochu zanaďavala na mojich rodičov, väčšina hlúpych poznámok bola na moju mamu, a išla pripraviť obed akoby nič.

Na ďalší deň ma babka zobudila o pol šiestej: „*Vstávaj, spiaca krásavica, tie chrobáky sa samé nevyhubia.*“ Ako som mohla zabudnúť! Čo už, nemám na výber. Šla som sa pripraviť a prezliecť do špeciálneho obleku a už o pol hodinu sme vyrážali. Babka si cestou spievala Michala Dávida a keď šla pesnička Nonstop, tak sa to nedalo vydržať. Keď sme už konečne došli na miesto, skoro som odpadla. Okolo celého domu pobehovali chrobáky a pavúky, to bolo neskutočné! Ako z hororu! Chcela som vbehnúť späť do auta, no babka ho už zamkla a stihla dokonca vybrať aj všetko náčinie. Začala som tak úprimne prosiť, že by to pohlo naozaj snáď každým. S mojou babkou však nie. Vystrojila ma a nakázala mi, nech len opakujem po nej. Prišli sme ku dverám, babka vytiahla kľúče a tam...

„Na teba spadla kopa švábova a začala ťa objedat.“

„Nevyrušuj Maroš!“ povedala Táňa, *„prosím pokračuj, je to dosť zaujímavé.“*
Tak som pokračovala.

Celá chodba bola plná pavúkov! Už som sa otáčala s tým, že babke utečiem, no prekvapilo ma, že sa ma nepokúšala zastaviť. Pozrela som na ňu a videla som smútok v jej očiach a nemohla som si pomôcť, len sa zastaviť.

„Keď chceš, tak chod'. Ja ťa už nebudem držať. Chcela som len stráviť čas so svojou vnučkou a pomôcť jej prekonať strach, o ktorom viem, nemysli si, že som zabudla.“ S týmito slovami zdvihla okoloidúceho pavúka a ukázala mi ho. *„Pozri sa naňho, veď on sa ťa bojí viac ako ty jeho. Len to skús.“* Videla som to šťastie v jej očiach, keď som pristúpila. *„Pavúky dokážu uloviť veľký počet hmyzu a regulujú rovnováhu v prírodných procesoch nenahraditeľným spôsobom a zabezpečujú, aby sa hmyz nebezpečne nepremnožil. A vieš, že podľa nich vieme určiť, či je prostredie znečistené?“*

Hoci som potrebovala ešte dva pokusy, zvládla som to a poviem vám, nebolo to vôbec také zlé, a to potešenie v očiach mojej babky... stálo mi to za to. Jedna vec mi však ešte stále nesedela: *„Babka, keď máš tú háved' tak rada, prečo ich teda zabíjaš?“*

„Drahé dieťa moje, nikdy by som im neublížila. Ja ich len uspím, pozbieram a vypúšťam do prírody. Vieš, práca na dôchodku má svoje výhody. Jednou z nich je aj more voľného času.“ Potom sa začala smiať a aj ja som sa k nej pridala. Po tomto vysvetlení a objasnení sme sa pustili do práce. Trvalo to síce celý deň, ale za celý ten čas, čo sme spolu strávili, som sa nasmiala tak, že som sa skoro udusila. Bol to jednoducho krásny zážitok. Na ďalší deň, keď som odchádzala, som babke sľúbila, že si to ešte určite zopakujeme...
„No, tak som teda stratila strach z hávede, hmyzu a iných malých potvoriek, strávila krásne chvíle s babkou a spoznala ju z úplne nového uhla.“

Vtom začal zvoniť zvonček a učiteľka bola v triede. Ešte ani nedozvonilo a hneď sa začala vypytovať, čo sa to deje okolo našej lavice.

„To je na dlho pani učiteľka,“ povedala som jej.

Samuel Čorej
Spojená škola, Tilgnerova, Bratislava

Ako vďaka pavúkovi prísť načas do školy

Veľa ľudí nemá k hmyzu dobrý vzťah. Ale prečo? Veď hmyz je veľmi užitočný a v prírode nenahraditeľný. Pavúky patria medzi hmyz, ktorý u niektorých ľudí vyvoláva strach hlavne kvôli svojmu vzhľadu. Ľudí odrádzajú ich kostrbaté nohy, chlpaté telo a strašidelné oči. Majú voči nim predsudky, nemajú ich radi, aj keď im nič neurobili. Zo strachu z pavúkov vznikajú niekedy vtipné situácie. Takúto vtipnú situáciu s pavúkom zažila aj moja mama, keď bola malá.

Bolo ráno a mama a jej sestra mali vstávať do školy. Babka ich prišla zobudiť, lenže im sa vstávať vôbec nechcelo a babka ich nemohla dostať z postele. Po chvíli si všimla, že nad ich posteľou sa po stene prechádza menší pavúk.

„Keby tak chcel ten pavúk padnúť ku vám do postele... To by vás rýchlo prebralo, čo?“ s úsmevom sa opýtala babka. Ešte ani nedopovedala túto vetu a pavúk už bol v posteli. Ako keby počul jej slová. Mama i jej sestra začali kričať a rýchlo vyskočili z postele. Babka sa veľmi smiala, zatiaľ čo ony od strachu skoro plakali. Obe ten „hrozný“ zážitok prežili a vďaka maličkému pavúkovi stihli prísť do školy včas. Babka bola vysmiata, ale nemohla tejto situácii uveriť. Pavúk akoby vypočul jej slová a pomohol jej dostať deti z postele... Keby nebolo pavúka, ktovie, ako by to dopadlo.

V prírode sa vyskytuje približne 40 tisíc druhov pavúkov. U nás na Slovensku

žije okolo 950 druhov. Aj napriek tejto rozmanitosti sa pavúkov, ktorí žijú u nás, nemusíme báť. Niektoré druhy sú aj jedovaté, ale ich jed je veľmi slabý. Druhy pavúkov so silnejším jedom sú vzácne a žijú skryto, hlboko v zemných norách. Ľudia s nimi prichádzajú do kontaktu len minimálne. Väčšina slovenských druhov nie je vôbec jedovatá ani agresívna. Pár druhov pavúkov je dokonca využívaných v lekárstve.

Pavúky obyčajne na človeka neútočia, iba ak v sebaobrane. Sú malé a voči človeku skoro bezbranné. V prírode sú nenahraditeľné pre svoje postavenie predátora. Tkajú siete, na ktoré dokážu uloviť veľké množstvo múch a iného otravného hmyzu. Zabezpečujú, aby sa hmyz nebezpečne nepremnožil. Taktiež sú veľmi dôležité a nenahraditeľné v potravinovom reťazci.

Ľudia majú tendenciu pavúky zabíjať, ale mali by si uvedomiť, čo tým prírode spôsobujú. Ak my nebudeme ubližovať im, nebudú nám ubližovať ani ony. A nakoniec ešte toľko: pavúkov sa nemusíme vôbec báť, ale naopak, veď sa hovorí, že pavúky prinášajú ľuďom šťastie.

Lenka Omáriková
ZŠ s MŠ Udiča

Ako veda dopomohla k láske

Ahojte, volám sa Klára a chcem vám rozpovedať môj príbeh, ako som sa stala dôležitým tvorom pre nášho veterinára, ktorý k nám pred rokom zavítal. Neverila som, že pre tohto muža budem ozajstnou ropuchou a nie obludou, ktorou ma nazývajú už aj malé deti, lebo, vraj, nás ropuchy, nemajú veľmi v láske.

Jeho príchod bol veľmi nečakaný. Ihneď sa nastáhoval do chatky pod lesom. Všetko nám to vyrozprávala klebetnica vrana Maja. Že vraj: „*Ten veterinár sa volá Juraj a prišiel preskúmať a liečiť zvieratká v našej dedinke. Zajtra príde aj jeho kolegyňa Mirka, aby mu pomáhala.*“ Nikto z nás nevedel, čo má očakávať. Báli sme sa podíŕť a čo i len nakuknúť, čo sa v domčeku deje,

ale nakoniec, ako uvidíte, sme sa všetci do jeho ambulancie dostali.

Juraj sa s vervou pustil do práce. Bádala, skúmal, meral, zapisoval... Objektom jeho záujmu sme boli my, obyvatelia nášho lesa. Bol to prvý človek, ktorý sa nás nebál a nevravel, že sme odporní. Svoj zážitok zo stretnutia s ním nám vyrozprával chrúst Ado.

„Neboj sa, chrústik, ja ti neublížim, potrebujem sa len pozrieť, či máš telíčko v poriadku,“ prihovára sa mu. Neverila som vlastným ušiam. Skutočne existujú ľudia, ktorí dokážu povedať aj malým tvorom milé slová?

Dni a mesiace utekali a Juraj s Mirkou sa venovali svojej práci. Najskôr preskúmali chrústa Aďa, potom lienku Betku, všetkých okolitých susedov a tiež mojich veľmi dobrých priateľov. Čím viac času prešlo, tým sa ma viac zmocňoval smútok, že nevyšetril aj mňa, ale veľmi rýchlo som tie myšlienky zahнала. Dúfala som, že môj očakávaný deň D predsa len príde. A on naozaj prišiel...

Juraj ma opatrne vzal do rúk a preniesol do veľkej miestnosti, v ktorej som sa od horúčavy skoro roztopila. Zrazu len vidím, ako na miskú, na ktorej som sedela, posadil aj ďalšieho žabiaka. Žabiaka Miša. A to nemal robiť. Hneď ako sa usadil, prišlo mi zle. Mišo tak smrdel rybacinou, že som nakoniec stratila vedomie. Už som začula ako Juraj hovorí: *„Dúfam, že jej ten presun a náš výskum neublížia...“*

Chvíľku to trvalo, no nakoniec som sa prebrala. Viditeľne som tým urobila radosť najmä žabiakovi Mišovi. Ten si už chystal ľúbostnú reč, začal špúliť pery... No vtom ma vzal do rúk Juraj. Zachránil mi tým život. Nechcela som, aby si Mišo začal namýšľať, že som sa aj ja zamilovala. Ešte to by mi chýbalo! Ešteže nebýva v našej dedine. Juraj pokračoval. Hneď mi začal prezerat moje veľké ústa. Skoro som pukla od smiechu, veľmi ma to šteknilo. Juraj sa tváril vážne a diktoval Mirke rôzne čísla a cudzie pojmy, no ja som si zapamätala len tie posledné – čosi... a 27. Nevedela som, čo to znamená, ale dúfala som, že kvôli nim nebudem musieť jesť nejaké hnusné lieky.

V ambulancii som strávila hodinu a pol. Žiadne lieky mi, našťastie, nepredpísali, ale zato som dostala veľkú injekciu, z ktorej ma zadok bolel ešte dva dni. No dostala som za ňu, teda za to, že som všetky tie tortúry statočne vydržala, moju obľúbenú pochúťku – slimáky. A ešte čosi. Juraj ma jemne priniesol až pred dvere môjho močiara. „Uvidíme sa opäť pri ďalšom vyšetrení, zatiaľ si oddýchni,“ usmial sa a pohladkal ma na rozlúčku. Vtedy som pochopila, že v ambulancii budem pravidelným hosťom. No bola som rada, že dnes už žiadne vyšetrenie podstúpiť nemusím.

Hneď, ako ma chrúst Aďo zazrel, rýchlo dobehol a začal vyzvedať. Rozpovedala som mu všetko, čo sa za tento deň stalo, ale o Mišovi som necekla ani slovo. Bola som rada, že som ho po tej injekcii nezazrela, určite by mi to k mojej „poinjekčnej“ rekonvalescencii nepomohlo. A ráno? Ráno som pred domom našla misku slimákov. V mysli sa mi neustále vracala spomienka na žabiaka Miša, no dúfala som, že ho už nikdy neuvidím. Ale nestalo sa tak, pretože po chvíli sa objavil Juraj a opäť ma vzal do svojej ambulancie. A bol tam aj ON...

Celý natešený, že ma opäť vidí, sa začal vypytovať, ako mi chutili raňajky. Vtedy som si uvedomila, že tie slimáky neboli od Juraja. Povedal mi, že každé ráno má dovolené vyjsť z ambulancie na hodinu a využil ju na to, aby ma potešil – teda, dúfa, že ma potešil. Milé, nie? Veď dnes sa mi už nezdal taký škaredý a protivný a už ani tak nesmrdel. No, musím priznať, že ma to naozaj potešilo. Začalo vyšetrenie, ktoré aj veľmi rýchlo skončilo a Juraj ma opäť odniesol domov. Na Miša som celý deň ani nepomyslela, teda, iba trochu.

Podvečer som v schránke našla plagát s ponukou plesu, ktorú organizoval drozd Jakub. Ples obyvateľov nášho lesa sa mal uskutočniť už nasledujúci deň. Ja som ani veľmi netúžila ísť, no lienka Betka ma prehovorila, vraj, že to bude zábava. Tak sme šli. A hádajte, kto tam nechýbal! Môj (no teda ešte nie môj) žabiak Mišo. Hoci som si spočiatku vravela, že na parket nevstúpim za žiadnu cenu... Mišo sa však nedal odradiť. No čo som mala

robiť? Na ten parket ma dostal a spolu sme pretancovali celú noc. Je úžasným tanečníkom.

V nasledujúci deň ma čakalo znovu vyšetrenie a ja som mala ďalší dôvod na stretnutie s Mišom. Bála som sa, že opäť dostanem injekciu, ale rozhodla som sa, že nech bude akokoľvek, vydržím to. Zdravie je len jedno. A Mišo tiež... Takto ubehli dva mesiace, s injekciami a partákom Mišom. Zápal pomaly ustúpil, až mi jedného dňa Juraj veselým hlasom povedal: „*Milá žabka, tvoje výsledky sú vo výbornom stave, a preto tvoja liečba dnešným dňom končí.*“ Zľakla som sa, lebo to znamenalo koniec nielen stretnutiam s Mirkou a Jurajom, ale aj stretnutiam s Miškom. No ten sa nastahoval do môjho močiara iba pár domčekov odo mňa, a tak sa Mirka s Jurajom iba potmehúdsky usmievali, že ich výskum bol úspešný a dosiahol svoj cieľ.

Tých pár mesiacov, čo som bola v spoločnosti Juraja a Mirky, som sa cítila veľmi príjemne. Zistila som, že pre lekárov nie sme žiadne obludy. Verím, že sa na našu čistinku vrátia čo najskôr, aby sme opäť mohli zažiť vysnívané dni, keď sme sa stali pre niekoho dôležitým tvormi. A čo ja a s Miško? Sme dobrými priateľmi a uvidíme, čo prinesie budúcnosť...

Katarína Pavla Mizerová
Hotelová akadémia Otta Brucknera, Kežmarok

AKTY X – Včely útočia

Jedného krásneho dňa som s mojou najlepšou kamarátkou bola na výlete. Keďže bolo krásne, prechádzali sme sa, až sme prišli na lúku.

Dlho, dlho sme potom hľadali cestu domov, no nenašli sme ju. Našli sme však krík malín, ktorý bol pre nás záchranou, keďže sme boli už veľmi hladné a unavené, a pochutnali sme si na nich.

No pritom rýchlo a hltavom jedení sme si nevšimli včelí úf, ktorý bol za kríkom. Kamarátka vopchala ruku do kríka, že si vezme ďalšie malinky, a zrazu ju niečo pichlo. Rýchlo vytiahla ruku a pozerali sme sa, čo sa stalo. Na prste mala obrovské žihadlo a nad nami už číhal rozzúrený huf včiel. Dali sme sa na útek. Lenže ony za nami. Keď sme si už mysleli, že nemáme šancu, zazreli sme hlinenú dunu a schovali sme sa do nej. Tá nás ochránila pred rozzúrenými včelami.

Vystrašené sme si potom uvedomili, že včely si vlastne iba chránili svoje územie a my sme im ho narušili.

PS: Preto píšem aj ja, lebo moje meno súvisí s prírodou – s pavúkmi, ktorých sa aj napriek ich vzhľadu nebojím.

Natália Pavúková
ZŠ Matice slovenskej, Prešov

Jakub Smolka, 7 rokov, ZUŠ Ferka Špániho, Žilina
Modlivka

Bájka o dážďovke a zajacovi

Práve sa skončilo sychravé počasie a z vlhkej pôdy pri lese vylezie dážďovka. Je rada, pretože po dlhom čase konečne zapršalo a zemina zmäkla. Mohla sa konečne prevrtať hlinou a pomôcť farmárom s pestovaním úrody.

Keď začala prerývať prvú hriadku farmárových mrkiev, uvidela zajaca. Veľký zajac si ju tiež všimol a podišiel k nej so zdesením v očiach. „Čo tu chceš? Také škaredé a slizké čudo sa nesmie obšmietat okolo tak krásnych mrkiev!“ povedal zajac.

„Zajačik, ja som dážďovka,“ odvetila milo. „Som veľmi užitočná, aj farmári o tom vedia.“

Zajac dlho rozmýšľal, či jej má veriť. No nakoniec, keďže bol povrchný a pozeral sa iba na vzhľad, milej dážďovke povedal: „Neverím ti, si šeredná, určite klameš a chceš zožrať moje mrkvy,“ povedal rozhorčene. „Nech ťa tu už viac nevidím!“

Dážďovka sa veľmi urazila a zajacovi odvetila: „Keď chceš, aby som odišla, odídem. No potom, keď nebudeš mať čo dať do úst, nevolaj ma.“ A odišla na iné polia.

Po troch týždňoch, v čase zbere úrody, vytešený farmár prišiel na pole, kde ho mala čakať krásna mrkva. Radosť sa nekonala, pretože si dážďovka neurobila svoju prácu. Dôsledkom bola zvädnutá vňať, visiaca nad zemou. Farmár sa preto dostal do zlej situácie a ledva vyživil svoju rodinu. Pre zajaca však neostalo a musel sa ho vzdať. Keďže ušiak bol domestikovaný, nevedel si sám zaobstarať potravu. Dlhé dni volal na dážďovku, no ona sa mu už neukázala, a tak zomrel od hladu.

Ponaučenie: Nesúďte iných podľa ich vzhľadu. Dôležité je len to, čo je v nich a čo dokážu.

Andrej Majtas
Gymnázium, Párovská, Nitra

Bola som typická paneláková Pražačka...

„Nééééé!“

„Proboha, co to tady leze?!“

„Ježíšikriste, vono je zase tady!“

„Sakra, lítá to pořad kolem mé hlavy!“

„Dejte to pryč, nebo půjdu já!“

Tak toto je len malilinký zlomok toho, čo si musela vypočúť moja slovenská babka v to leto, keď sme sa k nej prisťahovali. Ale začnem pekne od začiatku.

Volám sa Michaela Šothová a som žiačkou 7. A triedy ZŠ s MŠ v Stakčíne. Narodila som sa v Prahe ako Jirůšková a do svojich šiestich rokov som tam aj žila. Bola som typická paneláková Pražačka, ktorá zvieratka videla akurát v pražskej ZOO, v televízii a v rozprávkových knihách.

Keď som mala šesť rokov, moja mamka sa vydala za môjho terajšieho ocka a odišli sme bývať do Stakčína, krásnej dedinky na východe Slovenska. Presťahovali sme sa v lete. Babkin dom stojí pod kopcom, všade naokolo je nádherná príroda, čerstvý vzduch, žblnkajúca rieka, spev vtáčikov a... kopa hávede! Pamätám si ešte teraz, ako som vrieskala pri každom malom pohybujucom sa tvorovi, ktorého som zbadala. Mala som pocit, že z každej strany na mňa číha nepriateľ a čaká len na to, ako ma zničí. Nebola som v tom sama. Moja mamka, typická paneláková Pražačka, neznášala všetko, „co leze, lítá, plazí se, spouští na pavučine...“

Chudák, babka. Celé leto behala hore-dole, aby nás ochránila pred „odporným hmyzem“. Ale kto by si myslel, že ten „odporný hmyz“ mlátila

hlava-nehlava, ten by sa mýlil. Ona to jednoducho vzala do ruky (my s mamkou sme pri tom pohľade vrešťať ešte viac) a odniesla to preč, mimo nášho dosahu a zorného poľa. Popritom nám nezabudla vždy rozprávať o „chúďatkách“, ktoré nemôžu za to, ako vyzerajú, o tom, že ony sa nás boja viacej ako my ich, o ich užitočnosti v našom živote a... bla, bla, bla. Mohla nám hovoriť, čo chcela, náš postoj sa nemenil. Až jedného dňa...

Skončil sa môj prvý školský rok a začali sa letné prázdniny. S mojimi novými kamarátkami som ich trávila väčšinou vonku. Pamätám sa, že bol nádherný slnečný deň a my sme sa ochladzovali brodením rieky Cirochy, ktorá tečie blízko nášho domu. Vtom okolo mojej hlavy začala krúžiť osa. Skamenela som. Asi ju to posmelilo, lebo jej otáčky naberali rýchlosť. Stála som ako socha, ale osa sa približovala k mojej tvári. A potom som spustila... Ocko mi neskôr povedal, že taký prenikavý výkrik ešte jakživ nepočul. Vybehol z domu a bosý utekal cez cestu a cez husté krovie k rieke. Medzitým osa odletela a na mojej tvári sa rozžiaril šťastný úsmev. Ten však vzápätí zamrzol pri pohľade na ocka, ktorý zastal na brehu. Na ten pohľad nezabudnem do konca svojho života. Ockova tvár bola ohnivočervená, po celom tele mu stekali potôčiky potu, ktoré sa v dolnej časti tela miešali s krvou z doráňaných roztrasených nôh. Nemôžuc popadnúť dych, povedal: „*Už mi to nikdy..., nikdy..., nikdy... neurob! Počuješ?...Nikdy!*“

Táto, na prvý pohľad banálna príhoda, zmenila môj postoj v dvoch smeroch. V prvom rade som zistila, že môj nevlastný ocko je vlastne môj milovaný ocko, ktorému na mne neskutočne záleží a ľúbi ma. Tým druhým smerom kráčam dodnes. Zbožňujem hodiny environmentálnej výchovy, na ktorých sa učíme ohľaduplnosti k životnému prostrediu, k svojmu okoliu, k iným tvorom i k sebe samému. Milujem všetko, čo lezie, lieta, plazí sa, spúšťa po pavučine... Od jari do jesene sa túlam s priateľmi po okolitej prírode, všimam si všetko živé aj neživé naokolo a všetkými zmyslami precitujem tú nádheru života.

Mamka si pomaly tiež zvyká, vreštiť už len pri pavúkoch. A ja ich pekne krásne beriem do ruky a vynášam tie chúďatká, ktoré nemôžu za to, ako vyzerajú, preč, mimo mamkinho dosahu a zorného poľa.

Michaela Šothová
Základná škola s Materskou školou, Stakčín

Bud' sám sebou

Bol raz jeden mravec, ktorý žil na mravčom sídlisku, preto mal veľa susedov. Mravec, volajme ho Fero, mal jednu záľubu. Vyrábal strunové nástroje. Mal teda rád hudbu ako ja. Preto je mi blízky. Ale on ma nepozná.

Fero má však kamaráta pavúka, ktorý síce nebyva na jeho sídlisku, ale z výšky sa naňho každý deň pozerá. Vždy, keď sa na tenučkej pavučinke dostal až nad mravčie sídlisko, posilňoval Fera: „*Nepočúvaj ich, rob to, čo máš rád. Nič si nerob z ich ťahovania. Ved' vieš, koľko zveri tu býva. Líška je prefíkaná, mucha otravná, komárov priam nenávidia, mravec vraj vždy ide s prúdom, osa sa len vlečie vzduchom. Ja sám sa vraj len ťahám kdesi, že si en robím siete, preto vraj nikdy neviete, čo ja spravím... preto som ja samotár.*“

Mravec Fero ho len počúval a kýval hlavou. Uvedomoval si každé jeho slovo. „*Som síce mravec, mám veľkú rodinu, ale mal by som zostať sám sebou. Mal by som robiť veci, čo ma bavia.*“

Mravec žije proti prúdu dodnes, podľa rady priateľa začal vyrábať hudobné nástroje, skladá hudbu, ktorá nie je síce až tak úspešná, ale teší sa z nej. Ide tam, kde ho nik nevíta. Má obrovského fanúšika, a preto jeho hudba stúpa k oblakom. Nikto toho mravca nepochopí, ale v živote predsa o to nejde. Bud'me takí, akí sme, sme presne takí, akých nás svet chce mať...

Filip Pospíšil
Základná škola, Nižný Mirošov

Čaro domácej sprchy

Väčšina ľudí si pod slovom háveď predstaví všetko možné od červíkov, cez larvy až k hmyzu. Ja osobne považujem za najväčšiu háveď pavúky a mám z nich panický strach. A keď vravím panický, tak myslím skutočne panický. Vždy, keď vidím pavúka, v hlave sa mi zjavia tie najhoršie scenáre. Že ten maličký pavúček behom pár sekúnd vyrastie do veľkosti dospelého človeka a začne za mnou naťahovať svoje dlhé nohy...

Zdá sa mi, že normálny človek sa skôr bojí tých čiernych tučnučkých pavúkov s krátkymi nôžkami a veľkým telíčkom, ktoré síce nie sú najväčšie, ale pohľad na ne určite nie je príjemný. Pre mňa je ale aj tak najstrašnejší pavúček s dlhými tenkými nohami a malým telom. Tieto „strašné“ pavúky sú v asi každom dome či byte. Chcela by som poznamenať, že aj tieto ohyzdne stvorenia sú na niečo dobré. Napríklad, živia sa otravnými muchami, ktoré nám lezú na nervy svojím bzučaním, prípadne, úplne znechutia mäso na nedeľňajší obed, na ktoré sme sa tak tešili, lebo predsa len... nikdy nevieme na čom všetkom taká mucha sedela predtým, ako pristála na našom jedle.

Prednedávnom mi rodičia povedali, že som sa odmalička akosi bála pavúkov. Pamätám si, že sa ma snažili tohto strachu zbaviť tak, že keď ocino chytil nejakého pavúka v dome, dal ho ku mne na zem a chcel ma donútiť chytiť sa ho. Nenávidela som to, vždy som utiekla pod najbližší stôl a odmietala som vyjsť, kým ocino toho nevinného malého pavúka nepustí. Ako malá som chcela vyvraždiť všetkých pavúkov. Keď tak nad tým rozmýšľam, čo si asi mohli rodičia myslieť. Že z ich malej roztomilej dcéry sa v budúcnosti stane kapitán vojska na usmrtenie všetkých pavúkov na našej krásnej zelenej planéte? A potom zas uvažujem nad tým, čo si mohol myslieť ten pavúk, čo sa zdola pozeral na malú uplakanú a usoplenú Emku, ktorá sa chcela kvôli jeho prítomnosti odsťahovať k starým rodičom.

Teraz už naisto viem, že pavúk je posledný živočích, akým sa chcem vôbec niekedy zaoberať. Prednedávnom sa mi stala jedna príhoda. Večer som

sa sprchovala a zrak som mala stále uprený na typického „záchodového“ pavúčka, ktorý visel bez pohnutia nado mnou. Keď som si na ruku dala šampón a začala som si umývať vlasy, na chvíľu som od neho odvrátila zrak. Keď mi to ale doplo a znova som ho išla sledovať, nebol tam. Myslela som si, že odišiel a už ho nikdy neuvidím a znova som sa vrátila k umývaniu vlasov. Ako si tak spievam obľúbenú pieseň, asi päť centákov vedľa môjho tela sa na pavučine spúšťa dolu ten pavúk. Chápete? Pri mne? Čo sa bojím pavúka, aj keď je odo mňa aj o desať metrov ďalej? Skoro som dostala infarkt! Samozrejme, spanikárila som ako vždy, začala som vrieskať a ihneď som zobrala sprchu a začala som sa brániť. Nič som tým však nevyriešila, akurát som vodou postriekala všetko okolo, len nie môj cieľ. Síce som chcela, aby som ho spláchla, ale skončilo to tak, že ten pavúk zo sprchy vyhnal mňa.

Fakt obdivujem ľudí, ktorí sa týchto stvorení dotknú bez jediného problému. Nič však neovplyvní skutočnosť, že pavúky sú užitočné nielen na lapanie otravného hmyzu, ale zaslúžia si obdiv aj za ich majstrovské diela – pavučiny, ktorých pevnosť vzbudzuje záujem nielen nás ale aj vedcov.

Ema Biľošová
Základná škola, Skýcov

Čelinger v ľudskom svete

„Uf!“ vzdychol si mravček po celodennom upratovaní. No nebolo to smutné uf, práve naopak. Všade mám poriadok, čistotu a všetko tu má svoje miesto, nakoniec ako v celom mravenisku, mrmlal si mravček len tak pre seba.

Mravček bol veľmi usilovný. Vždy, aj keď si mohol dať chvíľku prestávku, hrnul sa do práce. Pomáhal nosiť potravu do mraveniska, upratoval, dopĺňal vodu do nádrže, či pomáhal tetám robotnícom. No dnes musel robiť inú vec. Už týždeň opravuje nádrž, stále z nej však tečie voda. „Ach, už týždeň opravujem tú nádrž, no stále z nej kvapká voda, čo... mám...“

robit?!“ nahnevane si mravček pýtal svojich susedov, no nikto mu nevedel odpovedať.

„Musím sa spýtať kráľovnej. Ona bude určite vedieť poradiť!“ povedal si a utekal za kráľovnou.

„Kráľovná! Kráľovná!“ kričal, „kráľovná, potrebujem s vami hovoriť o probléme ohľadom nádrže,“ povedal zadychčane.

„Ach! Zase si tu Čelinger?“ spýtala sa kráľovná mravčeka.

„Áno, pani kráľovná! Prepáčte, ale tá nádrž stále kvapká rovno do mojej komnaty a ja sa bojím, že voda zničí môj príbytok,“ povedal Čelinger.

„Hmmm,“ zamyslela sa kráľovná, „dobre, urobíme to takto. Pôjdeš do ľudského sveta a zistíš, ako takéto problémy riešia ľudia. Ak splníš túto úlohu, dostaneš za odmenu svoju vlastnú nádrž na vodu, škatuľku na jedlo a možno aj novú komnatu, ale musíš sa vrátiť maximálne do troch dní, inak za tebou pošlem mravčiu rotu, aby ťa išla zachrániť,“ povedala kráľovná veľmi pomalou rečou.

„Zachrániť?!“ spýtal sa Čelinger nechápavo. „Pred kým, pred čím?“

„No vieš, ľudia... oni nie sú ako my...,“ ťažko hľadala kráľovná slová, ktorými by vysvetlila, že ľudia nemusia mať dôvod na to, aby mravčekomu, alebo vôbec hmyzu ublížili.

„Pôjdeš teda?!“

„Pôjdem,“ povedal Čelinger bez váhania. Vtedy kráľovná chytila veľké presýpacie hodiny a otočila ich so slovami: „Želám ti veľa šťastia, Čelinger! Choď a vráť sa živý a o niečo múdrejší,“ povedala, vstala a odišla za stenu

pripomínajúcu paraván.

Mravec pol dňa putoval a stále nevidel žiadny dom ani ulicu. No v tom, čo nevidí? Okolo mravca práve kráča človek! Čelinger sa rozbehol a chytil sa nohavice človeka.

„Aké je to tu veľké!“ pomyslel si, keď videl, aký má ľudský príbytok rozmery. No po chvíli si všimol, že na zemi je pohádzaných veľa vecí, že je tam smrad a krik.

„Áááááá,“ kričala sestra. „Veď počkaj!“ kričal brat. A vtom sa ozval obrovský buchot, treskot a bojler bol na zemi.

„Počkaj, počkaj! Rozbili sme bojler,“ povedala sestra a mravček sa na to díval, akoby sa pozeral na najhororovejší film. „To ja nie! To ty si rozbila ten bojler!“ povedal brat a nasledujúcu hodnú chvíľu sa hádal, no vtom sa sestra vzchopila, chytila bojler a pripevnila ho naspäť na jeho miesto. No pripevnenie nestačilo. Z bojlera začala striekať voda a z jednej skrutky vypadla malá plastová podložka, mravčekovi rovno pod nohy.

Sestra odišla, no o chvíľu sa vrátila s vecou, ktorú nazývala tesnenie a pritlačila ju do medzery medzi bojlerom a rúrou. Vtedy prestala striekať voda. Mravček si to starostlivo poznačil a zaskočený správaním ľudskej rasy odišiel späť do mraveniska.

V mravenisku všetko porozprával kráľovnej a kráľovná uznala, že mravček urobil, čo mal, a tak mu odovzdala jeho odmenu. Prikázala ostatným mravčekom zozbierať suchú trávu a tú použili ako tesnenie na Čelingerovu nádrž.

Kráľovná sa mravčekovi poďakovala a venovala mu ďalšiu komnatu. Mravček sa potešil a hneď si predstavil, ako si novú komnatu pekne zariadi. No teraz

už bol naozaj veľmi unavený a chystal sa do postele.

Skôr, než si ľahol spať, si zapísal do denníčka, čo sa musí opýtať kráľovnej:

Prečo si v ľudskom svete ľudia nepomáhajú tak ako mravčeka?

Prečo ľudia na seba kričali a obviňovali sa?

Prečo mali taký neporiadok, keď majú toľko pomôcok na upratovanie?

Prečo nás, mravčekov, len tak jednoducho zašliapnu, aj keď sme takí usilovní a neporovnateľne menší ako oni?

A vôbec, prečo je ľudský svet taký zvláštny?

Nuž, ktovie koľko otázok by ešte pribudlo, keby náš malý mravček Čelinger nezaspal. A či mu kráľovná zodpovie všetky otázky? To nevieme, lebo často krát ani ľudia nevedia, prečo sa správajú, ako sa správajú.

Ale teraz už psssssssst, Čelinger už spí...

Igor Furdík

Spojená škola, Tilgnerova, Bratislava

Alexandra Uhrínová, 14 rokov, ZŠ a MŠ Maurerova, Krompachy

Nájdí ma!

Červené hryzú

Malinký mravec preliezol Katke po podrážke červenej sandálky, s námahou sa jej vyštvrel na palec ľavej nohy, aby ju mohol poštekliť a zliezť po ostatných prstoch ako po schodíkoch späť na zem. Hlavu mala podopretú o koleno a ústa trochu pootvorené. Toto bol dobrý mravček, čierny, tie nehryzú. Na zadku cítila kamienky, ktorými boli vydláždené schody. Keď sa postaví, bude mať v koži vysedenú mozaiku, ale nik okrem nej sa to nedozvie, lebo ju zakryje sukňa.

Mravce pobiehali po kamienkoch, veľmi sa ponáhľali, nechceli vyliezť Katke na ruku, ani na zaprášený lístok skorocelu, čo im nastrkovala. Nebolo pre ňu ťažké sa zabaviť v školskej družine, aj keď sa nechcela hrať loptové hry. Laura odchádzala domov vždy o jednej a Katka ostávala v družine až do pol tretej. Bez Laury to bola otrava, dohodli sa, že raz spolu utečú a pôjdu do cukrárne, ale ešte nevymysleli ako, tak jej nezostávalo nič iné, ako sedieť na teplých schodoch a pozorovať mravce.

„Nudíš sa?“ Tomáš na ňu vrhol tieň.

„Nie, pozerám sa na mravce,“ odpovedala. Tomáš bol štvrták.

„Čierne alebo červené?“

„Oboje. Ale červené hryzú.“

„Dobre, že ich nepáliš lupou.“ Keď bol v družine niekto štvrták, to už niečo znamenalo. „To niekto robí? Hnusné.“

„Vieš, keď dáš lupu do správneho uhla...“

„To viem, dá sa s tým založiť aj oheň. Ale nevedela som, že tak niekto ubližuje mravcom.“

„Už ste sa o tom učili?“

„Nie, ukázal mi to starký. Skoro podpálil záhradnú stoličku.“

„A čo sa učíte?“

„Na prvouke? Hlavne o počasí a tak, ale radšej mám čítanie. Už som vedela čítať, keď som šla do školy, ale teraz viem ešte lepšie a čítam veľa kníh.“

„Ktoré knihy si čítala?“

„Teraz čítam Opice z našej police. Je to super.“

Všimol si ich Kubo. Blondavý tretiak. Na školskom výlete hodil do ohňa na opekanie slimáka. Dostal asi päť čiernych bodov a poznámku do žiackej a bolo to hrozné. Potom družinárka vysvetľovala všetkým deťom, aké zlé je ubližovať zvieratkám. Katka sa vtedy pozerala do zeme a hrala sa s dlhými stebelami trávy okolo pníka, porezala si prst, ale hanbila sa priznať, že nevie, aká vie byť tráva ostrá, tak krvavý prst strčila do vrecka. Mamka sa hnevala, že si zašpinila nohavice, ale vôbec nerozumela, aké by to inak bolo trápne.

„To by som do teba nepovedal, Tomáš!“

„Čo by si nepovedal?“

„No... Štvrták a prváčka.“

To je hanba. Katke sa obrátil žalúdok a v ňom obed z jedálne. Počas obeda sa nesmeli chodiť na záchod, kto šiel, dostal čierny bod a za tri čierne body šla poznámka do žiackej. Červeným perom! Pred tým, ako mohli odniesť obed, museli ho ukázať družinárke, tá buď prikývla, alebo povedala, že ešte desať plných lyžíc polievky. Alebo svojou vidličkou rozdelila ryžu na dve časti a ukázala na tú, ktorú malo dieťa zjesť skôr, než obed odnieslo. Staršie deti si losovali, do čieho taniera prelejú polievku, aby ju prepašoval k okienku so špinavým riadom, mladšie deti sa báli. Katka dnes ostala v jedálni sedieť sama, kým sa ostatné deti odišli hrať, lebo nedojedla svoje šľachovité mäso. Sadli si k nej nejaké ôsmačky a povedali jej, že to môže odnieť, že sa to nik nedozvie, ale ona sa bála, že dostane druhý čierny bod a to si nemohla dovoliť. Ten prvý dostala, lebo nejaké dievča rozbilo pohár a ona vykrikla a vyrušila ostatných pri jedení. Tak svoje šľachovité mäso pekne poprežúvala a k okienku odniesla prázdny tanier.

„Kubo, neprovokuj prosím ťa,“ povedal Tomáš pokojne

„Ale fakt, nezdá sa ti, že je malá?“ ukázal Kubo prstom na Katku, ktorá bola plná hnevu, že Kubo povedal, že je malá. Odkedy dočiahla na všetky

vodovodné kohútiky bez pomoci dospeláka, cítila veľká. Dokonca už mala deväť trvalých zubov a určite vedela čítať krajšie ako Kubo, lebo chalani nevedia pekne čítať.

„Vieš čo, daj mi pokoj,“ povedal Tomáš Kubovi a otočil sa na Katku: „Nič si z toho nerob, on si len niečo kompenzuje.“ Potom sa ešte chvíľu rozprávali a Tomáš sa vrátil k ostatným deťom a ich loptovej hre.

Teraz sa Katka pozerala na mravce oveľa spokojnejšie. Večer porozprávala mamke, aká je veľká, že sa s ňou rozprávajú aj štvrtáci a opýtala sa, čo to znamená, keď niekto kompenzuje.

Agáta Brozová
Gymnázium, Školská, Tvrdošín

Dážďovník

Je pokojné, letné ráno. Ležím v posteli a cez otvorené okno do izby prenikajú zvuky ulice, ozýva sa spev vtákov. V ušiach mi rezonuje ich štebotavý zvuk. Započúvam sa lepšie a podľa typického ostrého hlasového prejavu „cizí, cizí“ usúdím, že koniec mojim snom dal práve dážďovník tmavý.

Tento rýchly a obratný lovec patrí do ríše zvierat, kmeňa chordáty, triedy vtákov a radu dážďovníkotvaré. Ľudia ho poznajú veľmi málo alebo vôbec, no v poslednom čase sa dostáva do povedomia.

Dlhé, úzke a kosákovité krídla s rozpätím od 42 do 48 cm ho robia neúnavným a vytrvalým letcom s priemernou rýchlosťou od 36 km/h do 43 km/h. Krátka hlava, aerodynamické telo prislúchajúce k hlave, spolu s vidlicovitým chvostom a celkovou dĺžkou 16 - 17cm ho spravili takým dobrým, že vo vzduch trávi skoro celý svoj život. Váha mu prekážať nemôže, lebo váži iba 36 až 50 g. Jeho nohy sú veľmi slabé na to, aby ho udržali na vodorovnom povrchu ako sú káble. Udržia ho iba na zvislom povrchu, ako sú napríklad

omietky budov. Aj do hniezda pristáva priamo.

Často a rád ich pozorujem sediac na balkóne. Sledujem, ako naberajú rýchlosť, menia smer letu, chytajú potravu. V blízkosti nášho balkóna ich lieta naozaj celý húf.

„Ako je možné, že také množstvo vtákov letí veľkou rýchlosťou v rôznych smeroch a ešte nikdy sa nezrazili?“ pýta sa sestra. A ja sám sa zamyslím nad zaujímavou otázkou. *„Majú aj vtáky nejakú školu?“* vyzvedá ďalej mladšia sestra. Aj ju tie malé lietajúce stvorenia zaujali. Dážďovníky žijú v kolóniách, kde majú medzi sebou veľmi úzke sociálne vzťahy. Lovia spolu vo vzduchu prudkým letom drobný hmyz a iné článkonožce. Hmyz lovia i pri strechách budov.

„Mám nápad,“ povie sestra. *„Chyťme si jedného a zoberme do detskej. Nech ma už v noci nepošťípe komár! A kedy už vychytajú všetky muchy? Nemám ich rada!“*

Hniezdia v perím vystlatej dutine budov či stromov. Tam kladú po prilete dve až tri vajcia, o ktoré sa starajú obaja rodičia. Sedia na nich striedavo, ale môžu aj spolu. Majú len jednu znášku za rok. Mláďatá sú hnedasté s belavými okrajmi pier. Vedia lietať už v troch mesiacoch a prvé tri roky života trávajú v povetrí.

Aj ich môže zasiahnuť dážď, nie sú žiadnou výnimkou. Dokážu vydržať niekoľko dní bez jedla, ale ak toto počasie trvá dlhšie, ich rodičia idú loviť potravu pre mláďatá aj pár kilometrov ďalej, a to aj na niekoľko dní. Mláďatá neprítomnosť rodičov znášajú veľmi ťažko, a preto upadajú do letargie. Letargia je stav, keď sa mláďatám spomalí pulz i dýchanie a zníži sa aj ich telesná teplota.

Dážďovník je sťahovavý. Do Európy prilieta koncom mája a začiatkom júna

a patrí medzi posledné vtáky, ktoré k nám prilietajú. Taktiež sa tu zdržiava najkratšie. Koncom augusta až začiatkom septembra už odlieta do Južnej Afriky, kde zimuje.

Po namáhavom dni tieto vtáky vyletia do výšky okolo jedného až dvoch kilometrov, kde spia. Spia počas letu a to tak, že jedna polovica mozgu oddychuje a druhá riadi let. Žijú okolo desať rokov.

Spod balkóna sa často ozýva: „*Aha, mami, lastovička!*“ Malé deti, ale aj dospelí, si dáždovníka často mýlia s lastovičkou. To nevedí. Hlavné je, že sa im vtáčik páči, že ho pozorujú, že ich dáždovník zaujal a ony si ho všimli. Keď budú chodiť do školy, spoznajú, ako sa toto krásne stvojenie volá a ako sa správa.

Dáždovníky by sme si mali vážiť najmä preto, že nás zbavujú rôzneho otravného hmyzu. Dôležité je, aby sme si ich nepomýlili s lastovičkami a belorítkami. Potom im odpustíme hádam aj to, že nás zrána svojím prenikavým spevom tak náhle vytrhnú z ríše snov.

Šimon Hajdučko
Základná škola, Jána Švermu, Humenné

Deň s hávedou

V jeden deň, deň po letnom daždi, mi zavolała sesternica Ad'ka, aby som k nim prišla na prázdniny. Potešila som sa. Ad'ka je veľmi dobrá sesternica, je múdra a vždy sa od nej niečo naučím. Teta Adriána, Ad'kina mama, je úžasná kuchárka a jej brat Vilko roztopašný päťročný výmyselník. Hneď ráno som sa teda pobalila a ocino ma k nim zaviezol.

Po zvitání sme neobsedeli dlho v dome. Vyšli sme sa hrať vonku. Slnko svietilo a vzduch od dažďa bol svieži ako mentolka. Keď sme sa naobedovali,

išli sme trhať trávu okolo plotu. Ja som si tak pohmkávala, ruku som mala položenú vedľa. Zrazu som zacítila, že mi niečo po nej lezie. Myslela som si, že je to mravec, no... bol to pavúk. Veľmi som sa preľakla a odbehla som na chodníček. Adka sa zasmiala a povedala, aby som sa nebála, že niektoré pavúky sú na pohľad síce nepríjemné, niektoré majú chlpaté telo, ale sú užitočné ako mucholapka.

Trhanie trávy sme nakoniec prenechali dospelákom a išli sme využiť pekné počasie k rieke. Voda bola ešte kalná. Vracali sme sa späť, keď z mláčky pri rieke vyskočila žaba. Zapišťala som. Tá však bezstarostne ostala na svojom mieste. Adka mňa aj Vilka upokojila: „*Žabka sa živí hmyzom, je obojživelník, má dlhý jazyk a je užitočná. Neľakajte sa!*“

Keď sme sa na ňu dosýta napozerali, vrátili sme sa domov. Po fantastickej večeri sme vyšli do Adkinej izby, že ideme spať. Unavené sme ležali v posteli, keď sme začuli tichý šuchot. Zasnietli sme a uvideli sme čudo prečudesné, netopiera. Otvorili sme okno a zavolali sme Adkinho ocina. Ujo odtiahol záves, zhasol svetlo a všetci sme vyšli von, aby netopier mohol vyletieť. To sa mu aj podarilo. Aj sme sa zasmiali. Dnešný deň bol totiž plný hávede. Keď odletel, Adka mi povedala, že netopiere sú cicavce, sú užitočné, lebo jedia chrobáky, komáre a nočné motýle.

Po dni strávenom s hávedou sme konečne zaspali.

Nina Dendisová
Základná škola s materskou školou, Lokca

Martin Katušák, 17 rokov, Stredná škola scénického výtvarníctva, Bratislava
Uhol pohľadu

Domčekové dobrodružstvo

Vlani som bol na prázdninách u uja Jara. Keďže on je známy tým, že rád vyhľadáva dobrodružstvá, jedného dňa sa rozhodol, že pôjdeme do starého domu po jeho starej mame.

Nasledujúce ráno sme vstali, naraňajkovali sa, zbalili sa a naše dobrodružstvo mohlo začať.

Ujov džíp nás odviezol až k domu. Keď som prvýkrát zazrel ten starý ošarpaný dom, mal som pocit, že som v nejakom strašidelnom filme. Prišli sme až k dverám, ktoré pri otvorení vydali výzdgajúci zvuk. Zdanie, že dom nie je obývaný, nebolo až také pravdivé. Po príchode nás v dome vívalo niekoľko desiatok malých pobehujúcich hlodavcov.

„My tu budeme aj spať?“ opýtal som sa uja.

„Jasné, veď sme chlapi a nás nič nevystraší!“ zvolal ujo. *„Ani tie malé potvorky s myšacími chvostíkmi,“* dodal.

Mal som zvláštne pocity. Už iba predstava, že tu strávim, čo i len jednu noc, mi spôsobila husiu kožu.

S ujom sme vybalili batožinu, pootvárali okná, trochu pozametali a zmietli zo stien niekoľkoročnú pavučinu. Uvedomil som si, že po myšiach ani stopy a aspoň na chvíľu sa mi uľavilo. Pomyslel som si, že to najhoršie je už za nami. Zdanie však znova klamalo. Keď sme vyšli na povalu, uvidel som na ujomom ramene pavúka vo veľkosti orecha. Arachnofóbia mi spôsobila ťažkosti s dýchaním.

„Čo teraz?“ pomyslel som si. Pomalým a tichým krokom som krčovitito zišiel z povaly. Ujo šiel za mnou, najhoršie však, že i s pavúčou spoločnosťou na

ramene. Vybehol som z domu, no pri tom som sa tak nešťastne potkol o kameň, že som skončil tvárou k zemi. V tej chvíli som pocítil jemné mravčenie. Nebol som si istý, čo by to mohlo byť. Keď som si však pretrel oči, zistenie bolo mrazivé. Spadol som priamo do mraveniska. Zdvihol som sa ešte rýchlejšie, ako som utekal z povaly. Tento hrozný zážitok som chcel predýchať za najbližším stromom, kde som sa s rozbúšeným srdcom posadil. Ako som tam len tak sedel a snažil sa dostať z hlavy nepríjemné zážitky, zažiadalo sa jašterici robiť mi spoločnosť. To už som si naozaj myslel, že sa mi iba sníva. Návrat do domu som vybral ako najlepšiu možnosť. Vrátil som sa k ujovi, aby som mu svoje nepríjemné zážitky vyrozprával. Ujo ma potľapkal po pleci, iba sa pousmial a dali sme sa do upratovania domu.

Prišiel večer. Dali sme si večeru a prichystali sme sa uložiť na spánok. Noc vyzerala byť celkom pokojná, oproti udalostiam, ktoré sa udiali cez deň. Ľahol som si do postele a po krátkej chvíli som zaspal. Aspoň sen bol pekný. Zobudil som sa však na studený vánok. Zsvietil som mobilom, čo by to mohlo byť. V tej chvíli som si pomyslel, že sú to moje posledné minúty v živote. Vedľa mojej postele sa plazil, síce malý, ale dosť nepekný had. Zo strachu, aby ma nezhlto, ako som to počul v rôznych sci-fi príbehoch, som zobudil uja. Ujo ma upokojil, že je to užovka a že sa jej nemusím báť, len nemám robiť paniku.

„Užovka a nebáť sa? On snáď žartuje!“ pomyslel som si. Ujovi sa podarilo dostať hada z mojej blízkosti, nezabudol však poznamenať, že priťahujem iba samú háved'.

Na druhý deň sme sa vrátili domov. On spokojný, že sme upratali dom po jeho starej mame, kde už niekoľko rokov nev kročila ľudská noha, ale za to tisíce zvieracích. Ja som bol spokojný, že už som v bezpečí. Tieto stretnutia so zvieratami beriem ako skúšku. Uvedomil som si, že návrat domov v zdraví mi dodal odvahu, že tejto hávede sa vôbec neterba báť. Ďalší deň som

prišiel za ujom plný odvahy s otázkou. „Tak čo ujo, kedy sa znova vydáme na domčekové dobrodružstvo?“

Erik Štec
Základná škola s Materskou školou, Lemešany

Eugen a jeho svet

Eugen Križiak si práve obúval topánky, keď bežné trkotanie v šatni preťal výkrik. Chcel byť čo najskôr doma s otcom v laboratóriu, no zvedavosť chlapca premohla. Obzrel sa ponad plece na miesto, kde stála jeho spolužiačka Táňa. Celá bledá ukazovala prstom na svoju skrinku. Vlastne, nie tak celkom na svoju skrinku, ale na živočícha, ktorý na nej bol. Tipuľa kapustová.

„Zabíte to niekto!“ hučala ako zmyslov zbavená. Chalani na čele s Jurom Bavorákom sa na to zjavne chceli podujať a to bolo presne to, čo Eugen nemohol dovoliť. V Jurových rukách by si toho úbohý hmyz veľa vytrpel.

„To je v pohode Táňa,“ povedal chlapec pokojným hlasom. „Ide to aj inak.“ Načiahol ruku k hmyzu a opatrne ho chytil medzi prsty. „Fuj! On sa toho chytá! Daj to preč, Pavúk! Hneď!“ Chlapec si vzdychol. Nikdy nepochopí ľudí, ktorým sa hnusí hmyz, rovnako ako oni nikdy nepochopia jeho. Vyšiel von, kľakol si do trávy a povolil jemné zovretie.

„Čo si o sebe myslíš, Pavúk? Videl si, že som na ceste, tak mi, prosím ťa, pripomeň, prečo si tú opachu odtiaľ odniesol? Vytrhal by som jej tie dlhočizné nožiská a bol by pokoj. Teraz sa nemám s čím hrať. Určite pochopíš, že musíš zaujať jej miesto.“ Nad Eugenom sa týčil chalan asi o dvadsať centimetrov vyšší a desať kilogramov ťažší ako on. Juro Bavorák. Jeden z najväčších bitkárov v škole. Jeho mladšia sestra je Eugena spolužiačka.

„Nie je to háved! Je to tipuľa kapustová, čiže tipula oleracea, z čeľade

tipulovité, z radu dvojkrídlencov,“ neodpustí si chlapec prednášku. Zo srdca neznáša, keď niekto označuje hmyz ako háved'. No to, že mal tentokrát radšej mlčať si uvedomí príliš neskoro.

„Ty...“ Začína Jura chytať amok. „*Ako sa opovažuješ?*“ Kde sú všetci učitelia, keď ich človek potrebuje? Obor chytí chlapca na zemi za golier. „*Nechaj toho chudáka, čudáka, pavúka či ako ho to mám vlastne volať,*“ ozve sa za Jurom Laura Bavoráková, Jurova sestra. „*Nechaj ho, nech sa hrajká, chlapček malý, so svojimi chrobáčikmi. Nepotrebuješ mať kvôli takému idiotovi problémy.*“ Ak niečo obra dokáže presvedčiť, je to jeho sestra. „*Máš pravdu sestrička. Tento tu mi za to naozaj nestojí.*“

Eugen si zodvihol zo zeme tašku a vybral sa smerom k bráne. Za školskou bránou kľučal starší pán a šmátral po zemi. Eugen si všimol, čo hľadá, len čo sa dostal k bráne bližšie. Slepcečka palička. „*Dobrý deň, ukážte, pomôžem vám.*“ Zodvihne paličku zo zeme a už ju podáva slepcevi. „*Pomôžem vám vstať?*“

„*To by bolo od teba naozaj milé, synak.*“ Chlapec oprie paličku o plot. Chytí pána pod pazuchu a pomôže mu vstať. Zvláštne. Eugen si nespomínal, že by tohto pána už niekedy videl. Zvráskavená tvár, biele vlasy, môže mať okolo šesťdesiat. Vezme paličku a podá ju neznámemu. „*Páči sa, pane.*“ Starec sa naňho usmeje. „*Ďakujem, chlapče. Dovoľ starému mužovi ukojiť jeho zvedavosť. To si bol ty, kto hovoril o tipuli?*“ Eugena zaplaví rumenec. „*Áno, ja.*“ povie trochu ostýchavo. „*A vyznáš sa len v tipuliach alebo aj v iných druhoch hmyzu?*“ pokračuje starý muž v otázkach. „*Trochu sa vyznám aj v iných druhoch,*“ povie chlapec trochu nervózne. Na svete neexistuje veľa ľudí, ktorých zaujíma hmyz.

„*Čo ak by som sa ťa spýtal na zaradenie lienky?*“ Tento rozhovor sa čím ďalej tým viac stáva čudnejším, pomyslel si chlapec. Ale zvedavosť, dobrá výchova a túžba sa s niekým porozprávať, mu nedovolili len tak odísť.

„*Mnohobunkovce, bezstavovce, hmyz, chrobáky, lienkovité,*“ vychrlil, akoby bolo bežné, že chlapec v jeho veku ovláda podobné veci. No pre Eugena bolo rozprávať o hmyze takmer ako dýchať. Starec sa začne prehrabávať vo vreckách kabáta. Vytiahne z nich niečo obalené papierom a previazané špagátom. „*Niečo ti dám, ale pozri sa na to až doma, dobre?*“ Chlapec iba vyjavene hľadel na ruku, ktorá sa k nemu načahovala so záhadným balíčkom. Zobrať ho alebo nie? Niečo v starcovom hlase chlapca presvedčí, aby si balíček zobral.

„*Ďakujem, pane.*“ Skôr ako to však stihne dopovedať, starec zrazu zmizne. Eugen iba vyjavene hľadá na miesto, kde predtým stál. Jediná vec, ktorá po ňom zostala, je balíček v jeho rukách. Len čo otvoril dvere, zhodil tašku na zem a roztrhal papier. Nepozdravil, pretože vedel, že otec je v pivnici, v laboratóriu a matka v práci. Papier spadol na zem. Jediné, čo chlapcovi zostalo v ruke, bol starý, ošarpaný zápisník. Na prebale boli vyryté iniciály R. V. Začal opatrne listovať v zožltnutých stránkach zápisníka. Na jednej strane bol čiernym atramentovým perom nadpis *Na zastavenie krvácania a zacelenie rán. Ingrediencie: 100g bravčovej masti, trocha coccinellínu, krídla papilia machaon, niekoľko kusov aedes, päť kúskov cerci.* Eugen neveril vlastným očiam. Listoval ďalej. Celý zápisník vyzeral podobne. Bol až taký hlúpy, keď tomu chcel veriť? Veď starec sa mu vyparil rovno pred očami, tak prečo by to nemohlo fungovať?

Vedel presne, čo potrebuje. Vydal sa k schodisku do pivnice. „*Ahoj, oci, nevadilo by ti, keby som si od teba zobral zopár vecí?*“ Pán Križiak stál v bielom plášti pred sklenenou nádobou plnou mŕtvych ucholakov. „*Zdravím, mladý muž. O akých veciach sa bavíme?*“ Otec sa díval na syna spod okuliarov tmavozelenými očami. „*Potrebujem niekoľko lienok, krídla vidlochvosta, zopár komárov a štety ucholakov. Ideálne všetko mŕtve.*“ Na mužovej tvári sa zračila nevypovedaná otázka, no chlapec ju ignoroval. „*Poslúž si. Vieš, kde máš čo hľadať.*“ Chlapec ďakovne prikývol a na jeho tvári sa objavil novonadobudnutý úsmev. Keď sa vrátil späť do kuchyne, vybral hrniec a

šupol tam bravčovú masť. Len čo sa začala topiť, pridal lienky, ktoré majú v hemolymfe coccinellín. Obyčajní ľudia to pravdepodobne nevedia, ale to je tá oranžová šťava, ktorú lienky vylučujú. Nasledovali krídla papília machaona, čiže vidlochvosta, komáre a päť kúskov štiet (to je to, čo majú ucholaky „na zadku“). Chvíľu to ešte miešal. Keď už sa zdalo, že zmes by mohla byť hotová, preliadol ju do nádoby z mastičky. Následne ju dal do chladničky zatuhnúť. Asi o pol hodiny, keď sa vrátila jeho matka, vytiahol zázračný liek z chladničky a šupol si ho do vrečka. Nie je nič horšie, ako keď vás spovedá právnička.

Na druhý deň, hodina varenia. Ako len Eugen tieto hodiny neznášal. Načo musí vedieť variť? Veď to aj tak zvyčajne robia ženy. Dnes bola v pláne zeleninová polievka.

„Decká, ospravedlňte ma. Musím si odskočiť. Hneď som späť. Nie, že niečo vyvediete!“ povie nám pani Bohdanová a už jej niet. *„Hej, chcete vedieť, ako sa krája zelenina? Pozrite sa na toto!“* zahučí ten idiot Martin, jeden z členov Jurovej bandy. A začne trieskať nožom do mrkvy, pričom ho zdvíha až nad hlavu, udrie, zase zodvihne až nad hlavu a zase udrie. Takmer celá trieda sa na tom smeje. Sranda ale skončí, keď sa mu nôž vyšmykne z ruky a zabodne sa Laure priamo do brucha. Trieda na sekundu stíchne. A potom nastane chaos. Všetci pobehujú hore dole po triede a vykrikujú. Eugen by aj niečo spravil, ale čo môže robiť? Zaborí si ruky do vreciek, keď to zrazu nahmatá. Na zastavenie krvácania a zacelenie rán. No jasné. Predral sa k deckám a Laure. Nieкто už jej stihol vybrať nôž z brucha, hlupáci.

Vo dverách sa zjaví nejaká učiteľka. *„Všetci od nej odstúpte!“* rozkáže a žiaci ju počúvnu. Až na jedného. Eugen sa pretlačí pomedzi cúvajúcich spolužiakov až celkom k dievčaťu na zemi. *„To platí aj pre vás, pán Križiak!“* kričí naňho učiteľka náhliaca sa k Laure, ktorá medzičasom stihla upadnúť do bezvedomia. Chlapec otvorí veko na škatuľke, naberie trochu mazľavej gebuziny medzi prsty a prejde ňou po Laurinej rane. Netuší, či to bude

naozaj fungovať. Čo ak bol celý recept blbosť? Čo ak ho pokazil tým, že tam dal celé lienky, nie len coccinellín? Učiteľka ho od nej odsotí. „Zbláznil si sa? Čo to robíš? Uhni! Treba zastaviť krvácanie!“ Dá si dole svoj sveter a pritlačí ho na ranu. Nefungovalo to. Prečo to nefungovalo? A prečo by to dopekla malo fungovať? Na ulici počuť hulákanie sanitky. O niekoľko minút sa v triede zjavia záchranári. Odstrčia učiteľku nabok. Nadvihnú Laurino tričko, aby skontrolovali ranu a... Nijaká tam nie je. Všetci majú vytreštené oči.

„Čo to má znamenať?“ Zdravotník len nechápavo krúti hlavou. Dievča si zrazu sadne. Ako prvé dá ruku na svoje brucho, na ktorom nie je ani známka po tom, čo sa práve stalo. Ako druhé sa pozrie na Eugena. „Páni moji,“ vydýchne. „Ako si to spravil?“ Všetky oči sa obrátia k chlapcovi so zelenými očami. Dievča naňho upiera svoje začírové oči tak, ako sa naňho ešte žiadne iné oči nepozerali. Niečo sa v ňom zlomí. „Masť z hmyzu,“ ukáže na krabičku, ktorá leží kúsok od dievčaťa. Laura sa naňho usmeje.

„Ďakujem ti Eugen Križiak. A chcem ti povedať, že ma mrzia chvíle, v ktorých som na teba bola hnusná. Nechala som sa ovládať bratom, ale to končí. Viem, že nemáš veľa priateľov, ale mohla by som sa jednou z nich stať? Môžem byť tvoja kamarátka, Eugen?“ Najskôr si myslel, že si z neho iba strieľa, no čoskoro pochopil, že to myslí vážne. Chlapec so zelenými očami prikývol. Jeho prvá kamarátka. Dievča s modrými očami sa naňho usmialo rovnako krásnym úsmevom, ako deň predtým a vtislo mu na líce priateľský bozk.

Adriana Dobošová

Základná škola s Materskou školou Rudolfa Hečku, Dolná Súča

Futbalista Ferko

Bol raz jeden domček a v tom domčeku žili tarantule. Nemusíte sa báť, boli to len sedemcentimetrové chudé tarantule. V domčeku žili rodičia s dcérou Emily a synom Ferkom. Bola to milá a úprimná rodinka. Mama bola kuchárka a otec stavebný inžinier.

Emily mala veľké sny, chcela sa stať maliarkou, ale Ferko ešte nevedel, čím by chcel byť. Emily sa mu stále posmievala. Rodičia sa z Ferka snažili urobiť stavebného inžiniera, ako bol aj jeho otec, ale Ferko chcel mať zábavné povolanie, z ktorého by mal radosť. A pritom by chcel aj cestovať po celom svete.

Jedného dňa pani učiteľka v škole rozprávala o veľmi zaujímavých povolaniach, ako sú napríklad kozmonaut, archeológ či huslista. Ferko rozmýšľal, čo by naozaj chcel, ale netušil, ktoré povolanie by spĺňalo jeho požiadavky. Pani učiteľka mu povedala: *„Spýtaj sa rodičov, tí ťa dobre poznajú a budú ti vedieť poradiť.“* On povedal: *„Rodičia chcú, aby som bol rovnaký ako ocko, aby bol zo mňa stavebný inžinier, ale ja to nechcem, ja chcem cestovať, napríklad ako tenista.“* Pani učiteľka sa usmiala a hovorila, aby si dobre rozmyslel svoje vysnívané povolanie.

Ferko bol nešťastný. Keď prišiel domov, videl mamu, ako sa rozpráva so susedou pani žabou, ktorá rozprávala o svojich nohách, ako ju veľmi bolia. Pani žaba je pošťárka, stále si sťažuje na svoje zamestnanie, aké je hrozné, ale doposiaľ nedala výpoveď, i keď jej veľa známych ponúkalo oveľa lepšiu prácu. Ferko sa zamyslel. Myslel na školu, tak si vyberal povolania podľa predmetov v škole. Geografia mu veľmi nejde, ani biológ by z neho nebol. Matematikom sa stať nechcel, rovnako tak ani učiteľom jazykov. Rozmýšľal, čo ho baví, no nič mu nenapadlo. Mama sa dorozprávala s pani žabou a povedala Ferkovi a Emily, aby si upratali izbu a potom sa pripravili do školy. Pripomenula im, aby si nezabudli pobaliť telesnú výchovu. Ferko pozerá na úbor na telesnú, a vtom nápad ako hrom: *„Ja som génius, prečo by som nemohol robiť učiteľa telesnej*

výchovy?“ povedal nahlas. „Prečo nie, mám veľa nôh, výborne behám a mám skvelé reflexy,“ dodal. „Prečo by som nemohol byť športovým učiteľom?“ Mama sa vynorí spoza dverí a hovorí: „A čo gymnastika, tá ti veľmi nejde.“ „A čo keby som bol napríklad basketbalistom alebo volejbalistom! No najlepšie by bolo, keby som bol futbalistom.“ Ferko si predstavoval futbalovú loptu uprostred veľkého štadióna, s mnohými fanúšikmi na tribúnach. Ferkov úsmev bol taký veľký, až sa mama zľakla, že ju chce zjesť. Ferko sa ponáhlal do svojej izby, kreslil sám seba v červených trenkách s bielymi bodkami na futbalovom ihrisku, veľké publikum s červeno-bielymi bodkami.

Na druhý deň prišiel do školy, ukázal pani učiteľke svoju maľbu a povedal jej o svojom úžasnom nápade. Pani učiteľka sa tešila, ale nevedela si predstaviť, čo by povedali futbaloví tréneri na tarantulu s červeno-bielymi trenčkami na ihrisku. Asi by sa zasmiali a odišli, ale... prečo by tarantula nemohla hrať futbal? A vtom jej napadol známy futbalový hráč – pán Mucha! Povedala Ferkovi, že je šťastná, že si vybral svoje povolanie a Ferko sa hneď po škole zapísal do futbalového krúžku. O dva dni začal hrať futbal každý deň. Veľmi ho to bavilo, bol veľmi šťastný, keď dal gól. Futbalový tréner svojich žiakov povzbudzoval slovami o veľkej kariére v zahraničí. Ferko rád počúval jeho povzbudivé slová, rady aj jeho chválu na hráčov. Tréner pánovi riaditeľovi švábovi rozprával o Ferkovej usilovnosti vo futbale. Pán riaditeľ bol veľmi prekvapený z Ferka. Keď videl, ako sa mu darí vo futbale, navrhol trénerovi, aby usporiadal školskú súťaž tímov s postupom na vyššie miesta.

V deň turnaja vyhrali prvé miesto a Ferko dal víťazný gól. Takto postupovali z turnaja na turnaj a postúpili do celonárodného kola. V celonárodnom kole hráčov pozoroval tréner zo strednej športovej školy. Tréner pozoroval aj Ferka, veľmi sa mu páčila jeho taktika hry. Po vydarenej hre, ktorá skončila tretím miestom, sa tréner zo strednej školy zastavil pri Ferkovi, a povedal mu, že je šikovný, a keď sa bude ďalej snažiť, tak ho môžu prijať na športovú strednú školu. Ferko sa tešil ako zvyčajne a pokračoval vo svojich úspechoch.

O pár rokov, keď sa mal už naozaj rozhodnúť, čím sa stane, neváhal a rozhodol sa ísť na strednú športovú školu. Prijali ho s otvorenou náručou, lebo tarantule alebo iné zvieratká sú šikovné a vedia sa vzdelávať, nie sú škodcovia, ako si niektorí myslia. Ferkovi rodičia aj sestra boli na neho veľmi pyšní a nevadilo im, že Ferko nešiel v šlapajach svojho otca. Všetci by neboli pyšní na svojho syna, profesionálneho hráča futbalu! Ferko chodil na strednú športovú aj na vysokú športovú školu. Jeho talent bol výnimočný a dostal tam, kde žiadna tarantula ešte nevzkročila. Hral na svetovom šampionáte vo futbale a stal sa vzorom pre každého začínajúceho aj pokročilého hráča futbalu.

Patrícia Paráková
Základná škola, Pri Podlužianke, Levice

Tereza Hoterová, 7 rokov, ZŠ Jarná, Žilina
Hľadáme potravu

Háved' ako priateľ človeka

Týmto opisom by som chcela poukázať na niektoré pozitívne vlastnosti predovšetkým hadov a pavúkov.

Takmer každý človek si pod pojmom zbytočná a nezmyselná háved' predstaví tvory ako sú pavúky, ne jeden do tejto kategórie však zaradí napríklad aj hady. Ak sa pozrieme na hada ako takého, ide vlastne o veľmi plachého ale hlavne užitočného tvora. Pravdou je, že my ako ľudské tvory do jeho obydľia zavítame veľmi často, avšak on do našich príbytkov vstúpi len zriedkakedy. Ak naň v prírode narazíme, zmocní sa ho strach a okamžite sa vydá na útek. Ak by sme ho aj zlomyseľne ohrozili a on nemôže utiecť, tak je len prirodzené, že sa bude oprávnene brániť. Mnoho ľudí však pred týmto nepochopeným tvorom má veľký strach a snaží sa mu všemocne vyhnúť, ak nie úmyselne ublížiť. Prečo sa však toľko ľudí týchto tvorov tak nezmyselne bojí?

Najskôr to všetko pramení ešte z rajsých časov, keď diabol vtelený práve do hadej podoby zviadol Evu na prvý hriech. Už odvtedy ľudí ako keby opantal tento neopodstatnený strach, z ktorého pramenia rôzne mýty a povery. Napríklad, že had je slizké a na pohľad veľmi škaredé zviera. Pravdou týchto tvrdení je však ich presný opak. Hada koža je vždy na dotyk suchá, keďže aj on sa rád vyhrieva na slnku. Navyše, vôbec nie je taký škaredý, ako sa o ňom tvrdí. Výzorom sa skutočne podobá na korytnačku aj na žabu. K jeho užitočnosti a k jeho prínosu postačí predstava ako by to tu vlastne so všetkými tými škodcami, ktoré pravidelne ničí, vyzeralo. Navyše sa z hadej kože vyrábajú módne doplnky, ktoré sa predávajú za nemalé čiastky a bez ktorých by dámsky svet mal o jednu exkluzívnu vec menej. Moja vlastná skúsenosť s týmto prírodným deratizérom je opäť len pozitívna. Raz som si kráčala prírodou, nehľadiac pod nohy. Pravdou je, že som hada, ktorý mi krížil cestu, takmer zašliapla, avšak včas som sa zastavila. Hada ani len nenapadlo pohryzť ma a vzal pomyselné nohy na plecia a zmizol kdesi v kríkoch.

Rovnako je to aj s pavúkmi. Viacerým príde podoba pavúka veľmi nelichotivá, avšak aj tu ide skôr o to, čo ten tvor robí, než ako vyzerá. Mnohí ak uvidia pavučinu niekde v kúte miestnosti, bez mihnutia oka ju zničia. Neuvedomujú si však, že táto pavučina je svojím spôsobom jedinečné umelecké dielo, ktoré v takejto podobe druhýkrát už nenájdete. Pavúk je dostatočne inteligentný, aby tieto diela robil bez pomoci počítačov, čo my ľudia nedokážeme. Navyše vie presne, kam má vstúpiť, aby sa do vlastnej pasce sám nezamotal. Pavúcie vlákno znesie oveľa viac ako oceľové vlákno rovnakej hrúbky. Na dôvažok, ak by som si mala vybrať, či mi má počas spánku celú noc do ucha bzučať otravný komár, alebo či nechám pavúka, aby sa o túto neprijemnosť postaral a navyše mu tak zaistím večeru, vyberiem si radšej druhú možnosť.

Anneta Anna Daňová
Gymnázium Snina

Húseničie paralely

Zvlniť chrbát, narovnať, pomrviť nožičkami, zvlniť, narovnať... Ešte zopár opakovaní a rannú prechádzku do trávomarketu po čerstvé listy mám za sebou. O takomto čase tu nebýva ani nohy. Okrem tých mojich niekoľkých desiatok.

Žijem si ja tak celkovo v ústraní a je mi dobre. Nikto ma nevyrušuje, kým na mňa náhodou nenatrafí pažravý vták alebo nemotorný človek medzi stebkami zelenej trávy.

Som húsenica. Nie som nejaká pekná húsenica, ale povedzme si na rovinu... Videli ste niekedy peknú húsenicu? Často o mne hovoria, že som hnusná, škaredá, pažravá, odporne chlpatá a nie je na mňa pekný pohľad. Všetci sa mi smejú, že nemám šancu byť hmyzia kráľovná. Dokonca si zo mňa robia posmech aj dáždovky, ktoré tiež veľa krásy nepobrali, vyzerajú ako malé povrázky zabudnuté v zemi.

Ale už viackrát som počula, ako jeden pán, čo býva blízko môjho obľúbeného stromu hovorí, že čím škaredšia húsenica, tým krajší motýľ. Asi nejaké príslovie, alebo čo. Háved' z môjho okolia, ako nás, hmyz, chrobáky i hlodavce ten istý človek nazýva, si to nemyslí. Minule sa ma jeden vrabec, obyčajný domový, pokúsil zožrať, ale keď ma zbadal zblízka, radšej si to dvakrát rozmyslel. Pri predstave, ako ho moje chĺpky štekli v krku, ho aj chuť prešla. Aspoň nejaké výhody to má, že som škaredá ako noc. Aj keď noc je podľa mňa super. Aj vtedy ja stále len papám a jem a napchávam sa a neviem sa nikdy dojesť do sýtosti. Teda sa stále zväčšujem a zväčšujem. Koža mi je už tesná, niekoľkokrát som ju takmer musela prešivať. Viem, že sa blíži ten deň, o ktorom mi hovorila matka, lebo som už naozaj veľká húsenica. Deň, keď sa zakuklím. Už cítim, ako sa to deje. Som ospalá, tak veľmi ospalá... Dobrú noc. Znova sa ozvem, keď bude po tejto etape môjho života.

Všetci na mňa nadávali, že im obhrýzam kapustné listy. A teraz? Zase opačný extrém. Keď ma zbadajú, div z kože nevyskočia. Naháňajú ma. Do sieťky ma chytajú. Dobré, že sa nepobijú medzi sebou, kto ma skôr zajme. A pritom ja len chcem slobodne lietať a občas si pomaškrtiť na sladkom nektáre kvetov. Dobré si ma obzrite. Videli ste, aký krásny dlhý sosák mi narástol? To aby som ho mohol lepšie vysať. Ten nektár, nieže si ma zmýlite s upírom. Krídla mám pokryté drobnými šupinkami, ktoré sú ako škridle na streche. Vďaka týmto šupinkám mám takú krásnu farbu. Od tmavočervenej až po svetlozelenú. Možno aj preto ma tak ľudia naháňajú. Minule vám ma dokonca zastavil policajt, vraj som prekročil povolenú rýchlosť alebo farebnosť, už ani neviem a hneď z rany:

„Pán účastník lúčnej dopravy, poprosím váš vodičský, občiansky...“

Pozrel sa na fotku, na mňa, na fotku... znova na mňa. Hneď som vytušil, čo mu nesedí.

„To je stará fotka, pán príslušník.“

Ale skúste niekomu vysvetliť, že tá húsenica na fotke ste vy ešte zo študentských čias.

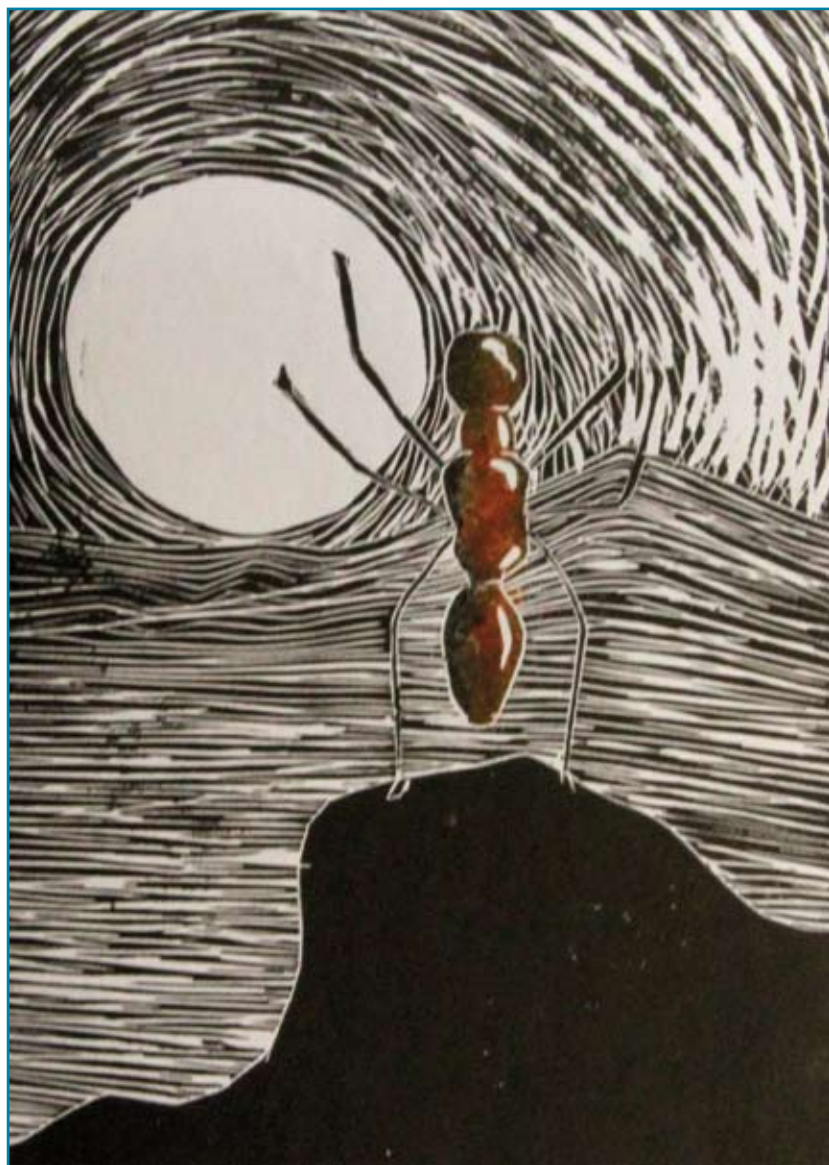
Aj vy ľudia ste divní.

Počul som, že niektorí si dokonca robia zvrátené cintoríny, kde sú naše telá ako na výstave v Ermitáži. Ale prečo to robíte? Veď koniec koncov aj my, podobne ako včely, pomáhame pri opeľovaní stromov. Bez nás, hmyzích kamarátov, by si človek asi ťažko dal svoje obľúbené jonagold.

A aj moja sesternica je veľmi užitočná. Priadka morušová ju voláme. Hovoríte, že ste o takom niečom nepočuli? Možno nie, ale o hodvábe ste počuli už určite. Vzadu na štítku blúzky budete mať napísané: SILK. Ten je tkaný z ich kukiel. Z jedného zámotku až 4 000 metrov vlákna! Na jedno kilo surového hodvábu potrebujete vy ľudia až 30 000 jej zámotkov. Chúďa, pracuje vo dne v noci. A kuklí sa a kuklí. Viete si vôbec predstaviť, aká to musí byť radosť? Keď si niekto napochoduje k vášmu mestečku, poberie vám síce všetky domčeky, ale spraví si z nich šatku? Nádhernú, farebnú, skoro ako moje krídla. Len dlhšie vydrží. Pokiaľ ju neoperiete na viac ako 30 stupňov. Ale ja nezávidím. Ja som poslušný motýľ a držím sosák za zubami. Vlastne ani tie nemáme. Aspoň nemusíme k zubárom chodiť. O výdavok menej. Veď musím aj ja niečo našetriť pre decká. Nevieť síce, kedy nastane toto obdobie, ale tak treba byť vždy pripravený.

Tak ľudia, čo keby ste sa aj vy zamysleli nad vaším spôsobom života? Veď často kráť si ani vy neuvedomujete, že život sa dá prežiť krásne a farebne. Zostávate uväznení v škaredom tele húsenice, bez toho, že by ste sa čo i len pokúsili o premenu na lepšieho človeka. Človeka ktorý nebude tento svet len kritizovať a nenávidieť, súdiť ostatných bez toho, aby si uvedomil, že tú premenu na motýľa musí vykonať on sám. Nikto to nemôže urobiť za vás. Je na každom z nás, či zostane loziť po zemi a len nadávať na svoj škaredý osud, alebo vzlietne k oblakom obklopený pestrofarebnými motýľmi.

Šimon Barát
Gymnázium, Topoľčany

Leona Mandáková, 16 rokov, ZUŠ Modra
Hrdina

Ja a Rúfus

Už ako malá som považovala hmyz, a hlavne pavúky, za odporné stvorenia. Len čo som zbadala malého pavúka, ktorý z pavučiny na mňa pozeral svojimi ôsmimi malými očkami, začala som pišťať. Môj piskot bol taký hlasný, že ho bolo počuť na celú dedinu. Pišťala som dovtedy, kým malý pavúčik nezmizol. Vyhýbala som sa hmyzu a hlavne pavúkom. Čím viac som sa im však vyhýbala, tým viac mi robili napriek.

S pribúdaním rokov som sa bála hmyzu a pavúkov čoraz menej. Dokonca som si na trináste narodeniny želala ako darček Strehúňa škvrnitého. Rodičia boli prekvapení z môjho výberu darčeka, ale dostala som ho. Bola som veľmi šťastná. Ja som dostala domáce zvieratko a on dostal svoj nový domov i nové terárium. Dala som mu meno Rúfus. Bol to najväčší pavúk, akého som v živote videla. Dĺžku tela mal asi 3 cm a nohy približne 6 cm. Telo bolo zavalité a husto chlpaté. Na čele mal štyri malé očká a nad nimi štyri oveľa väčšie oči. Preto mal taký veľmi dobrý zrak. Svoju korisť si nezamotával do pavučiny, ale lovil ju skokom. Po ulovení sa do svojej obete zahryzol a vypustil do nej jed a tráviace šťavy. Po chvíľke ju vysal. Musela som dávať pozor, aby ma neuhryzol, aby som potom nemala infekciu, alebo aby som nedostala nejakú chorobu. Cez deň bol v podzemí, málokedy z neho vychádzal. Častejšie bol vonku v noci.

I keď Rúfus bol prevažne nočný tvor, nikdy by si nenechal ujsť otvorené terárium. Raz som zabudla zavrieť terárium a nedopadlo to veľmi dobre. Rúfus si chodil po dome ako sa mu zachcelo. Nehovoriac o tom, že sme mali akurát návštevu a on sa usadil na sedačke. Na mieste, kde sedávala mamka. Rúfus, keď sa nehýbal, vyzeral ako spona do vlasov. Mamka si myslela, že to je moja spona a zdvihla ju... teda môjho pavúčika. Keď uvidela že sa „spona“ hýbe, hodila Rúfusa na stôl. Stôl bol celý zaplnený koláčmi, chlebíčkami obloženými misami... Rúfus po nich chodil sem a tam. I keď Rúfus by nikomu neublížil, a bol dokonca viac vystrašený ako hostia a rodičia, oni začali ako

prví pišťať od strachu. Rúfus sa piskotu, pravdaže, zľakol a zo stola mi skočil priamo do dlane. Cítala som, ako sa mu trasú jeho chlpaté nôžky, nikdy sa mu tak ešte netriasli. Veľmi sa bál toho pišťania, tak som ho hladila a utekala s ním do mojej izby, preč od toho piskotu. V izbe som ho dala naspäť do terária, aby sa upokojil. Hneď, ako som ho doň uložila, utekal sa skrýť do podzemia. A ja som terárium už starostlivo zavrela.

Od tej doby som terárium kontrolovala častejšie, aby sme sa vyhli ďalším podobným situáciám. Aj keby som zabudla terárium poriadne zavrieť, Rúfus by už viackrát z neho neodišiel. Tam mu je predsa len najlepšie.

Po šiestich rokoch som sa rozhodla pustiť ho do voľnej prírody. Vypustila som ho na blízku lúku v našej dedine. Bolo to pre neho najlepšie. Keďže je zákonom chránený, nemohlo sa mu nič stať, a tak si mohol voľne dožiť svoj už kratší pavúčí život.

Michaela Kurillová
Základná škola, Ľubica

Jaskynné dobrodružstvo s netopierom

V pondelok sme sa s Filipom vybrali do jaskyne. Prišli sme k vchodu a asi po desiatich minútach sme šli dovnútra.

V jaskyni bolo veľmi pekne. Boli tam krásne prírodné výzdoby. Filip si kúpil aj povolenie na fotenie a skoro všetko fotil. Prechádzali sme stále hlbšie a hlbšie do vnútra jaskyne. Dostali sme sa ku krásnemu miestu Starý dóm. Mal tvar baldachýnu a Filip sa rozhodol odfotiť nás tam. Prechádzali sme sa pomaly a pozerali sme si všetky krásy.

„Pozri, aké nádherné. Tu by som mohla byť stále,“ žasla som nad krásnou jaskyňou.

„Tamto môžete vidieť potôčik, kam ľudia hádzajú peniaze pre šťastie. Niekedy...“ sprievodkyňa mala peknú reč, ale ja som si chcela hodiť mincu s Filipom. Vybrala som mincu a pozrela som na Filipa.

„Tak čo, skúsime naše šťastie?“ žmurkla som a on sa chytil. Vzali sme mincu a spoločne hádzali do vody.

No potom sa stalo niečo zvláštne. Zrazu zhaslo svetlo. Mincu sme odhodili a ja som si priala, aby sme prežili. Filip mal pri sebe len malú baterku, mobily sme si nechali hore pri taškách. Nemali sme sa ako dostať von. Kričali sme na sprievodkyňu, no nikto nás nepočul.

„Neboj sa, nejako sa dostaneme von. Pokoj,“ Filip ma vzal za ruky a dohovárал mi. „Počuješ, tam sú netopiere? Pod' sem.“ Filip sa vybral bližšie k miestu, odkiaľ ich bolo počuť. Zrazu sa odniekiaľ zjavil netopier aj pri mne a sadol si mi na ruku. Štekľilo to, veľmi som sa ho bála. Filip prišiel k nám. Zrazu mi na ruku sadol aj ďalší netopier.

„No vidíš, oni sa viac boja teba ako ty ich,“ prihovárал sa mi Filip.

„Ale ja som videla video, kde sa niekomu zamotali do vlasov a vycicali mu krv. Ja sa ich bojím aj za svetla a nie to ešte v tme.“ Bola som na pokraji zúfalstva, no Filip sa nevzdal.

„Pozri, to bolo video. Netopiere nie sú nebezpečné. Necicajú krv a nemotajú sa do vlasov. Mirka o nich študovala a vraj dokáže pochytať také množstvo komárov, ako je tretina hmotnosti ich tela. Na biológii sme sa učili, že netopiere sú lepšie, než si myslíme. Názor, že sú zlé a nebezpečné vznikol v dávnej minulosti. Jednoduchí ľudia ich považovali za diablov a pripisovali im aj zlé vlastnosti. Báli sa, že ich nakazia parazitmi alebo besnotou. No netopiere sú v skutočnosti veľmi zaujímavé a tajuplné živočichy. Majú podobnosť aj u nás. Sú to naši „blízki príbuzní“, pretože sú cicavce. Vedia sa veľmi dobre orientovať, takže možno by nás priviedli k nejakému záchytnému bodu,“ rozrozprával sa Filip.

Prestala som sa báť a usmiala som sa. „*Tak, čo teraz? Nepoznáme to tu a zrejme na nás zabudli. Nemyslím, že sa odtiaľto dostaneme skôr, než príde ďalšia skupina,*“ uvažovala som.

Netopier sa pohol a Filip ukázal naňho: „*Čo keby sme išli chvíľku za ním? Baterka mi už dlho nevydrží, ale možno pomocou neho nájdeme cestu. Skúsiť to môžeme, nie?*“

Filipova dedukcia sa mi pozdávala. „*Dobre, skúsiť by sme to mohli,*“ súhlasila som.

Išli sme po chodníčku a Filipova baterka nám chvíľku svietila. No potom sa vybila. Netopier letel pred nami a zrazu nás zvedol z chodníka.

„*Ideme za ním?*“ pošepky som sa spýtala. Filip súhlasil a išli sme ďalej. Postupovali sme po rôznych cestičkách s netopierom na čele. Zrazu som uvidela svetlo.

„*Aha, asi nie sme ďaleko od skupiny.*“ Filip trochu zrýchlil a ja som počula aj nejaké hlasy.

„*Tu môžeme vidieť... dóm... stalagmit...*“ hovorila sprievodkyňa. Netopier nás skutočne zaviedol späť k našej skupinke. Sadol si mi ešte raz na ruku. A potom odletel.

Filip neprehovoril ani slova a len pozeral na moju ruku, na ktorej predtým sedel netopier. Nenápadne sme sa pripojili k našej skupinke a nakoniec sme šťastne vyšli von. Sprievodkyňa nám popriala veľa šťastia a odišli sme k batohom.

Terézia Hornáčková
Základná škola, Voderady

Každý je užitočný

Bol raz jeden les a v tom lese si spoločne nažívali zvieratká. Medveď bol vládca tohto lesa. Zvieratká si ho zvlolili kvôli jeho sile a mohutnosti. Nik ho nedokázal poraziť ani sa mu postaviť.

Jedného dňa medveď sedel v lese na svojom drevenom tróne a pozoroval prírodu okolo seba. Zameral sa na drobných živočíchov, ktorým nikdy nevenoval nejakú pozornosť. Sledoval, ako okolo neho lietajú včielky, osy, muchy a rôzne iné malé stvorenia. Ako sa na zemi hmýria malé mravce, ako po stromoch lozia chrobáky, ktoré si doteraz nevyšimol. Po chvíli pozorovania dospel k záveru, že tieto zvieratá sú v prírode úplne neprospešné. Zvolal lesné zasadnutie pre všetky zvieratá lesa. A verte, že ich nebolo málo. Pri takýchto akciách sa veľmi často stávalo, že veľké zvieratá zasadli tie malé, čo bola civilná strata, alebo sa niektoré zvieratá neudržali a niekoho zjedli, a to bolo oveľa horšie. Boli za to vyhostené z lesa.

Keď si všetci posadali, medveď začal rozprávať: „*Mali by sme sa pohovárať o niektorých tu žijúcich a zázoveň tu prítomných,*“ povedal svojim hrubým hlasom. „*Narážam tým na rôzny malý alebo lietajúci hmyz, ktorý tu vôbec nič nerobí. Sú to iba príživníci! Jedia a mňajú naše zásoby jedla, pre ktoré každý usilovne pracuje,*“ vyhlásil medveď a pokračoval: „*No povedzte, ako nám tu pomáhate? Ved' sa tu len prechádzate. Ste len odporná háved'!*“

Všetci sa na seba pozerali, ale nikto nedokázal medveďovi protirečiť. Mravce, pavúky, včely, komáre a ďalší hmyz... všetci len so strachom v očiach sledovali, čo sa bude diať. Každý bol úplne ticho. Nakoniec medveď vyhlásil: „*Od dnešného dňa medzi nás nepatríte!*“ A jedným slovom pomenoval nespočetnú skupinu zvierat. To slovo bolo **hmyz**. „*Nikto z vás už sem nevkróčí,*“ dodal nakoniec.

Keď sa zasadnutie skončilo, zvieratá sa začali rozchádzať. Každý bol tým,

čo práve počul, úplne ohúrený. Nikto sa nezmohol na slovo. Mohlo by sa stať, že medveď ich vyženie spolu s hmyzom. A tak len každý odkračal preč. Onedlho zapadlo slnko.

Na ďalšie ráno sa medveď prebudil s krásnym pocitom nadradenosti. Aký som ja múdry, silný. Proste kráľ lesa. Nikto sa mi nevyrovná, hovoril. Zrazu ho niečo vytrhlo z myšlienok. Bol to jazvec. Medveď sa naňho zahľadel a po chvíli ticha sa spýtal: „Čo ťa sem privádza?“ Jazvec hľadel uprene do zeme a povedal: „Nemáme čo jesť. Moja rodina je hladná.“ Prekvapený medveď povedal: „Ako to? Ved' doteraz nebol žiaden problém. Nehápem.“ „Vieš, my sa živíme hmyzom a teraz, keď je preč... čo máme jesť?“ opatrne povedal jazvec. Medveď na to: „Tak zjedzte niečo iné. Je tu toho na jedenie veľa. Odmietam tu riešiť takéto zbytočné problémy!“ Medveď zvýšil hlas a pokračoval: „Že vraj neni čo jesť? Stačí, keď otvoriš oči, jazvec! Všade okolo teba je niečo na jedenie.“

Vystrašený jazvec len prikývol a rýchlym krokom sa stratil v kríkoch. Medveď nad tým len krútil hlavou. Taký naivný jazvec! Vraj niet čo jesť. Pfff... No onedlho priletel ďateľ. „Čo chceš?“ opýtal sa podráždene medveď. A od ďatľa si vypočul to isté, čo pred chvíľou od jazveca. „Tak zjedz niečo iné! Pozri sa, koľko toho rastie na stromoch. Prestante ma zaťažovať svojimi zbytočnými problémami!“ Ďateľ prikývol a odletel preč. Medveď už bol nahnevaný, ale akoby to nestačilo, zo zeme sa vynoril krtko. Medveď naňho so zúženými očami pozrel a povedal: „Ak si mi prišiel povedať, že nemáš čo jesť, tak si ušetri dych a rovno sa zakop pod zem!“ Krtko radšej nič nepovedal a v tichosti zmizol.

Medveď bol taký rozčúlený, až z toho vyhladol. Postavil sa zo svojho trónu a išiel k neďalekému stromu po med. Zaboril svoju ruku do kmeňa stromu a vzápätí zmeravel. Zistil, že strom je prázdny. Nebola tam ani kvapka medu. Medveď si so škvŕkaním v bruchu uvedomil, že tým, že vyhnal hmyz, vyhnal aj včely, a teda zdroj svojej potravy. Vyšiel z lesa na čistinku a hlasno zreval:

„Prepáčte, urobil som chybu... prosím, vráťte sa, hmyz!“

Zrazu sa všelijaké malé tvory začali vracat' a prilietat' k medveďovi. Keď bol všetok hmyz zhromaždený, medveď povedal: *„Prepáčte, že som vás nazval obyčajnou nepotrebnou háveďou.“* Zvieratka z lesa sa len prizerali spoza stromov. *„Všetkým sa vám ospravedňujem.“*

Hmyz prijal medveďovo ospravedlnenie a všetci sa spoločne vrátili do lesa. Všetko v prírode má svoj význam. Hoci je živočích malý alebo škaredý, má dôvod, prečo existuje. A tak ako živočíchy v prírode, aj každý človek má svoju úlohu na tomto svete.

Karin Pastirčáková
Gymnázium Š. Moyses, Moldava nad Bodvou

Hanka Pauer, 6 rokov, MŠ Partizánske
Život lúčneho koníka

Keď pršalo, mrholilo...

Keď pršalo, mrholilo, žabiatko sa narodilo... Takto nejako je to v jednej detskej básničke. Už to bolo veru dávno, čo som videl naozajstnú žabu. Bola to ropucha. Pozerali sme zoči-voči na seba. Ja som vyplieštal oči na ňu a ona na mňa. Na počudovanie sa ma nebála. Ani ja jej. Zízal som na ňu a myslel si: „*B්ර්ර්ර, aká si škaredá. Tučná a bradavičnatá. Samá hrudka. Teda, za domáceho miláčika by som ťa rozhodne nechcel.*“

V tom čase často pršalo. Keď som bol u starých rodičov, som zažil niečo, čo mi pomohlo zmeniť názor na tieto, nie veľmi pohľadné tvory. Za babkiným domom je taký väčší kanál so stojatou vodou. Okolo neho je rákosie a kadejaké vysoké trávy. Babka nechce, aby som tam chodil. Hovorí, že je tam plno hávede a tiež sa bojí, aby som sa tam nepošmykol a neutopil. A mňa to tam o to viac láka a priťahuje. Každý letný večer je tam orchester zadarmo. Cvrčky cvrlikajú, komáre pískajú a žaby kvákajú. Do toho všetkého nad hladinou tancujú mihotajúce svättojánske mušky.

Raz, keď som sa vybral ku kanálu, bolo práve po daždi. Kanál sa trochu rozvodnil a všade bolo mazľavé bahno. Vzduch bol ťažký a hustý. Vytrhol som zo zeme suchú trstinu a len tak som s ňou víril zabahnenú hladinu. Zrazu môj zrak spočinul na čomsi zvláštnom. Celkom blízko mňa, na kraji, v takej šachorine, som uvidel čosi, čo predstavovalo zvláštne hustú tekutinu (no, pripomínalo mi to sopel) a v nej jedno vedľa druhého bolo naukladaných veľa, veľmi veľa čiernych guľôčok. Začudovane som sa na to díval. Bolo to také záhadné, aj nepríjemné, aj radostné. Nikdy som nič také nevidel. Celú noc som premýšľal, čo to asi môže byť. Každý deň som chodil ku kanálu a skúmal. O čo viac som sa čudoval, keď som tam prišiel a tie zvláštne čierne koráliky boli preč. Miesto nich som videl pod hladinou plávať úplne malinké čierne stvorenia s chvostíkmi. No jasné! Až vtedy mi to došlo. Boli to drobné žubrienky, ktoré sa vyľahli z tej zvláštnej sopľavej tekutiny, v ktorej boli nakladené žabie vajíčka. Aké to bolo pre mňa povznášajúce. Sám som

objavil, ako sa rodí taká žaba.

„Čo ty pri tom kanáli robíš celé dni?“ strachovala sa babka. Nešlo jej to do hlavy. A ja som tam chodil veľmi rád. Odporoval som, ako žubrienky zmocneli a narástli, a zrazu mali nielen chvost ale aj nohy. A prišiel čas, že im chvost odpadol a zostali im len tie nohy. Zrazu sa z nich stali krásne dospelé žaby. Áno, boli naozaj krásne. Už sa mi nezdali také odporné a odpudzujúce ako vtedy po prvýkrát. To, ako svojím lepkavým jazykom chytajú dotieravé komáre som síce nevidel, ale viem, že je to tak.

Preľaklo sa žaburiatko, skok! Nikdy viac ho nevideli... Takto končí tá básnička pre deti. Veru, ľudia sa boja žiab pre ich neestetický výzor, ale žaby sa boja viac človeka pre jeho zlé činy. Žaby sú veľmi užitočné a nádherné živočíchy, len sa na nich treba pozerať ich optikou. Stačí sa počas letného večera započúvať do ich orchestra...

Šimon Krišta
Základná škola, Sídlisko II, Vranov nad Topľou

Krásny motýľ a škaredý pavúk

Na krásnej lúke neďaleko malej dedinky, posiatej stovkami farebných kvetov, žil škaredý čierny pavúk a krásny farebný motýľ. Pavúk tým, že bol čierny, chlpatý a mal vypuklé oči, nevynikal krásou. Vynikal však ochotou vždy pomôcť. Napriek svojmu výzoru mal veľa priateľov, ktorých miloval a oni milovali jeho. Nikdy nechcel nikomu ublížiť, a preto aj pavučiny tkal na miestach, kde nikomu nemohli uškodiť. Nemilovali ho len pre jeho ochotu pomáhať iným, ale aj pre jeho šikovnosť.

Na tej istej lúke žil aj motýľ. Bol nádherný. Mal krásne farebné krídla so zaujímavým tvarom. No bol hlúpy. Neuvedomoval si zmysel svojho života a bol povrchný. Bol lakomý a namyslený, a preto nemal ani priateľov. Myslel

si, že keď je krásny, tak má všetko. Veľmi často sa z pavúka vysmieval a pred všetkými ho ponižoval. Pavúk ho však nikdy nebral vážne a uvedomoval si, že krása nie je všetko.

Jedného slnečného a horúceho dňa si motýľ poletoval po lúke, aby všetkým ukázal svoju „výnimočnosť“. Zaletel všade a pred všetkými sa predvádzal. Ako si tak poletoval a bol veľmi zahľadený do seba, preletel pred ním roj včiel, ktorý ho zhodil do trávy. Veľa zvierat preletelo okolo, no nevšímalo si ho. Jediný, kto mu bol ochotný pomôcť, bol pavúk. Pomohol mu zotaviť sa, ale motýľ mu nepovedal ani len „ďakujem“. Namiesto toho sa naňho vykričal so slovami, že by sa o seba dokázal postarať aj sám.

Po niekoľkých dňoch, keď bolo vonku ešte teplejšie, si motýľ zase poletoval po lúke a na nedávnu udalosť zabudol. Keďže bolo leto a bolo horúco, chcel sa osviežiť. Vybral sa k neďalekému potôčiku, kde sa chcel napiť. Keď sa približoval k hladine, krídla mu prestali slúžiť tak, ako mali, a motýľ padol do vody. Krídla sa mu zmáčali, a tak nebol schopný lietať. Motýľ začal hlasno kričať: „*Pomóóó!*“ No nik mu nepomohol, pretože ho nikto nemal rád. Počul ho aj pavúk a bol jediný, kto neváhal a opäť mu pomohol. Zachránil ho v poslednej chvíli a vzal ho k sebe domov, kde mu pomohol vyliečiť sa. Motýľ si až po tejto udalosti začal uvedomovať svoje správanie a pavúkovi s neveľkou ochotou konečne poďakoval.

A ponaučenie? Škoda krásy, keď rozumu nieto!

Ivana Jusková
Gymnázium Antona Prídavka, Sabinov

Krátky život Evžena

Stalo sa vám, že ste zjedli pavúka? Vraj ich človek zje počas života niekoľko. Alebo ho chováte ako domáceho miláčika? Toto určite nie je môj prípad! Alebo aspoň nebol dovtedy, kým som nestretla Evžena.

Raz v noci, keď som išla na WC, som ani len netušila, že dôjde k osudovému stretnutiu. Čosi ma na palci na nohe pošteklilo. „Uáááá!“ Áno, práve sme sa stretli. Pavúk. Presnejšie dlhonožý pavúk typu „Sklenaříková“. „Deje sa niečo?“ pribehla o chvíľu na smrť vydesená mama. Môjho kamaráta zrazu nebolo. „Asi sa mi čosi len zazdalo,“ upokojovala som ju. Každá odišla spať do svojej izby, netušiac, čo sa stane na druhý deň.

Ráno zazvonil budík a ja som otvorila oči. Bol tam on. Evžen. Vlastne sa tak ešte nevolal. „Bol tu so mnou asi celú noc,“ prebehlo mi myslou. To dlhonohé stvorenie isto na mňa pozeralo svojimi malými očkami, lebo ja som tie svoje tmavé poriadne vypleštila určite na doraz. Kým som upokojovala rozrušenú myseľ, rozhodla som sa, že tentoraz kričať nebudem. Mohol by sa vystrašiť a niekde by mi v izbe zaliezol a možno sa aj trvalejšie u mňa ubytoval. „Len zachovaj pokoj!“ dodávala som si odvalu. „Prikryjem ho pohárom, aby mi neušiel,“ napadlo mi. Kým som sa prezliekala, hlavou mi vírili myšlienky, čo s ním. Zabíjanie zvierat nie je mojou parketou. To sa však netýkalo hmyzu. Aspoň dovtedy, kým som nestretla Evžena.

Evžen bol zvláštny. Ešte som takého pavúka nevidela. Jeho dlhé chlpaté nohy vo mne vzbudzovali hrôzu. „Nechám ho tak, prikrytého pohárom, alebo ho radšej spláchnem?“ vymýšľala som v hlave rôzne scenáre. Napokon som sa rozhodla ušetriť jeho malý životík a vymyslieť mu meno. Mená sa väčšinou vyberajú podľa určitej charakteristickej črty. Poznám jedného chlapíka, ktorý sa na neho nápadne podobá. Nazvala som ho preto Evženom.

Čochvíľa sa mi malo začať vyučovanie, preto som Evžena nechala Evženom

a ponáhľala sa do školy. Celý deň bol plný rozhodovania sa, čo s ním urobím, keď prídem domov. „A čo ak to dovtedy neprežije?“ blysko mi hlavou. Len čo zazvonilo na koniec poslednej vyučovacej hodiny, rozbehla som sa domov. Pozrela som sa pod pohár vo svojej izbe, no Evžen tam už nebol. Zdesená som ho začala všade hľadať. Vytriasala som svoje ponožky, tričká, všetko, čo mi prišlo pod ruku. Odrazu počujem z WC krik mojej mladšej sestry: „Fúúúúúúúúúú! Pavúk! Mamííííí!“ Rozbehla som sa k nej. „Nezabíjaj ho! To je Evžen!“ Neskoro. Evžen bol prilepený o podlahu toaletákom.

„Krátky život. Škoda, celkom sme si na seba zvykli,“ pomyslela som si.

Laura Novotná
Základná škola, Povýšenia sv. Kríža, Smižany

Kto to urobil?

Išli sme na chalupu, tak ako každý víkend. Cesta autom ubiehala rýchlo. Konečne sme prešli les, ktorý nemám rád, lebo večer vyzerá strašidelne. Keď tadiaľto prechádzame, bojím sa, aby sa nám práve tu nepokazilo auto. Jednoducho, aby sme v tom hroznom lese nemuseli zastaviť, lebo by som od strachu asi zomrel. Na konci tohto lesa je krásna lúka s kríkmi a ešte krajším potôčikom. No teraz, aj keď bola slabá viditeľnosť, bolo tam ešte niečo navyše.

„Čo to bolo?“ pomyslel som si. Nechcel som robiť žiadnu paniku, tak som nikomu nič nepovedal, no celý víkend som nad tým rozmýšľal. Z ničoho nič sa na obyčajnej lúke s potôčikom objavil kopec. Nevidel som dobre, lebo bola tma. Iba mesiac, ktorý bol v splne osvetľoval lúku. „Možno sa mi to len zdalo,“ rozmýšľal som.

Keď sme sa vracali z chalupy, celý čas som sledoval cestu, aby mi som zistil, čo sa na mojej obľúbenej lúke stalo. Už z diaľky som videl ten kopec. Keď sme sa priblížili, uvidel som, že je to kopa brvien, konárov,

machu a trávy. Nechápal som, pre koho je to dobré. Opýtal som sa tatka, čo to bolo, ale tatko si to nevšimol, lebo sledoval cestu a nepozeral sa po okolí ako ja.

Celý týždeň som nad tým rozmýšľal a tešil som sa na piatok, že to uvidím zase.

„Musím vyriešiť tu záhadu. Predsa nie je možné, aby sa na lúke z ničoho nič objavila kopa konárov. A kto zničil toľko kríkov a možno aj stromov?“

Keď sme opäť išli na chalupu, poprosil som tatka, aby zastavil auto na mojej obľúbenej lúke. Keď sme vystúpili z auta, neveril som vlastným očiam. Okrem veľkej kopy dreva tam bol aj kopec vody. Vyzeralo to ako rybník. Lúka sa úplne zmenila. „Čo sa tu stalo? Kto to urobil?“ Tatko s nemým úžasom povedal: „Bobry. Odkiaľ sa tu vzali? Neboli tu už niekoľko desiatok rokov.“

Záhada bola vyriešená. Na moju obľúbenú lúku sa nasťahovali bobry. Postavili si svoj príbytok, hrad vo vode potoka, a tak sa vytvoril úsek stojatej vody. Stále, keď prechádzam okolo, pozerám, či ich tam nezazriem. Zatiaľ sa mi to nepodarilo, ale všimol som si, že odkedy je tam voda, je tam aj viac vodného hmyzu, vtákov a žiab. Je veľmi zaujímavé pozorovať, ako si bobry zveľaďujú svoj príbytok a zároveň menia vzhľad lúky, na ktorej je čoraz viac života. Takže nie ničiteľ kríkov a stromov, ale veľký staviteľ a milovník nových druhov zvierat, ktoré prilákal na moju obľúbenú lúku a urobil ju ešte zaujímavejšou a pestrejšou. Našu cestu na chalupu tak obohatil o zastávku, na ktorej pravidelne stojíme a pozorujeme, čo sa udialo nové, čo pribudlo, aký nový obyvateľ sa tu nasťahoval.

Tomáš Vateha
Základná škola, Komenského, Svidník

Nicolas Bene, 7 rokov, ZŠ Topoľová, Nitra
Hody...

Ležím v tráve

Ležím v tráve a vnímam. V hlave mi blúdria myšlienky smerujúce na tento svet. Vnímam zelený svet, svieži vzduch, teplé lúče, avšak cítim, že odšadiaľ sa stráca duch. Myslím na to, že múdra príroda si musí poradiť sama, veď sa k nám správa ako skutočná dáma. Dáva nám v istote žiť, dáva nám dýchať a jednoducho byť.

Letí okolo včielka... bzzz... aj im príroda radí, čo vždy treba, čo je pre vtákov mušia potreba, že či netopiere dnes budú nočnú oblohu strážiť, či si budú pavúky svoju korisť vážiť. A len tak ležím a rozmýšľam... Že možno oni sú tí páni, ktorí strážia ten hávedí svet, kvôli ktorým rozkvitne zajtra kvet. Tak teda vďaka nim funguje svet ako má, pretože príroda darom múdrosti oplýva...a človek? Možno, niekedy, snád'...

...a len tak ležím a rozmýšľam, že zatiaľ je svet zelený a voda modrá, zatiaľ je slnko žlté a tráva voňavá...

Kristián Cina
Základná škola, Nižný Mirošov

Mítkvi spolubývajúci

Rozrazila som dvere a vošla do miestnosti. Podlaha zavrzgala. Nadýchla som sa typickej vône môjho pralesa a zhodila zo seba školskú tašku. Jorgen, môj najlepší kamarát od ôsmej triedy, ktorý mi pivovou fľašou kedysi zlomil zub, stál ako priklincovaný na chodbe a nezdalo sa, že by chcel v najbližšej chvíli prekročiť prah dverí. Báľ sa mojich spolubývajúcich... ako väčšina ľudí. Zvraštil tvár, keď som ho schmatla za golier a vtiahla dovnútra.

Po škole sme zakaždým chodili k nemu, ale keďže práve maľujú, museli

sme prísť sem. Nebol z toho veru nadšený. Našľapoval na parkety tak opatrne, akoby boli pod nimi zakopané míny. Keď som za nami zabuchla dvere, nadskočil a zostal stáť uprostred izby. S nádejou v očiach sa na mňa pozrel. Možno čakal, že si to rozmyslím, ale nemienim poľaviť. Navyše, je čas kŕmenia. Hlasno si povzdychol, ako to väčšinou robí, a zhodil zo seba batoh, rovnako ako predtým ja. Uznanelivo som prikývla a pobrala sa k vozíku so zaváracími pohármi naplnenými živými cikádami. Skúmala som ich podlhovasté telá, kým si Jorgen sadal na posteľ rovno oproti Marsovi, môjmu jašterovi. Pomaly vyplazuje fialový jazyk a ešte pomalšie ním kľíže po skle. Vždy mi je pritom do smiechu a keď vidím Jorgenovu znechutenú tvár, nedokážem sa nesmiať. Odšraubujem veko pohára a naučeným pohybom vytiahnem malú cikádu. Mrví sa medzi mojimi prstami, kope tenkými nožičkami a len ťažko sa zmieruje so svojím osudom. Nemilosrdne ju hodím Marsovi, ten si ju však nevšíma a ďalej líže sklo.

Vezmem druhý pohár, ten, v ktorom mám ovocie, a zoberiem do rúk štvrtinu pomaranča, pretože chameleón Jupiter sa na rozdiel od ostatných neživí hmyzom. Ešte stále sa naňho hnevám, pretože keď som ho dostala, bol krásne zelenkavý. Po čase sa však sfarbil do oranžova. Je to ten najškaredší farebný odtieň, aký poznám. Možno je to nežiaduci účinok pomarančov, keďže aj tie sú oranžové. Rovnako ako Mars, ani Jupiter si potravu nevšíma. Nie je to tým, že by neboli hladní, sú len leniví.

Medzi nimi je drobné šesťdesiatcentimetrové terárko, v ktorom žijú Venuša a Zem, dva škorpióny. Usmejem sa na ne. Oba sú schované pod šupinatou kôrou stromu. Tie netreba tak často kŕmiť.

„Alma, toto nie je normálne. Čo keď ťa to usmrτί!?” Otočila som sa tvárou k Jorgenovi. *„Škorpiónie bodnutie nie je bolestivejšie ako bodnutie včely. Iba výnimočne môžu u človeka nastať smrteľné alergické reakcie,”* odpovedala som vecne. *„A čo tá tarantula?”* oponoval. Och, áno. Moja najmilšia Viola. Zabodla som do nej pohľad, ktorý mi vrúcne znežnel. *„Mala by si ich vrátiť škole,”* útočil Jorgen. Tak to teda nie! Škole ich nikdy nevrátim. Učítelia

boli náhodou dosť radi, že som ich zvierat zbavila. A u biológa mám body navyše. A prváci sú nadšení, že môžu loviť svrčky a cikády. Zapojila som do toho v podstate celú školu. Všetci sme spokojní. Jorgen to dobre vedel. Vedel, ako veľmi mi na mojich spolubývajúcich záleží.

Nadvihla som veko Violinho terária. Pozrela na mňa všetkými štyrmi očami. Pavúky sú majstrami úniku, Viola však na útek ani len nepomyslela. Opatrne som ju vzala do rúk. Schúlila sa mi na dlani, pričom ma jemne štekľila drobnými chĺpkami. Otočila som sa k Jorgenovi. Zbledol. „Alma, čo to robíš?“ Rozpustila som si vlasy. Tesný vrkoč ma už na temene hlavy tlačil. Do očí mi spadla ofina a husté kadere pohladili moje ramená. „Vieš, Jorgen, veľa ľudí si myslí, že pohryznutie tarantulou je smrteľné, ale je to to isté ako s včelami. Tarantuly nevyžadujú veľa starostlivosti, sú rady samy a je zaujímavé pozorovať ich. Okrem toho je Viola veľmi prítulná.“ Prisdla som si na posteľ. Jorgen nás pozoroval s hrôzou v očiach.

„Nie je dôležité porovnávať svet podľa toho, čo vidíme, i keď aj na tom záleží, ale podľa toho, čo cítime.“ Vzala som ho za ruku. Nebránil sa, ale prsty sa mu triasli. Obrátila som ju dlaňou hore, položila tesne vedľa tej mojej a dala tak možnosť Virole prestúpiť. Tá natiahla jednu z čierno-oranžových nôh a dotkla sa Jorgenovho ukazováka. Zatajil dych. Viola s eleganciou pavúcej dámy spravila presne to, čo som čakala, prestúpila z mojej dlane do Jorgenovej. Pomaly sa začal uvoľňovať a zvykal si na Violu rovnako ako ona na neho.

Nadšená tým, že sa celý môj svet zrazu ocitol v jednej miestnosti, založila som si vlasy za ucho a pobožkala Violu na hebkú hlávku a ona sa spokojne zavrtila.

Lea Krajčí
Spojená škola, Nitrianske Pravno

Moje príšerky (Zo života našej veselej rodinky)

CHAMELEÓN

Jedného dňa som sa rozhodol, že zohrejem môjho Fufíka (chameleóna) na jarnom slniečku. Tak som si ho nežne, opatrne zobral, aby nedostal stres, prihováral som sa mu a hladil. Slniečko bolo príjemne zubaté, tak som ho položil na tujky pred domom. Chameleón má klepetkové chodidlá, tak nespadne. Vie sa krásne prichytiť. V prostredí si pomáha chvostíkom. Ja som musel na minútku odbehnúť, a keď som sa vrátil, už tam nebol. Strašne som sa zľakol. Mám ho rád! Fufík je môj kamoš, čo neodvráva, súhlasí! Očami som behal po tujkách, hrabal pod tujkami, v tujke nič! Asi mi ho zožral kocúr. Aj som skoro plakal. A vtom ten môj kamoš chameleónsky si sedí tam, kde som ho nechal. Len dokonale splynul s prostredím. V prírode je to super zariadené. Prečo by mal byť potravou, keď môže byť neviditeľný a vyhrievať sa?

TARANTULA

Učím sa s týmito príšerkami pracovať a maminka sa učí s nimi žiť. Tarantulu, moju chlpaňu, nemá rada. Ináč znesie všetko, myšky, potkany, cvrčky, hady, strašilky, prakobyľky, šváby... Moja chlpaňa ma prekvapila, a to dokonca dvakrát. Raz som bol nešťastný, lebo nežrala už niekoľko týždňov a bál som sa, že zomrie. A veru. Idem čistiť terárko a tam nehybná tarantula. Skoro sa mi zastavilo srdce, ale povedal som si, že príroda je už raz taká. Jemne som zdochlinu zobral a odložil na pamiatku. Čistím terárko a tu vidím z kupoly vytŕčať čierne veľké chlpaté laby druhej tarantuly. Zľakol som sa. Bola krajšia a väčšia ako chlpaňa. Hneď mi bliklo, čo sa stalo. Tak tá moja chlpaňa sa prosto len zbliekla. Aj hryzadlá, chĺpky. Úplne dokonale. V prírode je to už tak, nastraší vás aj prázdna koža z pavúka. A predsa sa jej netreba báť.

TRAMPOLÍNOVÁ TARANTULA

Naša prvá tarantula bola u našej maminy v nemilosti. Musela spávať pod hrubými knihami v zamknutej skrini a zamknutej izbe. Mala strach, že vyjde

a ona to neprežije. Stále sme ju presviedčali, že nič také sa nemôže stať. Prvé terárko som mal dosť malé, dnes to už viem. Všetci chlapi maminu presviedčali, že sa von nikdy nedostane. Až raz môj starší brat letel dole po dome, hore po dome, oči vypleštené a mamina zdúpnela. A veru, celá rodina pozerala, ako sa milej tarantule tratia nožičky za nábytkom. Mamina letela dole, hore a prišla s veľkými rukavicami a ešte väčším lopárom v ruke. Kričala: „*Uhnite, hneď ju zneškodním!*“ No brat, tiež milovník hávede, jemne strčil ruku za skriňu a milá tarantula si na ňu vyliezla. Myslím, že aj brat v ten deň prekonal svoj malý strach a mamina veľký. Nevedeli sme, že tarantuly sa v prípade potreby vedia vymrštiť. Odvtedy mala sieťku a mohla spať na okne. Aj tie zvieratá vedia, ako sa dostať zo skrine.

MYŠ V AUTE

Príšerky potrebujú ďalšie príšerky. Na krmivo. To nám robí najväčšiu neplechu v dome a v aute. Smrad z myší je ozaj cítiť v aute ešte pár dní. A keď taká myška či potkan prehryzie krabičku alebo tatinovu ruku, tak je prúser. Môj tatino sa nebojí ničoho a nikoho. Len tretej svetovej. Keď bol na vojne, volali ho Srnec, pretože toto zviera chytil a skolil holými rukami. No chytiť myšku v aute... Tá malá potvora sa vie skryť hádam aj v dierke od zapaľovača. Veď myšky a potkany sa musia vedieť skrývať. Sú obľúbenou potravou iných tvorov, ale že ich bude loviť môj tatino... No aj sme sa nasmiali. Okrem maminy. To auto je jej. Všetko dobre dopadlo. Srnec sa predviedol.

CVRČKY

Krásny zvuk cvrčkov je nádherné počúvať vonku v lete v záhrade. Vykupujeme cvrčky stále, lebo je to obľúbené krmivo našich miláčikov. K cvrčkovi si nikdy nevytváram kamarátsky vzťah, pretože potom sa ťažko dávajú ako potrava. No predsa sme mali jedného, ktorý zutekal a schoval sa za lištu v obývačke. Stal sa naším kamošom, každý večer o 22:00 začal cvrlikať a cvrlikal až do 3:00 hod. ráno. Išlo nám to na nervy, ale keď sa niekedy omeškal, už nám to cvrlikanie chýbalo. Len jedno nepochopím. V zajatí vydržia s kŕmením

a vodou pár dní. Ale tento Filip cvrlikal osem týždňov. Je to na zamyslenie. Že sa tak dlho dokázal sám o seba postarať bez vody a šalátu. Len mamina začala akosi častejšie vysávať.

Rastislav Gruchala

Základná škola s Materskou školou, J. Vojtaššáka, Zákamenné

Moje skúsenosti s háveďou

Naozaj sa nebojíme hávede? A čo je vlastne háveď? Myslia sa tým drobné zvieratká, ktoré v mnohých ľuďoch vzbudzujú odpor, ba až strach.

Aj ja sa bojím hadov či pavúkov. Myši nemám rada ako škodcov, ale bielu myšku sme mali aj doma. Sestra si ju kúpila na burze zvierat, a tak ju zachránila pred osudom potravy pre hada. Tiež sme mali škrečky. Bolo zaujímavé sledovať ľudí, aký názor a vzťah majú k tvorom, ktoré sa doma bežne nechovajú – teda aspoň nie na dedine. Niektorí sa usmiali, iní hľadali slová, ako povedať, že je to predsa ako myš a oni by to nechovali. Veď z toho nie je žiadny úžitok. Naozaj nie je z drobných zvierat úžitok? Určite z nich nie je rezeň. Ale veď užitočné nemusia byť iba ako forma jedla pre ľudí. Tie chované v teráriách či klietkach prinášajú majiteľom radosť a spoločnosť, ale čo tie vo voľnej prírode?

Už v prvých ročníkoch základnej školy sa deti učia o potravinovom reťazci, aj keď v takej zjednodušenej verzii – d'ateľinka, zajac, líška. A tak to je v prípade každého člena spoločenstva živočíchov a rastlín v prírode. Navzájom majú poprepletané osudy, potrebujú sa. Mnoho umelých zásahov ľudí do tohto reťazca prinieslo nepríjemné následky. Na smetiskách a v ich okolí sa premnožili potkany a myši. Ich prirodzení nepriatelia, napríklad sovy alebo jastraby, majú kvôli zásahom ľudí do prírody stále menej vhodných miest na hniezdenie a výchovu mláďat. A potom vzniká nerovnováha v prírode. Takýchto príkladov je, žiaľ, veľa.

Našťastie, sú mnohí ľudia, ktorým záleží na prírode, napríklad sa starajú o žaby v jarnom čase, kedy ich veľa uhynie pod kolesami áut, keď prechádzajú na svoje teritória. Chodia ich zbierať a prenášať cez cestu do bezpečia, alebo aj budujú pre ne „podchody“. Možno si poviete, načo žaby? Ale veď to vie aj žiačik základnej školy! Ich potravou sú predsa rôzne druhy hmyzu. A na žabách si zas „pochutnajú“ bociany.

Niekedy takéto malé (po)tvory aj zabavia. Stála som na zastávke autobusu, ktorým chodím domov zo školy. Nie na autobusovej stanici, ale až pri výjazde z mesta, preto okolie zastávky tvoria aj stromy a taká trávnatá, dosť slabo udržiavaná plocha. Ideálne miesto pre úkryt rôznych živočíchov v meste. Zrazu počujem škrobot a zvuk, akoby zobanie vtáčika. Strom má veľkú ale redšiu korunu, tak som sa snažila pohľadom nájsť tvora, čo bol tvorcom zvukov. Oči sledujú konár za konárom, ale stále nič. Na chvíľku ostalo ticho. Už asi nezistím, čo vydávalo tie zvuky. Keď tu zrazu, na vodorovnom hrubšom konári sa prechádza ako modelka po móle – potkan. Hoci ma trochu striaslo, veď potkan, ale aj tak som sa pousmiala. Čakala som, že to bude nejaký zástupca vtáčieho rodu, a to ma pobavil hlodavec. Ale už prichádzal autobus.

A čo na záver? Azda len taký môj názor. Pavúk, či myš v dome nie, (nemyslím terárium chovateľov) ale na strome, alebo inde vonku áno. Škodlivý hmyz na pestovaných rastlinách treba určite ničiť, ale tak, aby to čo najmenej ničilo aj užitočné druhy. A ak aj mne nie je sympatický ten či onen tvor, má miesto v prírode. Každý má byť vo svojom prostredí ohľaduplný k prírode, aj háveď je jej potrebnou súčasťou, aby sa zoznam vyhynutých druhov rozširoval veľmi pomaly, alebo radšej vôbec nie. Lebo ani človek by bez iných tvorov nemusel prežiť.

Jaroslava Grausová

Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Levice

Môj kamarát chrobák

Slovenský kras je nádherná oblasť, ktorá sa vyznačuje krásnymi kopcami, fantastickou prírodou, čarovnou zeleňou a zaujímavými pamiatkami. Jednou z nich je zrúcanina Turnianskeho hradu. Ostalo veľmi málo z jeho pôvodného stavu, ale ešte stále je veľmi očarujúci. Navštevuje ho veľmi veľa turistov, ktorí sa chcú pokochať panorámou okolitého kraja a oddýchnuť si. Toto miesto bude v mojom príbehu hlavným dejiskom a chcem, aby si moje rozprávanie každý vychutnal až do konca. Ako som už spomenul na začiatku, táto krajina má prenádhernú prírodu, faunu a flóru. K tejto poznámke sa vrátim trocha neskôr...

Volám sa Šimon Šváb a som piatak. Každé leto je u nás zaužívanou tradíciou „stanovačka“. Každý rok je to úplne iné miesto. Turniansky hrad bola moja úplne prvá stanovačka s mojim ockom. Bola to chlpská záležitosť. Mal som nejakých sedem rokov.

Dôkladne sme sa na výlet pripravovali, balili veci a prerozprávali trasu, ktorou sa vyberieme smerom na hrad. Počasie nám prialo a vystupovali sme po kamenistom chodníčku krok za krokom. Ja sa strašne rád rozprávam a na všetko som sa ocka podrobne vypytoval, keď sa zrazu, ako blesk z neba, zjavil prenádherný chrobáček. Bol dosť veľký, mal dlhé nôžky a čierny lesklý povrch tela. Priletel, krúžil okolo nás a potom znenazdajky pristál na mojej pravej ruke. Vôbec nemal strach, akoby sa chcel so mnou spriatelieť. Sedel tam, sledoval ma a ja jeho. Takto v trojici sme ďalej kráčali po chodníku k nášmu cieľu. On si oddýchol a nás veľmi potešil. Zrazu vzlietol a odletel preč. Smutne som za ním hľadel, až kým sa nestratil z dohľadu.

Stanovačku sme si s ockom užili a na druhý deň sme sa chystali domov. V tom sa vo vzduchu objavila krásna lesklá bodka. Približovala sa stále viac a viac. Ostal som meravo stáť, bol to on, môj kamarát chrobák. On sa vrátil a čuduj sa, prišiel sa s nami rozlúčiť. Krúžil nad našimi hlavami veľakrát

a potom odletel. Bol to úžasný zážitok. Nikdy by som si nebol myslel, že aj hmyz môže byť kamarátsky.

Kto bol tento úžasný kamarát? To som si zisťoval po príchode domov. Tento fešák bol, no nie práve obľúbenec s najkrajším menom, Lajniak obyčajný (*Geotrupes stercorarius*), veľmi starostlivý a obetavý rodič. Jeho slávnym predkom bol *Scarabeus*! Je úžasným kompostérom. Je veľmi poriadkumilovný a robí to aj v prírode. Vraj nenahraditeľný článok v potravinovom reťazci. Spracúva a konzumuje trus všetkých organizmov a používa ho aj na kladenie vajíčok. Možno aj ten, pre ktorý poslužil ako potrava pre ostatné organizmy. Dokonalý kolobeh života.

Na záver vám chcem povedať, síce som to vedel aj doteraz, ale ešte viac som sa presvedčil o tom, že pre život sú veľmi dôležité aj tie najmenšie organizmy a živé tvory. Či už sú to veľké zvery alebo úplne malý hmyz.

Šimon Šváb
Súkromná základná škola, Lermontova, Košice

Richard Saksun, 11 rokov, ZUŠ Bernolákova, Košice
Koho sme stretli na večernej prechádzke s Rexom

Môj kamarát pavúk

Pavúk je malý hmyz. Veľa ľudí pavúkov odsudzuje, lebo sú strašidelné a škaredé. Pre mňa však nie sú ani zďaleka hrôzostrašné. Mne pavúky vôbec nevadia.

Raz, keď sme išli s bratom a rodičmi na výlet do lesa, videli sme po kríkoch veľa pavučín. Les bol krásny. Práve bola jeseň a všetko hralo pestrými farbami. Pavúkovi vzniká hodváb v snovacích žľazách, ktoré má uložené na konci bruška. Hodvábne pavučiny vyťahuje posledným párom nožičiek. V tomto lesíku muselo byť pavúkov neúrekom, lebo pavučiny viseli, kam sme sa obzreli. Začala som si predstavovať, čo by sa stalo, kebyže sa do tých sietí zamotám. Poznáte to, nešťastie nechodí po horách ale po ľuďoch. Akoby som si to privolala a na jednu som hneď aj narazila. Asi som vyrušila pavúka, ktorý čakal na svoju korisť, a keď som rozkmitala jeho pascu, začal sa ku mne pomaly približovať. Bol veľký a čierny. Iný na mojom mieste by isto začal jačať od strachu, ale ja som si ho chcela bližšie poobzerať. Telo mal zložené z hlavohrude a bruška, štyri páry chlpatých končatín a sledoval ma každým zo svojich ôsmich očí. Ani neviem ako, zrazu zo mňa vyhrkli slová: „Keby si len vedel rozprávať.“ A neviem, či to bolo kúzlo, ale pavúk mi zrazu odpovedal: „Roztrhla si mi pavučinu, mladá dáma. Vieš, koľko mi dá práce, kým usnovám novú? Vždy počkám, až mi korisť sieť roztrhá a až potom začnem pliesť novú. Ale ty pre mňa nie si žiadna korisť!“

Zahanbene som sa ospravedlnila a spýtala som sa: „A kto je pre teba vhodná korisť? Čo ti chutí?“

„Som mäsožravec. Živím sa muchami, komármi, a teda škodcami, ktoré vám, ľuďom, tak veľmi prekážajú a zneprijemňujú život.“

„Naozaj ťa musím pochváliť, tvoja chuť do jedla nám skutočne pomáha a vlastne udržuješ aj biologickú rovnováhu v prírode. Ešte raz prepáč, že som ti zničila pavučinu. Teraz už musím ísť.“

Pavúk však nástojil, aby som o vzala so sebou. Po dlhom prehováraní som si ho teda zobrala až domov. Poukazovala som mu všetky izby a nechala som ho, aby si trochu pobehal po celom dome.

„Je mi tu trocha dusno. Nemáš vzduch a prírodu?“

Otvorila som balkónové dvere a položila som pavúčka do kvetiny v črepníku. Ferko, ako som si môjho nového kamaráta nazvala, sa potešil a povedal: *„Máš to tu krásne, ale idem sa trošku prejsť, musím ísť zasa pomáhať ľuďom.“*

Na hodvábnej šnúrke sa spustil o poschodie nižšie a už aj bol v záhrade. Na najbližšom kríku si utkal krásnu veľkú pavučinu a nehybne zostal čakať. Už si myslel, že dnes ostane hladný, keď tu zrazu zacítil na všetkých svojich končatinách pohyb.

„Pavúček, nezjedz ma!“ prosila nepodarená muška, ktorá nevybrala zákrutu a skončila priamo v jeho sieti.

„Neboj sa, nezjem ťa. Aj keď... Najskôr do teba vpustím tráviace enzýmy, ale to už nebudeš cítiť, lebo budeš omámená mojím jedom. Pekne si ťa obalím pavučinkou a z tvojho tela vznikne kašovitá hmota, ktorú vlastne nezjem, ale iba vysajem.“ Ferko sa šibalsky usmial aj keď vedel, že to muške nie je vôbec príjemné. Tá sa však ani nestihla začať báť a Ferko ju omámil. Takto si pripravil parádnu hostinu.

Pavúčkovi Ferkovi sa tak zapáčilo v našej záhradke, že v nej ostal bývať. Tkal si svoje siete znovu a znovu, lovil mušky a bol spokojný, že má dostatok vzduchu v prírode našej záhradky.

Tak takto mi uleteli myšlienky, keď som sa zo seba snažila dostať dolu tú lepkavú pavučinu. A môj brat sa mi len vysmieval a nezabudol dodať: *„Pavúk prináša šťastie.“*

Mravce

Na svete je množstvo živočíchov, ktoré nás svojím životom udivujú, ba dokonca fascinujú.

Medzi také živočíchmi patria aj mravce. Niekto na nich hromží, napríklad moji rodičia, ale ja ich obdivujem. Je to najúžasnejšia skupina hmyzu.

Mravce sa vyvinuli pred 110 – 130 miliónmi rokov a dodnes sa stretávame s nimi na každom kroku. Navštevujú naše príbytky, nájdeme ich v škárach popri domoch, obývajú okraje chodníkov, záhradné dlaždice, žijú len tak, nenápadne, napríklad v hniezdach medzi zeleninou, sú obyvateľmi našich lesov. Dokážu nám riadne znepríjemňovať život v bytoch a domoch, hlavne vtedy, keď sa nám dostanú do potravín.

Tvoria sociálnu skupinu hmyzu a prežívajú v dobre organizovaných kolóniách v postavených hniezdach. Patria k najagresívnejším tvorom živočíšnej ríše. Majú dokonalé zbrane – svoje hryzadlá a jed.

Skúsenosti mám s dvomi druhmi mravcov, lebo som s nimi prišiel do styku. Prvý, mravec mačínový, je veľký asi 2,5 - 3 mm. Jeho kostra je spevnená. Na hlave má niekoľko dôležitých orgánov, jeden pár článkovaných paličkových lomených tykadiel, ktoré mu slúžia na komunikáciu. Oči sú zložené, detekuje nimi pohyb. Má menšie bruško a medzi bruškom a hrudou je dvojdielna stopka. Z hrude mu vyrastajú 3 páry nôh. Svoje tykadlá využíva nielen na dotyk ale aj na čuch. Jeho hlava má pár veľkých silných čeľustí, tie sa otvárajú a zatvárajú ako nožnice. Dokáže sa prehrýzť do domov či bytov. Snaží sa vyhľadať aj tú najmenšiu omrvinku a odnieť do svojho príbytku. Pohroma je, keď nájde niečo sladké a voňavé, či sa dostane do potravín.

Vtedy nastáva boj medzi mojou mamou a mravcami. Bývame v rodinnom dome a ťažko sa je ich zbaviť. Mama bojuje s rozličnými pomôckami ako

octom, kypriacim práškom, sódou bikarbónou, no bezúspešne, nakoniec siahne po chemických prípravkoch ako sú domčeky na mravce alebo drobné granuly, ktoré nasype na dlažbu v rohu kuchyne. Mravce si ich odnesú, nemali by sa vraj v hniezde rozmnožiť. Chvíľu je s nimi pokoj. Ja sa len čudujem, ale zároveň ich obdivujem, ako dokážu prehrýzť betón a dostať sa pomedzi dlažbu a kachličky.

Druhou raritou je mravec obyčajný čierny. V našich záhradách si vytvára malé kopcovité stavby. Tieto mravce sú veľké 3 - 4 mm, majú guľatejšie plnšie bruško a medzi bruškom a hruďou jednodielnu stopku. Zneprijemňujú život každému záhradkárovi. Hoci samé osebe nie sú nebezpečné, v kombinácii s voškami, ktoré ich využívajú ako dopravný prostriedok, dokážu napáchať veľké škody. Problém býva a nastáva predovšetkým preto, že čierne mravce sa živia hlavne výlučkami vošiek. Vošky chovajú ako ľudia domáce zvieratá, starajú sa o ne, chránia ich pred nepriateľmi, najmä pred lienkami. Mravce vošky prenášajú na nové rastliny, aby im zabezpečili dostatok šťavnatej potravy. Vošky strávia zo šťavy len určité prvky a nestrávené cukry vylučujú ako hustú medovicu a robotnice ju zbierajú.

Dokážem neúnavne sledovať, ako mravce bez odpočinku pobehujú hore-dole a prenášajú kukly, keď im poškodím mravenisko, ktoré si vybudovali v hriadkach mladej mrkvy. Nosia stavebný materiál a potravu. Ich fyzické výkony sú úžasné, dokážu odniesť náklad päťdesiatkrát ťažší, ako je ich hmotnosť, bežia tak rýchlo ako závodný kôň. Nájdu mŕtvu dáždovku alebo muchu, tykadlami sa dohovoria a ťažký náklad sa snažia dopraviť do svojho mraveniska.

Nič nie je pre ne sväté. Neúnavne behajú po kmeňoch ovocných stromov, kríkoch s ríbezľami či egrešom, hryzadlami sa pustia do plodov marhúľ, broskýň, hrušiek, jablíc či sliviek. Nájdem ich v popadanom ovocí. Ak otec postrieka stromy a kríky proti voškám, alebo použije leповé pásky na ochranu kmeňov, chvíľu je pokoj. No mravce sa nevzdajú, onedlho sa

objavia vošky na listoch a cez mŕtvolky svojich druhov prejdú po kmeni stromov bez väčších problémov. Sú to jednoducho neúnavní bojovníci. Hromžíme na nich a pritom si veľakrát neuvedomujeme, koľko škodlivého hmyzu skonzumujú. Pri nedostatku potravy si pochutia aj na voškách, ktoré predtým chránili. Všetky druhy mravcov stále niečo kopú, prenášajú bremená. Stavajú nové mraveniská, čím kypria a prevzdušňujú pôdu, sú veľmi pracovité, navzájom si pomáhajú. Preto ich mám v úcte.

Milan Plášтик
Základná škola, Záhorská Ves

Mravec, kamarát

Jedného dňa som len tak ležal pod hruškou a rozmýšľal nad svojím novým príbehom. Ako som tak rozmýšľal, na ruke som cítil jemné šteklenie. Keď som sa tam pozrel, uvidel som malého mravčeka utekajúceho po mojej ruke. Sledoval som, čo bude robiť, vždy pripravený striasť si ho z ruky, ak by ma náhodou bodol alebo uhryzol. Mravček si však naďalej vykračoval hore mojou rukou. Keďže som nechcel mať mravca pripraveného na útok na chrbte, nasmeroval som si ho na svoj prst. Z nejakého dôvodu sa rozhodol, že sa mu bežať nechce, a tak len ostal stáť na mojom prste. Chvíľu som ho sledoval, no stalo sa niečo, čo som nečakal.

Pozerám okolo seba, hľadím ako teľa, no nejde mi to do hlavy. Ocitol som sa v miestnosti s hlinenými stenami. Neveriacky sa obzerám, snažím sa prísť tomu na kĺb, keď v tom cítim, ako do mňa niečo naráža. Otočil som sa, ako som len v úzkej miestnosti vedel, len aby som sa zľakol tak, ako ešte nikdy predtým. Pozerá na mňa akási mátoha s veľkými očami a hryzadlami. Vyskočil som od strachu, keď vtom si uvedomím, že nemám ruky, ale miesto nich nôžky ako hmyz.

„Ja som mravec!“ zvolal som prekvapene.

„Jasné, že si mravec, braček. Ved' si v mravenisku,“ hovorí mátoha, ktorá, ako som zistil, je v skutočnosti mravec. Nikdy som nevidel mravca takto zblízka. Obzeral som si ho zhora nadol, keď vtom prehovoril: „Čo si zjedol skazené ovocie? Prečo si ma tak prezeráš? Pohni sa! Blokuješ pracujúcich mravcov!“ Pozrel som sa zaňho a všimol som si kolónu tisícov mravcov. Rýchlo som sa otočil a prechádzal som tunelom. Dorazili sme na koniec našej cesty, obrovský les trávy. S úžasom som pozeral na miesto, ktoré som predtým videl iba zhora. „Čo tam len tak stojíš? Potrebujeme zásoby, tak zbieraj!“ zakričal mravec, s ktorým som sa rozprával v chodbičke. Rýchlo som utekal zobrať časť jablka do hryzadiel. Našiel som obrovský kus jablka a zdvihol som ho, akoby to bolo pierko. Mravčia sila je super! Kus jablka som odniesol späť do mraveniska, do zásobovacej miestnosti.

Toto som opakoval viackrát a potom sme mali čas na oddych. Rozprával som sa so svojím novým kamarátom o mravcoch a o ľuďoch. „Ľudia sú háved'. Pozri sa, čo robia s naším životným priestorom! Najviac neznášam, keď sa niekto postaví do mraveniska. Je to ako vyhlásenie vojny,“ hovorí kamarát. Nahnevane som sa naňho pozrel a skričal som: „Ľudia nie sú háved'! Pozri sa, čo dokázali!“ vravím mu. „Braček, ja som to videl! Tisíce našich bratov mŕtvych na bojisku s tými obrami a na nich ani škrabanec! Zabíjajú nás. Dokázali asi iba toľko,“ nahnevane odvetil. Akoby na mňa vyliali krčah s vodou, nezmohol som sa povedať ani slovo.

Má pravdu. O mravcoch hovoríme, že sú háved'ou, a pritom my sme tie monštrá, ktoré im zasahujú do života. Spomenul som si, koľko zla sme napáchali. Nielenže ich zabíjame prípravkami a naším znečisťovaním, ale dokonca ich my nazývame háved'ou. Ako som nad tým dumal, ocitol som sa pod tým istým stromom s mravcom na prste. „Odpusť, maličký. Viem, že ľudí neovplyvním, ale aspoň sa môžem ospravedlniť ja. Odpusť, že vás pálime, ničíme, že vám zasahujeme do tvrdej práce, že znečisťujeme prírodu a že vás nazývame háved'ou,“ smutne som vrel mravčekovi na mojom prste a

ten na mňa pozeral, akoby ma naozaj počúval. Na moje počudovanie kývol hlávkou a vybral sa dole mojím telom späť na zem.

Sen, ktorý sa mi práve sníval, mi otvoril oči. Mravce sú ľudom ozaj podobné. Pracujú od rána do rána, starajú sa o kolóniu, kráľovnú a o malé larvy. Každý má svoje miesto v spoločnosti a chráni si len to, čo mu je vzácné. Odteraz sa už nikdy na mravca nepozriem s nechutťou. Ale kliešte neznášam aj tak.

Róbert Dudáš
Gymnázium – Gimnázium, Veľké Kapušany

Mucha, meteorit a bahno z močiara

Mucha. Lieta vám okolo hlavy, otravuje vás, bzučí. Asi najotravnejší živočích na svete. No ale môže byť aj užitočná. Neveríte?

Tak napríklad... hmm... predstavte si, že na našu planétu padá meteorit a má to namierené rovno na váš dom. No zrazu k vám priletí tá strašne otravná mucha. Vy sa za ňou rozbehnete a zaženiete, aby ste tohto otravného predátora zlikvidovali a vďaka nej vás rútiaci sa meteorit minie. Síce by zničil váš dom, ale aspoň by ste prežili. A to vďaka otravnej muche.

Dobre. Toto je asi hlúposť. Máte pravdu, mucha nepatrí medzi tie najužitočnejšie živočíchny na svete, ale určite sa jej netreba báť. No a ak sa vám mucha stále nepozdáva, tak taký pavúk zabraňuje tomu, aby ich bolo na svete veľa. Áno, ja viem, čo si teraz myslíte. Aj tak ich je plno, ale bez pavúkov by ich bolo ešte viac.

Je to úplne jednoduché. Stačí pavúkovi povedať: „*Pozri, pavúček, tam je mucha! Chyť si ju a zjedz ju!*“ On tak urobí a otravnej muchy viac niet. Dobre, ja viem, že to nie je také jednoduché, ale znie to dobre. Tak dúfam, že aspoň kvôli tomuto už máte pavúkov trochu radšej.

Ó áno, skoro by som zabudol. Mucha nie je jediné, čo pavúk loví. Občas sa mu do siete zamotá aj nejaká včielka. No ale to už je iná reč. Včela je totiž veľmi užitočná. Tak si predstavte, že ochoriете. Ležíte s chrípkou v posteli a celé dni musíte piť len čaj. A mama vám kúpi odporný horký čaj. A čím by ste si ho tak osladili? No predsa dobrým kamarátom medom, ktorý vyrábajú včely. No zastavme sa. Áno, áno, ja viem. Aj osy majú med, ale ten určite nie je tak dobrý ako včelí.

Dobre, môžeme pokračovať. Hmm... kde som to skončil? Aha, už viem. Takže osladíte si čajík medom a zrazu sa nudné ležanie v posteli zmení na upokojujúci odpočinok a váš čaj, alias bahno z močiara, na ten najlepší nápoj. Takže si veselo môžete pospevovať z postele: „Čajík si osladím o trochu víc...“

Ďalšou výhodou včelieho medu je, že sa vám nebudú posmievat' spolužiaci, že stále musíte iba ležať v posteli a piť už spomínané bahno z močiara. Vaša chrípka zmizne, a to vďaka tak maličkému hmyzu. Takže moja rada do života znie: „*Nebojme sa hávede!*“

Denis Hrnčár
Základná škola, Veľký Biel

Na čo je dobrá háved'?

Háved'. Aké je to pekné slovo. Ale čo v skutočnosti znamená? Nie, položím lepšiu otázku. Čo znamená háved' pre nás? Pre ľudí? Podľa toho, čo denne počúvam, je to niečo nechutné, neužitočné a veľmi hnusné. Ale prečo je tomu tak? Čo nás ľudí vedie k tomu, aby sme si toto mysleli?

Zoberme si ako príklad také včely. Moji kamaráti by si pod pojmom včela predstavili len to, ako sa to malé stvorenie zabodáva do našej kože. Ale prečo? Toto nie je jediná vec, ktorú včely vedia. Je to len ochrana pred nami, ľuďmi.

To nie ony ubližujú nám. Je to len naša chyba. Viete si predstaviť, čo by bolo, keby včely zrazu zmizli z povrchu zemskeho? Kto by za nich robil tú dôležitú prácu? Kto by opeľoval kvietky? Vy? To určite nie. Keby nie včely, príroda zanikne. A spolu s ňou aj my. Včely každodenne bojujú o prežitie. Pracujú viac, ako niektorí ľudia. No my to zneužívame. Určite nie som jediná, ktorá miluje med. Nemyslím ten med, ktorý vám doma urobia rodičia, napríklad z púpavy. To nie. Myslím ten pravý, včelí med. Dokážete si predstaviť, akú námahu dá včelám urobiť jeden plný pohár medu? A to nie ešte tristo! Aj keď, povedzme si pravdu, ja by som ich dokázala zjesť aj tisíc. Zrejme by som sa už nepostavila z postele, ale mala by som postarané o jedlo aj na ďalších päťdesiat rokov. Žiadny hladomor. Ajaj! Už som zase odbehla z témy!

Možno ste sa pozastavili pri vete: „Pracujú viac, ako niektorí ľudia“, a možno ste nepochopili, ako to ja, malá, mladá osoba, myslím, však? Podľa mňa, každý z nás pozná niekoho, kto si celý deň doma „váľa šunky“ a pritom dostáva viacej peňazí ako ľudia, ktorí sú v práci celý deň. Chodia tam nevyspať, bez nálady a bez akejkoľvek chuti pracovať. A toto ma tiež privádza k tomu, vysvetliť vám, ako som to myslela. Včely si chvíľku zdriemnu v úli a potom hneď idú do roboty a len opeľujú, opeľujú a opeľujú. Stopercentne toho robia viacej ako my. A myslíte si, že môžu dostať dovolenku? Že si len tak kúpia letenky k moru, ubytujú sa, nasadia si okuliare a opaľujú sa na tom úžasnom horúcom slniečku? To určite nie. Mali by sme si uvedomiť, že to nie ony sú pre nás hrozba. Ony za nič nemôžu. Toto všetko sa deje len kvôli nám. To my sme tu tí zlí. Nebyť ich, tak nemám žiadne sladké potešenie pri zlomenom srdci. A to sa u nás, žien, deje celkom často.

Minule sa mi stala jedna príhoda. Práve som zistila, že môj veľký idol, Harry Styles, si užíva nejakú romantiku s modelkou Kendall Jenner. Tak som sedela pred telkou a pozerala nejaký trápny, romantický seriál a pritom oblizovala lyžičku, na ktorej bol med. Akurát som sa naťahovala pre pohár s vodou, no zrazu mi pred tvárou zastal fakt „mega“ veľký pavúk. Mali ste počuť ten výkrik. Myslím, že ho počuli až niekde v Amerike. Keď som sa ako tak

upokojila, začala som si ho obzeráť. Bol naozaj fascinujúci. Pozeral sa na mňa tými jeho veľkými očami. Ale to by nebola Klárka, keby už nemala plné gate len z nejakého neškodného pavúka. Moja prvá myšlienka bola hneď mnou samou zamietnutá. Chcela som ho proste „rozmačknúť“ novinami alebo nejakým časopisom, ale spomenula som si na jednu vec, ktorú mi vždy hovorievali rodičia. Že sa mám pozrieť na to, aký je oproti mne maličký. Že to on sa bojí mňa.

„On za nič nemôže. Ostaní si o ňom urobili inú mienku, ale to neznamená, že je to pravda. No, jedno viem celkom isto. Ak mu ublížiš, nebudeš mať šťastie. A vieš prečo? On je „pánom“ nášho domu a on jediný taktiež vie všetky naše problémy. No keď ho zabiješ, nič ti neostane. Nikto ťa v noci nebude strážiť a kontrolovať to, aby si mala len pekné sny. Nikomu sa nebudeš môcť zdôveriť. Ony sú na to najlepšie. Tvoje želanie, tvoju sťažnosť alebo len tvoje pocity si nechajú pre seba,“ hovorievali mi, keď som bola malá. A mali pravdu. Pavúky sú oproti mne bezmocné.

Pred pár rokmi som sa niečo naučila. Lepšie povedané, poučila. Háved' už pre mňa nie je zlo. Už dávno nie. Som zmierená s tým, že akokoľvek nebezpečne môže vyzeráť, tým viacej neškodný je. Je to tak aj s ľuďmi. Na výzor môže byť škaredý či nebezpečný a neprístupný, no vo vnútri to môže byť človek so srdcom na správnom mieste. Háved' už pre mňa háved' nie je hrozbou, tak ako ja nie som pre nich. Prekonala som sama seba a najmä svoj strach. Dokážem vám toho veľa povedať, no nedokážem vám otvoriť oči, aby ste háved' videli takú, aká v skutočnosti je. Pre mňa je užitočná. Nepotrebujem mať sto kamarátov. Stačia mi moje malé potvorky, ktorým môžem povedať, čo chcem a aspoň viem, že im to neprekáža a že to nikomu nevyklebetia, ako to robí veľa ľudí. Majte radi háved', predsa len, sú to živé bytosti takisto ako my.

Ouu, a ešte na niečo som zabudla. Ak náhodou máte veľa medu a nemáte ho komu podarovať, tak sa určite ozvite.

Klára Jamrichová
Základná škola, Klasov

Najužitočnejšie zviera

Jedného dňa sa kráľ zvierat rozhodol, že uskutoční súťaž o najužitočnejšie zviera v lese. V onen deň sa tam zišli takmer všetci, aby si pomerali zásluhy. Prišli včely, vlk, rodina pavúkov, dážďovky, srnka, diviak, jazvec, medveď, dve líšky a nakoniec sa tam doplazil aj slimák. Súťaž sa teda mohla začať.

Ako prvý predstúpil pred kráľa vlk. Úctivo sa uklonil a začal: „*Vaše veličenstvo, v tomto lese nemá žiadne zviera väčšie zásluhy ako ja. Udržiavam rovnováhu v potravinovom reťazci, aby tu nebehalo priveľa srn, jeleňov a diviakov.*“ Pozrel sa na kráľa. Ten iba zamyslene prikývol. Vlk sa opäť uklonil a postavil sa späť na svoje miesto.

Než stihol kráľ vybrať ďalšieho z hlúčiku, predstúpila pred neho dážďovka a vyhlásila: „*Vlk klame! To my sme tie najužitočnejšie stvorenia. Hoci priamo nevidíte našu prácu, vidíte za to náš výsledok. Lúky, zelené polia, krásna čierna zem... To všetko len a len vďaka nám! To my sme tie najužitočnejšie v celom lese.*“ No to už sa spoza nich ozval nahneváný medveď. „*Vraj najužitočnejšie! To nemyslíte vážne! A aký význam má pre nás medvede, že vy pomáhate rásť nejakej obyčajnej zelenej tráve?!*“ rozzúrene na nich zreval. „*Zato ja, rovnako ako vlk, pomáha pri rovnováhe medzi lovcami a korisťou, no na rozdiel od vás všetkých, ja pomáham aj rastlinám!*“ víťazoslávne dokončil.

„*Ako to?! Ako ty môžeš pomáhať rastlinám! Tým, že ich zasadneš, ich veruže neuchrániš!*“ oborila sa naňho srna. „*To by si chcela vedieť?! Ja, ako dobre vieš, som všezravec. No, a keď zjem bobule, prejdú tráviacim traktom a...*“ „*Dobre, dobre. Všetci to veľmi dobre chápeme,*“ skočila mu opäť do reči srnka. „*No ja som užitočnejšia!*“

„*To nie je pravda! Ja som užitočnejší než ty! Než ktorýkoľvek z vás!*“ rozkričal sa slimák na plné hrdlo. To sa naňho oboril diviak: „*Neblázni! Poriadne ťa ani*

od zeme nevidieť! Ale ja...“ „Ja som zo všetkých vás, zverov, najmúdrejšia, najprefikanejšia a najkrajšia,“ skočila mu do reči líška. „A čo my s tým máme spoločné, líštička?“ nechápal vlk. „Takže je úplne jasné, že som aj najužitečnejšia,“ vyhlásila s triumfálnym úsmevom. „To nie je pravda,“ zakričali všetci, jeden cez druhého, začali sa tam naťahovať, hádať, strkať, dokonca sa aj bitka strhla. Lev nad ich správaním iba zamračene krútil hlavou. Mal toho dosť! Nahnevane sa postavil a zvrieskol: „Ticho!“

Bitka ustala. Pomaličky sa každý vrátil na svoje miesto, nenávisťne sa obzerajúc jeden na druhého. Kráľ ich chcel všetkých vyhrešiť za ich detinské správanie, keď sa z kraja čistinky ozval tenký hlások: „Počkajte! Prosím, počkajte! Ešte ste si nevypočuli mňa!“ Všetci sa obzreli a hľadali pôvodcu kriku. No, ako sa obzerali, tak sa obzerali, nikoho nevideli. Nakoniec líška prekvapene zvolala: „Tam! Aha, pozrite sa! Niečo sa tam hýbe!“ Všetci sa zadívali na miesto, kde ukazovala. Z diaľky sa k nim kotúlala maličká gulôčka. Kráľ sa zamračene postavil, či dobre vidí. A naozaj! Malá pohybujúca sa gulôčka. Nenápadne sa poobzeral po tvárach ostatných, či sa mu to len nezdá. No ich tváre sa tiež iba vyjavene pozerali na kotúlajúcu sa gulôčku. Keď sa to malé zjavenie dokotúlalo do stredu, zastalo. Spoza nej vyšiel zadýchaný hovniválik.

Kráľ sa zamračil. „A ty tu čo hľadáš?“ opýtal sa ho čo najmiernejšie, no aj tak mu bol v hlase badať hnev. Hovniválik sa vystrel, uklonil sa spustil: „Vážené veličenstvo, prišiel som sa zapojiť do súťaže o najužitečnejšie zviera, a pokiaľ už všetci boli, rád by som aj ja vyrozprával, čo pre tento les robím.“ Než sa stihol znova nadýchnuť, niekto za ním zakričal: „Si iba povaľač, čo sa celý deň moce v lajnách! To nie je žiadna užitočná práca!“ Ďalší iba súhlasne prikyvovali. Hovniválik sa otočil. „Kto to povedal?! Kto si to o mne dovoľuje myslieť?!“ Zakričal do davu. Dopredu vystúpil vlk a zadíval sa na naň. „Ja a všetci ostatní. Každý to o tebe vie. Neraz ťa prichytili ako celý deň len leňošíš v tom... odpade!“ Všetci opäť zamračene prikývli. Hovniválik sa pozrel na kráľa a hľadal uňho podporu, no kráľ sa naňho ani nepozrel.

Nakoniec sa pozeral do každej tváre, no ani v jednej nenašiel podporu. Bolo mu trápne. Nahnevane sa pozrel na všetkých naokolo a vyhlásil: „*Fajn! Keď si to o mne všetci myslíte, rád sa vzdám roboty a oddýchnem si. Nech každý z vás vidí, čo sa stane, keď naozaj budem leňošiť celý deň!*“ Ťažkopádne začal kotúľať svoju guľôčku preč. No oni len vyprskli do hlasného smiechu. „*Vraj uvidíme! Čo si ten krpec vôbec o sebe myslí? Budem leňošiť celý deň!*“ vysmievali sa. Hovniválikovi neuniklo, že dokonca aj kráľ sa usmieval. Bolo mu smutno. Nikto neverí, že je dôležitý rovnako ako všetci ostatní! Čo je to za spravodlivosť?! Ale veď on im ukáže! Zatočí so všetkými! Úsmev im hneď zmizne z tváre, keď zistia, že mal pravdu. Usmial sa nad tou myšlienkou a odišiel domov spraviť si veľmi, veľmi dlhé voľno.

O niekoľko týždňov po súťaži pribehla ku kráľovi nešťastná líška. S tým, že pred jej norou je samý hnoj a ona sa bojí o svoje líščatá, aby neochoreli. Kráľ na to zamračene odvetil, že sa pokúsi s tým niečo urobiť. Líška prikývla a pobrala sa domov. Ani nie o hodinu sa prišiel sťažovať vlk, že majú neporiadok vo dvore a jeho žena chce, aby to upratal. Chcel vedieť, či sa s tým nedá niečo robiť. Lev nahnevane prikývol. Len čo vlk odišiel, dal si predvolať hovniválika.

„*Prečo si neplníš svoju prácu?*“ vyštekel nahnevane. Hovniválik sa nadurdene pozrel na kráľa: „*Veď vy sám ste súhlasili s tým, že nerobím nič užitočné! Tak prečo by som v tom mal ďalej pokračovať, keď z toho nikto nemá úžitok?*“ Lev sa zarazil. Premeral si hovniválika od hlavy až po päty a zamyslel sa. Nakoniec prikývol: „*Máš pravdu, dlhujem ti ospravednenie. A aby si vedel, ako veľmi si ťa vážim, staneš sa víťazom v súťaži o najužitočnejšie stvorenie v lese.*“ No hovniválik iba pokrútil hlavou: „*Nie, vaše veličenstvo, to nemôžem prijať. Nebolo by to voči ostatným férové. Pretože ja si myslím, že neexistuje najužitočnejšie stvorenie v lese. Podľa mňa sme si všetci rovní a každý z nás dostal svoj podiel práce. Každý je dôležitý, a nebyť čo i len jediného stvorenia, hoci by bolo neviem aké malé, na prvý pohľad bezvýznamné, nakoniec by tú stratu pocítil celý les.*“ Lev sa opäť zamyslel nad jeho slovami. „*Máš pravdu,*

hovniválik. Bez nás všetkých by les nikdy nemohol fungovať.“

A odvtedy už nikdy nikto nepovedal o hovniválikovi, ani o iných, na prvý pohľad bezvýznamných stvoreniach, že sú úplne zbytočné...

Michaela Gajdošíková
Základná škola, Stropkov

Narodeniny

Odmala ma fascinovali žaby. Ich koža, odraz nôh, dlhý vymršťujúci jazyk. A vraj sa pred nepriateľom nafukujú, aby odradili útočníka.

„Čo tak preskúmať to? Aleeeee.... odkiaľ žabu?“ skrslo mi v hlave.

Blížil sa deň mojich narodenín a v našej rodine sme mali zaužívaný jeden zvyk. Každý, kto mal narodeniny, si mohol vybrať darček. Rodičia zvážili, či je to možné a ak áno, darček zaobstarali. A tak som si prial žabu. Brat sa mi vysmieval, že hlúpejší darček som si už vybrať nemohol. Ale mne to bolo jedno. Mama sa zhrozila: *„Háved? Kam to dáme? Bude tu z toho zápach? Čo jej dáme jesť? Potrebuje sa venčiť? Ja toto neprežijem!“*

Mama bedákala, brat sa smial, ja som túžil, a jediný otec ma chápal. Aspoň som si to myslel. Po dlhom presviedčaní to všetko zobral na seba. Začal sa ma vypytovať, aká by mala byť tá žaba. Ropucha, rosnička, maličká... Už som si predstavoval, ako ju budem pozorovať. Hodím jej guľičku, či sa s ňou bude vedieť pohrať. Vyskúšam, čo jej bude chutiť. Otec sa len potmehúdsy usmieval.

Raz ma vzal do lesa a počas prechádzky mi rozprával starú prípravku, ktorá sa tradovala v našej dedine. Vraj v jednej starej studni žila ropucha. Matka ropúch. Nikto ju nikdy nevidel, len sa tušilo, kde sa ukrýva. Poznávacím

znamením bol znížený výskyt múch v tomto mieste. Ľudia si ju predstavovali ako veľkú, ťažkopádnú žabu. Zvráskavenú, bradavičnatú.

Popustil som uzdu svojej fantázie. *„Čo keby sa mi podarilo dochovať takú žabisku? Vyberal by som vstupné, aby sa na ňu ľudia mohli prísť pozrieť. Už som to videl. Budem podnikateľom!“*

Zo snívania ma vytrhol otcov prudký pohyb. Preľakol som sa. Kým som precitol, otec ležal na zemi. Šok. Podozrivé miesto. Les. Blízko studňa. Otec. Žaba. Nie! Tisíc myšlienok v hlave. Všetky nepríjemné. Utekať? Ostať? Problém. Mátala ma žaba. Jej veľkosť. Sila. Pohľad.

Zrazu smiech. Otec sa zbieral zo zeme a chichotal sa. Nechápal som. Konečne som sa s čistou myslou rozhlíadol. Uvidel som žabku, ako pekne odsackáva k potôčiku.

„Nechcel som ju prišliapnúť,“ vraví otec.

A vtedy som sa rozhodol. Žabu môžem pozorovať aj vo voľnej prírode. Veľa informácií som získal aj z internetu a encyklopédií. Dozvedel som sa, že vymiznutím žiab by sa narušil ekosystém a potrava pre bociany, a v našich končinách aj pre volavky. A pre mňa najdôležitejšou informáciou bolo, že žaba je tiež indikátor čistej vody. Takže ak ju v lese uvidím pri nejakom potôčiku, nemusím umrieť smädom. Upustil som od svojho prania. Mame sa uľavilo a aby ma aspoň trošičku potešila, upiekla mi tortu a z fondánu vytvorila krásnu žabu s vymršteným jazykom a muškou na ňom. Otec sa len potmehúdsy usmieval.

Adam Kováč
Cirkevná základná škola sv. Petra a Pavla, Belá nad Cirochou

Náš netopier Puffi

Raz ocko prišiel z roboty s veľkou škatuľou v rukách. Bola som zvedavá, čo sa v nej skrýva. Je tam mačička alebo psík? Pomyslela som si. Ale to by musela byť tá škatuľa trochu väčšia.

A vtedy sa to začalo. No fuj! Keď ocko otvoril škatuľu a ukázal nám, čo v nej je, veľmi som sa zľakla. Bol tam malý čierny netopier. Napriek tomu, že netopiere neznášam, pomenovala som ho Puffi. Ocka som sa opýtala: „Kde si ho našiel?“ Odpovedal: „Bol u mňa v kancelárii.“ Položili sme ho do klietky a dali sme ho na poličku v mojej izbe.

„Viete niečo o netopieroch?“ znenazdajky sa spýtal ocko. Všetci sme boli ticho, lebo sme nič nevedeli. „Nie? Tak vám niečo poviem. Netopiere sú veľmi plaché, múdre a vzácne cicavce. V tropických a subtropických oblastiach opelujú v noci stovky rastlín. U nás konzumujú dotieravý hmyz počas tmy, keď iné živočíchy spia. Melli, neočakávaj, že vydrží dlho žiť, pretože má zranené krídlo. A aj keby nemal, tak by to dlho nevydržal, lebo nemá svoje prirodzené prostredie. On potrebuje jaskyňu, stromy, tmu, úkryt. U nás už iba dokončí svoju životnú púť,“ povedal mi ocko a ja som ostala sklamaná.

Ockove predpoklady sa naplnili. Po dvoch mesiacoch, keď som prišla domov zo školy, ako vždy som sa naňho išla rýchlo pozrieť. Puffi bol celý bledý. Rozplakala som sa. Iste sa mu niečo stalo. Zavolala som mamku. Snažila som sa ho prebudiť, no bolo neskoro. Puffi bol mŕtvy. V kuchyni som našla malú škatuľku a opatrne som ho do nej vložila. Obliekla som si bundu, zobrala lopatku z pieskoviska a išla som ho pochovať. Našla som mu vhodné miesto. Potom som sa s ním rozlúčila. Vykopala som jamu, vložila ho do nej a nakoniec som ho zahrabala. Tam, kde bol pochovaný, sme zapichli so sestrou malú vetvičku, ktorú sme našli a na jeho hrob sme položili kameň. Dúfam, že sa tam má dobre! Chýbaš mi, Puffi!

Mellissa Imrichová
Základná škola s Materskou školou, Tajovského, Poprad

Neboj(i)me sa hávede?!

Ako dieťa som milovala objavovanie tajomných zákutí Matky prírody. Okamžiky naplnené radosťou a nadšením v náručí pestrej zelene mi dodnes živo zostali v pamäti. Bola to nenahraditeľná súčasť môjho života, ktorú mi nikto nemohol skutočne nikdy vziať. Nachádzala som v nej mier, radosť a často aj odpovede na moje otázky. Dodnes sa v podstate nič nezmenilo.

Práve som sedela uprostred rozkvitnutej, zelenej scenérie a s pôžitkom sledovala dômyselné správanie najrôznejších živočíchov. Možno nevedomky, ale zakaždým môj zrak nakoniec aj tak zablúdil k najmenším stvoreniam, ktoré tvorili súčasť tohto ekosystému. Nad žblnkajúcim potôčikom preletel krdeľ vážok, ich krídla zasvišťali nad mojou hlavou, vyzeralo to, akoby sa predbiehali v rýchlom lete za zháňaním potravy. S úsmevom som sa priblížila a intenzívne som túžila zmyslami zachytiť tú nerušenú chvíľu. Potom môj zrak zaujal pohyb žaby v tieni vysokej trávy. Zanedlho vyplazila jazyk a jedna z vážok zmizla, ako keby tu nikdy nebola. Stačil len krátky okamih a jedna z rýb, ktoré veselo plávali pod vodnou hladinou, zrazu šikovne vyskočila a ďalšej vážky už viac nebolo.

Vybrala som sa popri potoku hlbšie do lesíka. Cestou ma sprevádzal štebot vtákov. V diaľke som zbadala týčiace sa mravenisko. A vtedy sa celkom znenazdajky, z ničoho nič predom mnou z lesnej húštiny vynoril jeden z najkrajších motýľov, akých som mala možnosť vôbec vidieť. Útľe, pestré krídla žiarili v pomalom plynulom lete. Vzápätí si sadol na jednu z najbližších rastlín. Tieto drobné a krehké stvorenia vo mne vždy vedeli vzbudiť pocit tichého obdivu.

Samozrejme, že chvíle absolútnej harmónie a dokonalého súladu môjho JA s okolitou živou prírodou budú musieť onedlho skončiť. Hodinky na ruke mi neúprosne ukazovali presný čas a ja som sa vybrala po svoju mladšiu sestru Ninu do materskej školy. Len veľmi ťažko sa mi opúšťalo

toto príjemné prostredie, no musela som sa rýchlo vrátiť do reality, do uponáhľaného, špinavého a hlučného sveta. Po ceste som sa myšlienkami stále vracala späť. Nečakane sa v mojej mysli zjavila otázka. Spytovala som sa samej seba, prečo má moja malá sestrička k týmto malým, ale často užitočným stvoreniam z ríše hmyzu taký negatívny postoj. Mnohokrát som sa stretla s jej náhlymi prívalmi plaču. Slzy sprevádzané panikou – to bolo jej typické správanie, keď v blízkosti zahliadla čo i len malého pavúčka alebo neškodného chrobáka. Kým som došla k budove škôlky, bola som rozhodnutá, že ešte dnes ju musím vziať na prechádzku do lesíka. „*Pôjdeme aj dnes na zmrzlinu?*“ zaznela jej otázka krátko po zvitání. „*Nie, nie. Dnes ťa vezmem na jedno špeciálne krásne miesto,*“ odpovedala som jej. Oči Ninky sa zaleskli a viditeľne ju ovládla zvedavosť. Rozhodla som sa, že jej pomôžem prekonať strach. Možno sa mi to podarí, ak jej tieto drobné tvory z ríše hmyzu ukážem v pozitívnom svetle. Ovládol ma pocit, že lepšie miesto než ten lesík na uskutočnenie môjho cieľa ani nemôže byť! Niet lepšieho miesta, ktoré by mohlo vytvoriť lepší priestor pre tento zámer, pre mňa to bol zdroj tvorivosti, ktorý mi otváral dvere do magického sveta fantázie.

Po dlhom vyzvedaní, kam ideme, sme konečne došli k cestičke. Viedla pomedzi husté stromy až k čistinke, ktorú som tak rada navštevovala. „*A čo tu budeme robiť?*“ netrpezlivo sa ma spýtala Nina. „*Dnes sa tu spolu zahráme,*“ usmiala som sa na ňu. Jej pohľad sa rozžiaril a začala mi vymenovávať všetky možné hry, ktoré jej napadli. Zároveň horlivo vysvetľovala, prečo by sme si ich určite mali zahráť. „*Nie,*“ prerušila som ju, „*dnes sa zahráme takú špeciálnu hru.*“ Vysvetlila som jej, aké je dôležité chodiť na prechádzky do prírody a objavovať všetky tie zvieratká. Dokonca i tie, ktoré nám nie sú práve najmilšie. Chytila som ju za ruku a naše spoločné objavovanie sa začalo tým, že sme si spolu ľahli do trávy...

Všetky hranice určované plotom za lesom sa zrazu celkom stratili a my sme sa ponorili do sveta plného drobných stvorení, s ktorými sme tvorili jeden celok. Celok, od ktorého sme, ako som si zrazu uvedomila, závislí. Nečakane

nás prekvapil hlasný bzukot včiel. Zvuk sa k nám nezadržateľne blížil. Obe sme sa odrazu vzniesli do vzduchu ako včely a leteli sme spolu s nimi, sprevádzali sme ich v putovaní za novým domovom. Rýchlosť, v porovnaní s malým telíčkom, bola obdivuhodná a ich úsilie nevyčerpatelné. Nakoniec sa však všetky stratili z dohľadu a my sme zostali vo vzduchu samé. Citeľne sa ochladilo a listy zo stromov začali opadávať. Bolo nám jasné, že pokiaľ nenájdeme svoje včelie kamarátky a nedostaneme sa do úľa, zahynieme. Blúdenie bolo nekonečné a keď nám už dochádzali sily, počasie sa opäť radikálne zmenilo. Zasněžená krajina sa premenila na jarnú idylku. Včiel, ktoré však už mali dávno opelovať rastliny, nebolo. Leteli sme, kým sme dokázali hýbať krídlami, ale na obzore nebolo vidieť ani jedinú včielku či úľ. So staršou sestrou Erikou sme začali vnímať ďalšie zmeny. Na ovocných stromoch pomizli plody, mnoho rastlín túto jar ani nevykvitlo a po mede nebolo ani chýru ani slychu...

Ani sme sa nenazdali a už sme pochodovali v jednom rade s malinkými mravcami. Na našich miniatúrnych, krehkých telíčkach sme niesli nejaké zvyšky čohosi neidentifikovateľného a usilovne sme to odnášali do nášho mraveniska. Ocitli sme sa v dlhých spleťtých chodbách, ktoré vytvorili tieto malé stvorenia, a obdivovali sme dômyselnosť obytného systému. Mravenisko bolo v neustálom pohybe a každý jedinec si plnil svoju úlohu s úplnou istotou, obratnosťou a samozrejmou. S Erikou sme sa odpojili od nepatrných, ale usilovných mravcov a vybrali sa pomedzi stebelka trávy ďalej do neznáma. Naša veľkosť neustále narastala, zväčšili sme sa natoľko, že sme už v nasledujúcej chvíli skákali smerom k potôčiku ako žaby. Silnými nohami som sa odrazila od zeme a s ladnou jednoduchosťou som pristála na jednom z kameňov, ktoré ležali neďaleko potoka. Erika pristála o niekoľko skokov ďalej a zbadala som, ako vymrštila jazyk a chytila naň akéhosi letiaceho chrobáka. Je staršia, väčšia, múdrejšia a šikovnejšia ako ja...

„Tak a teraz otvor oči,“ zašepkala mi Nina do ucha. Neochotne som otvorila oči. Pozrela na mňa a zoširoka sa usmiala. „Mala som fantastický

sen. Najskôr som bola včelou, potom mravcom a nakoniec žabou. Ty si tam bola so mnou, všetko ti to raz vyrozprávam..." štebotala veselo moja malá sestrička. „Ty si teda vieš vymýšľať! A ako sa ti páčil výlet k týmto milým zvieratkám?“ „Ony vôbec nie sú nebezpečné,“ začudovane sa zadávala do diaľky. „Nie, to teda rozhodne nie sú!“

Premýšľala som, ako sestru zbavím fóbie z hmyzu a iných na prvý pohľad nepríjemných živočíchov. Premohla ma únava a zaspala som. Nemusela som už vymýšľať žiadne výchovné hry, sen mojej sestry všetko zázračne vyriešil. Aké blahodarné účinky má spánok v lone prírody!

Erika Göbölösová
Stredná odborná škola, Cintorínska, Nitra

Maťo Balaj, 19 rokov, SŠI Ľ. Stárka, Trenčín
Pavúk Pavlík

Nebojím sa hávede ?!

Ako malá som sa bála žiab a rôzneho hmyzu ako pavúky, muchy, lienky a podobne. Keď som bola staršia, začínala som chápať, že všetko má svoj význam a nič tu nie je len tak. Žaby sú tu na to, aby nás zbavili otravného hmyzu, ktorý tvorí časť ich jedálnička. Aj pavúky jedia hmyz. Ale hmyz okrem potravy pre živočíchov je aj potravou pre rastliny a dodáva im potrebné živiny. Dážďovky sú taktiež dosť nápomocné, lebo prekyprujú pôdu. Keď sa nad tým zamyslíte, zistíte, že všetko je na niečo dobré, a aj keď to vyzerá strašidelne alebo škaredo, nejakým spôsobom nám to pomáha a zlepšuje náš život.

Nesúďte len podľa vzhľadu, možno ani my sa nepáčime pavúkom.

Alexandra Pravdová
ZŠ Matice slovenskej, Prešov

Neboj(i)me sa hávede?!

„Jááááj,“ zakričala Zuzka, keď okolo nej preletela lienka.

Čudne som sa na ňu pozrela. Vážne sa bojí lienky?? Nechcela som tomu veriť. O chvíľku som zasa začula krik. Pribehla som k Zuzke a spýtala som sa jej čo sa jej stalo.

„Je tu veľký pavúk,“ kričala aj napriek tomu, že som stála vedľa nej.

„Zuzka,“ začala som „ved' to je iba pavúk, on ťa nezje. Nemáš sa čoho báť. A prečo si tak hrozne kričala, keď okolo teba preletela tá lienka?“

„Ja sa bojím všetkej novej hávede. Sú nechutné a strašidelné!“ povedala mi zhrozene. Nechápaná som, prečo má z hávede taký strach. „No, ako

ti to len povedať..... Háveď je pre nás veľmi užitočná...” Nenechala ma dohovoriť a skočila mi do reči. „To hovoríš len preto, aby som sa nebála, nie je to pravda.“

Pozrela som sa na ňu spýtavým pohľadom, akože čo si to o mne myslí? „No vieš, lienka napríklad zje vošky z listov kvetov, aby ich nenapadli, pavúk zje muchy, mušky a iné chrústy, aby ich nebolo veľmi veľa. Veľa chrobákov je dôležitých. Nielenže jedia iné hávede, ale niekedy sú ony potravou. Vezmi si takého mravca. Kebyže nie sú mravce, nie sú ani jašterice. Nebyť jašteríc, neboli by ani dravé vtáky. A nebyť zasa ich, nemáme líšky a vlky. A nebyť tých, tak nemáme žiadne ďalšie zvieratá!!!“

Zuzka sa zamyslela a o chvíľku sa ma pýta: „Lenka? Aj ty si sa niekedy bála chrobákov?“ Jej otázku som nečakala ale priznať som sa musela. „Áno, keď som bola malá. Ale odvtedy, čo mi starká povedala jednu rozprávku, odvtedy sa nebojím.“ povedala som.

„O čom bola?“ spýtala sa Zuzka.

„No predsa o hávedí a chrobákoch!“ Pozrela sa na mňa nechápavo.

„Tak ti ju poviem... Bola raz jedna lienka a bola často smutná z toho, že sa jej deti boja, a nielen jej ale aj jej kamarátov. Išla za kamarátkou pavúčicou. Prečo sa nás boja? Čo sme im spravili? Spýtala sa jej. No ja ani neviem. Nikdy sme im nič zlé nespravili. Treba im ukázať, že sme užitočné. Ale ako? Tak sa vybrali do jednej triedy v škole. Deti tam mali veľa kvetín a rastlín. Lienka si sadla do kvetináča a čakala, kedy sa na nej usadia vošky. Všetky pojedla a deti sa len čudovali. Keď tam videli lienku, hneď pochopili, že lienky nie sú nebezpečné. Pavúčica sa zasa usadila v rohu triedy a chytala mušky, ktoré ich večne otravovali. Vtedy deti pochopili, že chrobákov sa netreba báť.“

Zuzka sa na mňa ešte dlho pozerala bez slov. Ale bolo na nej vidno, že

rozmýšľa nad príbehom. Po chvíli prikývla a povedala: „*Máš pravdu, nemám sa čoho báť, sú to milé zvieratká, ktoré nám pomáhajú. Nebyť ich, tak by asi naše kvetinky už dávno zvädli, mušky by nás stále otravovali a mravce by nám napádali jedlo.*“ Pri tejto poznámke sa zasmiala. Keď sme išli po ulici a videla, že nejaké dieťa chce zabiť nejakého chrobáka, skočila k nemu a začala mu vysvetľovať, prečo to nemá robiť.

O pár dní sme v škole dostali domácu úlohu z biológie. Hádajte o čom bola. O chrústoch. Zuzka bola nadšená, že môže všetko vyrozprávať svojim spolužiakom. Keď začala svoj projekt prezentovať tak bola úplne nadšená. A hádajte kto mal najlepší projekt. No predsa ZUZKA!! Ten najväčší bojko mal nakoniec najlepší projekt. Nikdy by ste to nepovedali ani nehádali, však???

Martina Doliňáková
Centrum voľného času, Gazdovský rad, Šamorín

Neboj(i)me sa hávede!

Už samotné slovo háveď na nás zvyčajne pôsobí nepríjemne, obťažujúco, zbytočne a odporne. Ale keď si položíme otázku, či nemôže byť taká háveď aj niečím zaujímavá, dôjdeme určite k názoru, že je predsa len na niečo dobrá.

Všade *okolo nás* je veľa živočíchov, ktoré väčšinou nevnímame, alebo ich nevidíme, či ich vidieť radšej ani nechceme. Mnohí z nás však majú z tejto hmýriacej sa, často slizkej, chlpacej, lysej hávede, strach. Napríklad z pavúkov, včiel, hadov, žiab, komárov či iných živočíchov. Alebo nám nie je príjemné byť v ich prítomnosti, alebo im nie je príjemne v tej našej. Ha-ha, ale to asi nezistíme.

Každý má pre život nejaké poslanie presne tak ako aj človek. Napríklad

taká včela. Bez včiel by vyhynul život na Zemi, pretože ako povedal Albert Einstein: „Ak uhynie posledná včela, ľudstvu zostávajú štyri roky života.“ Túto jeho myšlienku poznám už veľmi dlho a som jej zástancom. Zoberme si to takto. Čo jete na raňajky? Určite nejaké pečivo. Ale to pečivo musel pekáť upiecť z múky. A múka je výrobok z obilia, ktorý musí ale na začiatku opeliť včela. To som spomenula len obilie, ešte je tu ovocie, zelenina, kvety... Nehovoriac o ich sladkom mede, ktorý určite každému chutí. Ešte stále si myslíte, že zabíjaním včiel robíte dobre?

A počuli ste o tom, že včelie žihadlá liečia? Je to jeden zo spôsobov alternatívnej liečby, ktorá má blahodarné účinky pre naše telo. Ide vlastne o to, že lekár preniesie včelu na určené miesto na tele a počká, kým včela bodne. Ochrancovia prírody však bojujú za zákaz tejto liečby, pretože pri každom bodnutí včela zomrie. Aký máte na to názor vy? Skúsili by ste takúto liečbu, aj keď viete, že tým napomáhate ich vyhynutiu? Ja určite nie!

Nepríjemnosti dokážu spôsobiť aj mravce, keď v lete necháte niečo sladké v dome a ony sa rozlezu po všetkých kútoch, len aby niečo našli. Na ich zlikvidovanie pomôžu len chemické prostriedky. Ale na druhej strane, mravce skonzumujú aj veľké množstvo škodlivého hmyzu. Pri nedostatku hmyzu si pochutia aj na voškách, ktoré bežne chránia. Početná kolónia dokáže v prírode skonzumovať aj väčšie uhynuté zvieratá.

No ešte horšie môžu byť pre človeka komáre a kliešte, ktoré sa v letných mesiacoch priživujú na našej krvi. Dávajme si pozor, pretože dokážu spôsobiť vážne zdravotné problémy. Ale aj ony sú potravou pre ďalších živočíchov. Je to taký prírodný kolobeh.

Niektorí ľudia majú strach napríklad z myší, plazov, pavúkov, obojživelníkov... ale to nie je až taká vážna vec. My, ľudia, si jednoducho budeme musieť zvyknúť - prípadne stačí sa len vyhýbať priestorom, kde sa môžu tieto živočíchovia nachádzať. Nie nadarmo sú všetky obojživelníky zákonom

chránené. V marci začína v niektorých oblastiach migrácia skokana hnedého a záchranári aj dobrovoľníci pomáhajú premiestniť žaby zo zimných úkrytov cez frekventované cesty do močarísk. A práve ich potravou sú drobné živočíchy ako mäkkýše, hmyz, pavúky... Žaby sú ozajstní predátori hmyzu, vedia udržiavať populáciu škodcov. Tak prečo ich ničiť alebo sa ich báť?

Tak, ako chceme žiť my ľudia, tak aj živočíchy majú právo na život. Často zabíjame živočíchy za to, že nám vadia, nepáči sa nám, ako vyzerajú. Viete si predstaviť, že by nás niekto zabíjal len preto, že žijeme, že sa mu nepáčíme? Je to šialené, však? Tak, prosím, zmeňme svoj postoj k živočíchom a k prírode. Každý ma predsa nejaké poslanie v živote, a teda aj drobné živočíchy.

Simona Siroková
Spojená škola, Centrálna, Svidník

Nebojme sa hávede!

24. 12. 2016 17:32

Od skorého rána chystám štedrovečernú večeru, aby boli tieto Vianoce nezabudnuteľné a stane sa toto! Všetko mohlo byť tento rok perfektné... Zohnala som najlepšie muchy... celú pavučinu som vyzdobila malými kryštálikmi ľadu... Aj stôl som krásne prestrela. No to by nebola naša rodina, ak by sa niečo nestalo! Kornélius išiel s deťmi koledovať. Už je skoro 6 hodín a ich nikde... Ak sa do desiatich minút nevrátia, namiesto tých chutných múch budeme mať na večeru Kornélia!!!

17:40

Začínam mať o nich strach. Čo keď ich niekto zašliapol? Stalo sa to aj našim susedom. Ich najmladšieho syna pripučili. Možno som už teraz vdova. Kornélia mi až tak ľúto nie je. Veď aj tak by som ho po 10. výročí musela zožrať... Ale čo moje deti??? Moje dve krásne, trošku chlpaté deti! Čo ak je už po nich?! Chudinka Samantha! Nedožila sa chvíle, kedy by si našla

vlastného manžela, ktorého by mohla neskôr zožrať. Ale čo! Možno ešte žijú. Veď sú predsa Vianoce. Zázraky sa dejú. Hlavne o takomto čase. Počkám ešte chvíľu, či sa nevrátia.

17:58

Idem ich hľadať! Síce sa mi veľmi nechce opustiť pavučinu, ale čo pre svoje deti neurobím? A pre Kornélia tiež, no...

19:28

Ďakujem za pekné Vianoce! Bola som sa pýtať u všetkých susedov, či ich nevideli. Všetci mi odpovedali to isté. Že ich videli len ráno, keď k nim prišli vinšovať. Bola som dokonca aj u tých potetovaných Križiakovcov. Nikto nevedel, kde by mohli byť. Nakoniec som ešte zašla k Tarantulovcom. Agatha je moja dobrá kamarátka. A navyše majú strážneho mravca, ktorý vie zachytiť čuchovú stopu a vystopovať kohokoľvek. Ten mravec nás viedol cez hustý les. Vôbec sme nevedeli, či sa mu dá veriť a či nás vedie správne. Vždy sa však na vôdžke hnal jedným smerom, a tak sme dúfali, že azda nejakú stopu zachytil. Priviedol nás až na územie ľudí. Do mesta. Tam sa ma zmocnili pochybnosti. Nie sme predsa žiadne domáce pavúky, ktoré by žili niekde v rohoch izieb ľudí, a tak som si pomyslela, čo by tam mohol Kornélius s deťmi robiť? No nakoniec ten mravec vôbec nesklamal. Kornélia aj deti sme našli a teraz sú už doma.

Uniesli ich ľudia. Boli uväznení v botanickej záhrade. Poviem vám, bol to luxus. Toľko rozvonjavajúcej zelene! No museli sme sa vrátiť domov. Mojih blízkych tam zavreli preto, lebo sa im tam veľmi premnožili muchy.

Je predsa známe, že my, pavúky, si s tou háved'ou vieme poradiť!

Katarína Jagačová
Základná škola, Školská, Spišské Podhradie

Neexistuje lepšia ilúzia ako strach

Máriu zobudil uprostred noci hlasný zvuk. Okamžite si uvedomila, že v posteli leží sama. Porozhliadla sa okolo seba, jej ruky naslepo hľadali osobu, s ktorou si pred pár hodinami líhala do postele. Hodinky na nočnom stolíku ukazovali 1:21. Tajne dúfala, že za ten hluk z obývačky alebo kuchyne môže Braňo a nie dajaký zlodej.

Pomaly vstala z postele a namierila si to za zdrojom hluku. „Braňo?“ spýtala sa do prázdnej izby, no bez odozvy. Spoza rohu vykukol Braňo, v oboch rukách kľčovito zvieral metlu. Oblečený bol len v pyžame, ktoré sa skladalo z boxeriek a starého deravého trička. Jeho blond vlasy pripomínali vtáčie hniezdo a jeho oči boli plné strachu. „Mária! Vďakabohu, že si hore!“

Mária sa len uškrnula: „Polnočné upratovanie?“

Braňo ukázal metlou smerom ku spálni. „Na chodbe je príšera a už hodinu sa nemôžem dostať do postele.“ Vidina Braňa, ako pochoduje po obývačke s metlou v ruke, jej vyčarila úsmev na tvári. „Nevidela som žiadnu príšeru, Branko. Pod' spáť.“ Otočila sa a očakávala, že Braňo ju bude nasledovať, no keď nepočula žiadne kroky, obzrela sa. Braňo mal vystrašený pohľad a jeho ruky, ktoré stále zvierali metlu sa triasli.

„Braňo?“

Pomaly si vydýchol. „Len... nechaj ma, nech ti to vysvetlím, okej? Len, len ma prosím nesúd.“

Z jeho očí vyčítala strach, tak len vystrela ruky, mlčky ho zovrela vo svojom náručí. Nevedela, čo ho presne vystrašilo, ale chcela ho utešiť skôr, než sa ho začne na čokoľvek vypytovať. Braňo okamžite odhodil metlu a objal ju. Jeho prsty sa zaborili do chrbta trička, známa vôňa ho začala takmer hneď upokojovať.

„Zlatko, úplne sa trasieš. Mal si nočnú moru?“ Braňo len pokrútil hlavou. Aby ho upokojila, priviedla ho ku gauču, na ktorý si spolu sadli. „Môžeš mi to povedať. Ja ťa nebudem odsudzovať.“

Jeden z dôvodov, prečo ju Braňo miloval bol, že nech sa dialo čokoľvek, vždy ho podporila. No teraz to bolo niečo, za čo sa mu ľudia vždy vysmievali, či už jeho brat alebo matka. Vedel, že brat sa ho nesnaží zosmiešniť, no keď ho vlastná matka nazvala hlupákom, jeho štrnásťročné ja to zranilo.

„Braňo? Počuješ ma?“ Mária ho jemne štychla do líca.

„Prepáč.“

„To je v poriadku, len mi povedz čo ťa trápi.“

V tom okamihu si Braňo uvedomil, ako blízko boli k chodbe. Obzeral sa okolo seba, či náhodou neuvidí tú príšeru, no nikde ju nevidel. „Stále je tu. Viem, že tu je. Ale...“ pozrel sa na ňu s prosbou v očiach, „mohla by si sa ísť pozrieť?“

Mária si odfúkla. „Branko, ja ani neviem, čo mám hľadať. A ty si policajt. Prečo nejdeš?“

„Nie!“ Braňo si prikryl ústa, keď si uvedomil, že vykrikol. „Prepáč. Nechcel som kričať.“

Len sa slabo zasmiala: „Dobre, pýtam sa naposledy. Čo sa deje?“

„Myš. Neskutočne sa ich bojím a... na chodbe je jedna. A je obrovská.“

Mária sa usmiala, no mávalo ju Braňovo vydesené kričanie. Toto nie je dobré. Braňo sa bojí myši? Braňo, jej dvojmetrový svalnatý policajt, ktorý denno-denne čelí zločincom, sa bojí myši? A čo má povedať ona? Bola strachopud. Ona bola tá, čo sa bála pavúkov a myši a trpela klaustrofóbiou. No pri pohľade do Braňových očí plných nádeje sa zhlboka nadýchla.

„Okej, tak idem a zbavím sa jej, ty môj statočný policajt,“ doberala si ho.

Braňo našpúlil ústa, akoby trucoval: „Som statočný.“

„Viem, že si, zlatko,“ povedala, pohladkala ho po vlasoch a vtisla mu pusu na čelo. „Dnes budem ja tvoj rytier v lesklej zbroji.“ Schmatla zo zeme metlu, spoza rohu vedro, ktoré tam zrejme nechal Braňo, a vykročila na chodbu.

„Okej, ty to dáš,“ zašomrala si popod nos. Už nemusela hrať, že je odvážna, no aj tak sa snažila zabrániť rukám, aby sa klepali. Keď začula zvuk, prudko sa otočila. Tam jej do očí pozerala malá myška, veľká asi ako polovica jej

malej dlane. „Okej, upokoj sa. Ak vycíti, že sa jej bojíš, utečie.“ Zhlboka sa nadýchla, naposledy sa pozrela na Braňa a s vedrom namierila na myš.

„Mala si mi povedať, že sa tiež bojíš myši!“ Mária sa len potichu zasmiala a pritúlila sa k Braňovi. Obaja ležali v posteli, bdeli po stretnutí s tou malou beštou. „Ja to myslím vážne, Mária! Nedonútil by som ťa k tomu, ak by som...“

Umlčala ho bozkom na pery. „Ak ťa to upokojí, som si na deväťdesiatpäť percent istá, že som vďaka tebe prekonala svoj strach z myši.“

„Naozaj?“

„Áno, dobrú noc.“

„Dobrá noc, ty môj rytier v lesklej zbroji.“

Viktória Sáhoová
Súkromná hotelová akadémia, Šamorín

Nechaj sa poštipať

„Máš všetko?“ opýtala sa ma mama asi po stýkrát.

„Áno, nemusíš sa ma na to neustále pýtať, mama.“ Otravovala ma tým! Máš peňaženku, desiatu, vodu, náhradné tričko, náhradné ponožky, dáždnik, pršiplášť...? Ja viem, chce mi dobre, ale nemusí to preháňať. Myslím si, že už som dosť stará zbalit' sa na túru aj sama. Som predsa svojprávná.

Nech som sa pred mamou tvárila, ako som chcela... Ona vie, prečo som bola nervózna. Väčšina ľudí by sa bála vlkov, medveďov, líšok alebo hadov, no ja sa bojím... Je mi trápne priznať si to, ale bojím sa včiel. Skôr z nich mám taký obrovský strach ako moja mama z toho, že sa nevydám (to znamená život ohrozujúci). Vždy mi všetci hovorili, aké sú to krásne malé stvorenia. Pomáhajú prírode a bez nich by ľudia tak do troch rokov už neboli. A med? To je sladké bohatstvo našej krajiny, musíme naň byť hrdí. No ja neznášam všetko, čo sa týka včiel. Med, nič, čo už bolo strávené, do úst nedám!

„Prestaň! Ak si ich nebudeš všímať, nič ti neurobia,“ zahriakla ma mama, keď zbadala, ako sa trasiem.

„Čo ak som alergická?“ opýtala som sa zdesene.

„Tak sa daj poštipať a uvidíš.“ No super, dať sa poštipať? A dobrovoľne? Nikdy!

Neviem, ako dlho sme s Katkou šli do kopca, ale už som toho mala plné zuby! Bola som hladná, unavená a slnko príšerne páľilo.

„Môžeme zastaviť?“ lapala som po dychu, pozerajúc na Katku. „Dobre teda, urobme si tu piknik.“ Pred nami sa rozprestierala krásna scenéria. Bolo to, akoby niekto rozprestrel plátno a začal naň maľovať všetkými farbami dúhy.

„Sadni si,“ zašepkala Katka, akoby nechcela prerušiť túto krásnu chvíľu.

„Myslíš, že to ešte vyťahneš na dvojku?“ opýtala sa ma.

„Ja neviem, podľa toho, ako sa Kolka (učiteľka bioly, stará, zakomplexovaná učiteľka, ktorá na mne sedí) rozhodne.“ Katka len vzdychla. Ostalo medzi nami ticho a užívali sme si ho. Je to príjemná zmena oproti tomu, čo máme doma. Zrazu som ju zbadala, bola tam...

„Včela!“ zakričala som.

„Pokož, ona ti nič neurobí. Len sa nehýb,“ začala ma upokojsť Katka. To stvorenie mi sedelo na nohe a pozeralo sa na mňa. Ktovie, čo chcela urobiť?

„Čo ak som alergická?!“ chytala ma panika.

„Tak nech ťa poštipie a uvidíš,“ zasmiala sa.

„To isté mi povedala mama, veľmi vtipné!“

Chvíľku som tam sedela ako obarená. Pozerala som sa z očí do očí môjmu úhlavnému nepriateľovi. Vysmievala sa mi do tváre. „Dám ti ju preč novinami,“ z ničoho nič navrhla Katka. Nemo som prikývla, nespúšťajúc včelu z očí. Katka opatrne zrolovala noviny (neviem prečo, ale všade nosí nejaký časopis alebo noviny) a približovala sa pomaly k včele. „Hapčí!“ Kýchla si a včela sa zľakla, začala okolo mňa krúžiť.

„Nie, prosím!“ kričala som akoby ma z kože drali. Do toho aj Katka na mňa kričala: „Nehýb sa, pokoj!“

Možno sa vám zdá, že to bola prehnaná reakcia, ale prežívala som ozajstný strach. Srdce mi bilo ako splašené. Od úzkosti mi zovrelo hrdlo a nemohla som dýchať. Takmer som omdlela, keď som zistila, že ma včela uštipla do ruky.

„*Katka? Katka?! Čo budeme robiť?*“ neustále som blábotala a ohmatávala si krk. Bála som sa, že mi celý navrie a zastaví mi dýchacie cesty a ja umriem. Naozaj som sa necítila na umieranie, a rozhodne nie takto!

„*Môj bratranec mal silnú alergiu a okamžite...*“ začala. Nechcela som to počúvať a zapchala si uši. Nepomôže mi, keď zistím, čo sa jej bratrancovi stalo.

„*Musíme ísť do nemocnice,*“ povedala som rozhodne a bežala som dole strmým svahom.

Zburcovala som všetkých doma a neustále som opakovala: „*Čo ak zomriem? Čo ak zomriem?!*“

V nemocnici si ma nechali tri dni na pozorovaní (chceli ma pustiť už v ten deň, ale hysterickým záchvatom som si vydobyla dlhší pobyt). Možno vás to prekvapí a možno nie, ale fakt je, že nie som alergická na včelí jed. Keď som to zistila, spadol mi kameň zo srdca. Akoby mávnutím čarovného prútika zmizlo to neznášanie všetkého „včelieho.“ Teraz si myslím, že včielky sú naozaj krásne stvorenia. Dokonca aj med mi zachutil. Nechápala som, ako som mohla byť taká hlúpa. Predsudky a strach mi zatemnili mozog.

Takže toto je môj príbeh o prekonaní strachu zo včiel. Moja rada znie: Dajte sa poštipať a uvidíte... Ale radšej niekde blízko pri nemocnici, keby ste náhodou boli alergickí.

P.S. Raz som sedela na hojdačke pri dome a zbadala som osu. Ako prvé mi však nenapadlo, že to je vzácne stvorenie. Nenapadlo mi, že je dôležité pre náš ekosystém. Hlavou sa mi mihla len jedna jediná otázka: Môže byť človek alergický aj na osy???

Martina Štafenová
Gymnázium sv. Františka z Assisi, Žilina

Kristína Naštická, 19 rokov, SŠ Dúbravská cesta, Bratislava
Neviditeľný chrobák

Nemala som rada pavúkov a bála som sa žiab

Nemala som rada pavúkov, až kým sa mi nestala táto príhoda. Raz, keď som bola na dvore, uvidela som malého pavúčika, chodil sem i tam. Bolo zaujímavé pozorovať ho. Vtedy som si povedala: už by som sa nemusela báť pavúkov!

Počula som o príbehu, kde si hlavný hrdina po práci išiel odpočinúť pod strom. Vtom mu pavúk, ktorý si práve naťahoval sieť, spadol rovno do otvorených úst. Nato sa zobudil, prehltol pavúka a nič sa mu nestalo. Teraz vidím, že pavúky sú naozaj neškodné, ako mi rodičia vždy hovorili. Na pohľad síce nevyzerajú dobre, no zato sú užitočné – napríklad pojedajú hmyz (možno aj škodlivý).

Raz, keď som bola s ockom v múzeu v Bratislave, videla som tam všeličo – rôzne vypchané zvieratá... ale asi najviac ma zaujali pavúky, aké veľké existujú druhy a aké sú zaujímavé. Vtedy som si pomyslela, že by som sa mohla zaujímať o pavúky, no a doteraz som sa ich bála! Koniec koncov, pavúky také zlé nie sú!!! Jedného krásneho teplého dňa som sa s bratom kúpala v bazéne. Otec kosil trávu a mama si čítala časopis. Bola som veľmi smädná, tak som sa išla napiť môjho sladkého pomarančového džúsu. Po chvíli som počula bzučanie ôs. Zľakla som sa a začala sa pred nimi obraňovať. No jedna osa ma hneď pichla do ruky. Veľmi to bolelo, štípalo a svrbelo. Mala som celú dlaň opuchnutú! Utekala som za mamou, ktorá mi dala tabletku a masť na stlmenie bolesti. Keď som prišla na terasu, obidve osy plávali v mojom sladkom pomarančovom džúse. Môj brat si tiež išiel dať svoj sladký pomarančový džús, ale keď prišli osy, už vedel, že sa nemá pred nimi obraňovať a vedel, že si ich nemá všímať. Nakoniec som zistila, že ony ma nechceli pichnúť, ony chceli len môj sladký pomarančový džús. Od toho dňa som si radšej osy alebo včely nevšímala.

Keď som raz bola u babky na prázdninách, so sestrou Agátkou a bratancom

sme sa radi hrávali vonku. Môj bratanec strašne rád chytal žaby. Ja som to rada nemala, lebo podľa mňa sú žaby slizké a škaredé. Raz, keď išiel dedko, bratanec a sestra preč, som sa išla hrať von sama. Najprv som sa bála, ale potom to už bolo dobré. Išla som viac a viac dozadu záhrady a už som bola v kukuričnom poli. Začula som niečo šuchotať v kríku. Išla som ku kríku bližšie a bližšie, odkryla som krík, a čo tam nebolo... žaba! Začala na mňa kvákať a ja som utekala, čo mi nohy stačili. Zrazu som sa ocitla pri akejsi čistinke s krásnymi kvetmi. Skoro som zabudla na nechutnú príhodu so žabou. Ale nemohla som si nevšimnúť, že sa pod kameňom niečo hýbalo. Tak som kameň odkryla a, samozrejme, bola tam žaba. Pokúsila som sa s ňou spriatelíť a chytiť ju do ruky. Bola veľmi slizká, ale našťastie neškodná. Odniesla som si ju k babke na záhradku a spravila som jej pekný domček z kamienkov. Dokonca som jej dala meno Dajka. A od tej doby som sa žiab prestala báť, lebo sú veľmi užitočné pre našu planétu.

Agáta Žáková
ZŠ Šaštín

Nepozvaný hosť

Je 19:00, pred chvíľou som si sadla za písací stôl a snažím sa sústrediť na písanie.

„No, super!“

„Téma: Nebojím sa hávede!“

Priznávam, nie je to téma, na ktorú by som vysypala sloh ako z rukáva.

Na mobile svieti 19:15 a ja som stále v štádiu hlbokého rozmýšľania.

„Čo mám napísať?“

„O mojom bratovi, ktorý už ako malý chalanisko sa nebál práve hávede...“

Takmer vždy, keď sme doma našli nejakého chrobáčka, my, baby sme spustili krik a on ako správny chlap a počúvajúc aj mamkine slová, že sa predsa nemá čoho báť, veď ten chrobáček je omnoho menší ako my, vždy po ňom alebo nich plesol smelo holou rukou. Vtedy som ho obdivovala. Dnes si myslím o tom svoje. No musím uznať, nebál sa!

Začínam byť nervózna, 19:20, papier prázdny.

Snád by som mohla spomenúť to, že keď na nejakú háved' nad'abíme, či už doma alebo v záhrade, jednoznačným odborníkom v našej rodine na to je náš dedo. Nedovolí nám zabiť ani pavúka, lebo je užitočný. Alebo keď nám vletí do izby včela či osa, ja to nikdy neviem rozoznať, znova kričí, aby sme ich nezabíjali, iba vyhnali s ručníkom z izby von oknom, lebo zohrávajú dôležitú úlohu. Veď napríklad „vdaka včelám máme med a kto si nedá rád chlebič s medom?“

Dedov citáť!

Niekedy mám chuť sa s ním hádať, čo napríklad taký komár, ten určite nie je užitočný, ale vydržím iba chvíľu, lebo moje znalosti z biológie nie sú na takej úrovni ako tie jeho. Nedokážem mu oponovať, aj keď práve deda často počujem, ako sa hnevá na to, ako jeho prácu v záhrade ničí nejaká háved', napríklad mravce, húsenice alebo dokonca slimáky, niekedy myši alebo krtkovia.

19:32

„Do kelu! Ďalšie minúty sú v nenávratne a mne sa zdá, že beloba papiera sa mi smeje rovno do tváre.“

„Čo tak napísať o svojom zážitku, ktorý sa odohral, keď som bola menšia a mali sme so sestrou spoločnú izbu.“

V spomínaný letný deň bolo strašne horúco a neochladilo sa ani večer, a tak sme otvorili dokorán okno, zatiahli záclonu, aby nám do nášho kráľovstva nič nevletelo, a šli sme za našimi do kuchyne. Keď sme sa vrátili do izby, mali sme v nej nepozvaného hosta.

Netopiera!

Obe sme zvrieskli, bleskovo sme vybehli z izby a zatvorili dvere. Poslali sme tam nášho „odborníka“ deda.

Pootvorili sme mu dvere, postrčili ho dnu, rýchlo sme za ním pribuchli a načúvali s uchom na dverách, čo sa bude diať.

Náš hrdina tam vošiel s uterákom... Po chvíli sme zachytili zvuk rozbitého skla. Sestra hneď skonštatovala, že to bola určite jej obľúbená soška anjela.

Potom sme počuli, ako dedo na toho votrelca kričí. Boli sme presvedčené, že to nebude príliš účinné a mali sme pravdu. Našťastie si to uvedomil aj náš dedo a zmenil taktiku. Začal sa návštevníkovi pekne prihovárať.

„No, čo môj zlatučký, čo si mi to spravil, ja tu mám s tebou len robotu.“

Keď sme to počuli, rozosmiali sme sa. Za dverami sme sa rozprávali, že tam nechceme spať, lebo tam mohol naklásať vajíčka alebo niečo iné, oveľa horšie.

Počas nášho rozhovoru vyšiel dedo z izby a povedal, že netopier je už von. Ďakujúc sme vošli do izby. Jasný, že sestra mala pravdu, dedo pri jednom z útokov na netopiera rozbil jej anjela.

No ja som bola šťastná, že aj dedo aj netopier to prežili v zdraví.

A mám sloh! Hurá!

Netopiere, ja a iná háved'!

Nebojím sa ich! Nie preto, že netopier Podkovár južný žije azda len na juhu a ja som z východu a Raniak malý je taký malý, že ho takmer nevidieť. To sú vymyslené dôvody, prečo sme sa nikdy nestretli. A predsa ich dobre poznám. Ako je to možné? Vďaka jednej rozhlasovej relácii a krátkemu článku na webe sme sa ja, Podkovár, Raniak a Kaloň zblížili.

Bol to úžasný pocit, keď som si uvedomila, v čom všetkom sme si my podobní. Žijem na Zemi, žijú tu aj oni. Mám rada prírodu, samozrejme, aj oni. Myslíte si, že je smiešne rozplývať sa nadšením nad tvormi, ktoré sa nám zamotávajú do vlasov? Alebo sa počas letných nocí chcú ponúknuť z našej krvi? Prosím, buďte aspoň mállilinko pokorní. Z vlasov sa nám vymotajú a krvi máme dostatok. Ľudia, trochu úcty! Odhliadnuc od toho, že to vôbec nerobia. A dám vám dobrú radu, priatelia moji. Ak náhodou stretnete nejakého netopierológa, určite sa ho nepýtajte takéto „žvásty“, to o krvi a vlasoch a podobne. Nebudú vám odpovedať.

Ako to viem? Pretože som jedno poobedie náhodou strávila počúvaním relácie Mladí vedci. Podľa hlasu som si vedkyňu predstavila ako blondínku. Hovorila o Podkovárovi južnom a o tom, ako sa po nociach brodí lesmi a jaskyňami a odoberá trus netopierom. Možno si pomyslíte, že je to prízemné, no naopak, je to fascinujúce, čo všetko vedia zistiť z fekálií. Neohrňajte nosom a nehovorte „fuj“! Vysvetlím vám, prečo je to dôležité. Podkovár južný totiž cez zimu spí a ani neprijíma potravu. Napriek tomu vylučuje trus. Ako môže vylučovať trus, keď okolo nie je nič pod zub? Ak sa vedcom podarí odhaliť túto záhadu, budeme sa opičiť po netopieroch a aspoň cez zimu ušetríme na jedle! Budeme mať viac peňazí na darčeky!

Po mladej dobrodružnej vedkyňi prišiel na rozhlasovú scénu vedec s ďalším nevšedným objavom. Týkal sa Raniaka malého a nielen jedného ale dokonca celej svorky! Viedol monológ o tom, ako päťdesiat jedincov prebýva v

jednej stromovej dutine. Samozrejme, spolu to nevydržia dlhšie ako tri dni. Položte si otázku: Ako dlho vy vydržíte s vlastnou rodinou v trojizbovom byte? A teraz si predstavte, že by pozostávala z päťdesiatich členov!

Keď to spolu už nevedia vydržať, skupina ide loviť – každý loví sám, a stretnú sa v úplne inom strome, vzdialenom aj stovky kilometrov od predošlého bydliska! A to všetko bez toho, aby si čo i len poslali sms-ku! Ako to robia? Správna otázka. Náš vedec to vedel, ale ja som nepochopila, čo je to algoritmus a preto vám to neviem vysvetliť. Avšak, snažím sa to pochopiť. Podstatou je, že ak sa ten algoritmus použije, vieme to využiť v robotike i pri ovládaní dronov, to sú také malé bezpilotné lietadlá. Podobne, ako fungujú „džípies“ navigácie v aute iba preto, že voľakedy ktosi pozoroval mravce.

Nemohla to byť náhoda, že o pár dní na to sa mi dostal do rúk článok o tom, že netopiere druhu Kaloň egyptský medzi sebou komunikujú podobne ako ľudia. Vedci preložili, o čom diskutujú. Určite nie o gravitácii, aj keď to by ich mohlo zaujímať, lebo používajú mini krídla. Kalone, tie sú najpodobnejšie človeku. Ešte predtým, než sa začnú vykecávať, idú na lov. Večer sa vždy vyberú zháňať potravu, ktorá pozostáva z plodov ovocia a rastlín. Za tieto činy ich majitelia pozemkov zvyknú prenasledovať a vyčkávať na nich po nociach. Keby trochu potrápili svoje zošedivené bunky mozgové, cvaklo by im, že ich nikdy nechytia. Asi by boli radšej, keby si Kaloň pochutnal na susedovom dobytku. Aká uštipačnosť! No keď už svitá, verte, v Afrike sa skoro brieždi, aj netopierom sa v makovici rozžiari, že sa treba vrátiť do svojej rodnej hrudy. Prilietavajú s hrejivým pocitom v žalúdku. A jediné, na čo sa tešia je pohlavný styk so samicami ich druhu. Vedecké štúdie už dávnejšie dokázali, že členovia tejto fajty riešia len to, čo bude po nočnom jedle. Vždy vyhráva párenie. Občas sa medzi to niečo pritrafí, často zrážky hádok typu, kto kde bude visieť, kto si akú samičku získa a podobne.

Sú nám také podobné a predsa ich nemáme radi, alebo z nich máme stiesnený duševný stav vyvolaný očakávaním niečoho nebezpečného. Pravdepodobne

v nich nevidíme verný odraz seba. Ja sa pýtam, ktoré obdobie môže za vznik chiroptofóbie (strachu z netopierov)? Tvrdím, že všetky fóbie majú svoje korene v našej nevedomosti. Nezáujem o vonkajší svet jednoznačne zahubí náš vnútorný.

Na svete žije 1000 druhov netopierov. V Európe ich prebýva len 30. Na Slovensku tu spolu s nami našiva 26 druhov týchto cicavcov. Možno ich bolo viac, možno ich v minulosti zriedila naša staršia generácia. Možno práve zvyšné 4 druhy oduté radšej uprchli z nášho štátu. Po hromadnom pakte, namôjveru, hodili spiatočku a už ich nebolo. Faktom je, že ak prejavíme súdržnosť so všetkým živým i neživým, bude nám lepšie – tak trochu lepšie. Skúsme to.

Denisa Žilová
Súkromná stredná umelecká škola, Petzvalova, Košice

Netopierie prekvapenie

S netopiermi sa kamarátim už nejaký ten čas. Ja viem, že keď sa povie slovo „netopier“, hneď si predstavíte hororové scény z filmov o grófovi Draculovi a upíroch cicajúcich ľudskú krv, čo sú, mimochodom, moje obľúbené filmy. Napohľad je toto zvieratko škaredé a odpudzujúce, ale ak sa pozriete naňho trochu inak a pridáte kúsok fantázie, zistíte, že je to nádherný, lietajúci a hlavne užitočný tvor. Poviem vám, ako to celé začalo.

Môj pes Max jedného dňa štekal na strechu ako bláznivý. Pobehoval, kňučal, vyskakoval. Bolo to už také otravné, že som nakoniec vyliezla na povalu, aby som zistila, čo Maxa tak veľmi zaujalo. Na povale bola tma ako v rohu. Nič som nevidela. Zrazu som začula akýsi piskot. Veľmi som sa zľakla a rýchlo som bežala za tatinom.

„Tati, tati, hore na povale straší! Počula som tam divný pískavý zvuk a nebola

to Maxova gumená hračka na hranie,“ povedala som celá zadýchaná. „Tati, rýchlo, pod' a zober baterku!“ skríkla som na neho a utekala smerom k rebríku. Vyšli sme hore a potichu sme sa prikradli k miestu, kde som začula ten piskot. Prehľadali sme celú povalu, ale nič sme nenašli.

„Asi sa ti to len zdalo. A Max šteká na všetko, veď je to pes,“ povedal tatino a chcel odísť. V tej chvíli to zapišťalo. Zvuk prichádzal spoza dreveného trámu na streche. Zaszvietili sme na to miesto baterkou a zbadali sme tam dve malé čierne čudá. Boli to netopiere. Skoro som od strachu odpadla. Hneď som si spomenula na historku, ktorú mi raz rozprávala mamina. Netopier sa vraj zamotal do vlasov jej kamarátky a museli ju ostrihať dohola, aby ho odtiaľ dostali. Brrr. Striaslo ma. Uvedomila som si však, že keď chcem byť veterinárka, nemôžem sa predsa báť zvierat.

Rozhodla som sa zakročiť. Obliekla som si výstroj, ktorý sa skladal z babkiných rukavíc do záhrady, tatinových montérok, na nohy som si natiahla dedove gumáky a posledná položka môjho „ochranného odevu“ bol mamin klobúk, ktorý nosí na dovolenky k moru. Je na ňom taká veľká slnečnica. Pomaličky som sa priblížila k netopierom. Zistila som, že jeden z nich je zranený a druhý bol zamotaný do siete, ktorú tam mal odloženú dedko. Chytila som ich opatrne do rúk a vložila do škatule od topánok. Nasadli sme do auta a išli sme s nimi k veterinárovi, ktorý nás veľmi dobre pozná. Vždy cez prázdniny mu pomáham v ambulancii. Hrám sa so zvieratkami, utešujem ich, ak ich čaká nejaký zákrok, a odvádzam pozornosť, aby sa nebáli. V tom som majster.

„Čo sa stalo Saška, niečo s Maxom?“ spýtal sa, keď ma uvidel v čakárni.

„Nie, tentoraz to nie je Max,“ odvetila som tajomne. „Priniesla som dva netopiere, ktoré som našla na našej povale.“

Porozprávala som doktorovi celý príbeh od začiatku, ako Max neustále štekal, ako sme ich s tatinom objavili, ale aj o tom, ako som sa vyzbrojila, keď som ich išla chytiť, lebo sa mi zdalo, že nie sú v poriadku.

Doktor sa usmial a pochválil ma. Povedal, že raz bude zo mňa vynikajúca veterinárka, pretože som odvážna a viem pomôcť aj takému zvieratku, ktoré ľudia odsudzujú a boja sa ho. Veľmi ma to potešilo a bola som na seba hrdá. Potom netopiere vyšetрил a povedal nám, že si ich tam pár dní nechá na pozorovanie. Keď sme prišli domov, neustále som rozmýšľala, čo s nimi urobím. Postavili sme im na povale malý domček.

O niekoľko dní zazvonil telefón.

„Saška, môžeš si prísť pre tú rodinku netopierov.“

Nechápala som, že akú rodinku. Hneď pri vstupe do ambulancie som zistila, o čo ide. Z dvoch zranených netopierov, ktorých som tam priniesla, sú zrazu piati.

„Saši, budeš krstná mama a musíš vymyslieť nejaké mená!“ povedal doktor a usmial sa.

Dvojica, ktorú som priniesla, tvorila pár a samičke sa narodili tri malé netopierie mláďatá. Mená mi napadli hneď, ako som ich uvidela všetkých pohromade.

„Otec Tesák, mama Luna a tí malí nezbedníci budú Spln, Hviezda a Nov,“ vyhrkla som.

Mená sa všetkým páčili a ja som si ich konečne odniesla domov. Na domček som im pripevnila tabuľku s nápisom „Rodinka Blackových“.

Netopiere sú napriek svojmu strašidelnému pôvodu a nepeknému vzhľadu veľmi užitočné. Jedia hmyz, ktorý nám ľuďom škodí a je nám nepríjemný. Viem, že na svete je veľa bezbranných zvierat, ktoré potrebujú našu pomoc či ochranu. Nebuďme preto ľahostajní a chráňme si našu prírodu a všetko živé v nej, či už je to pekné, alebo pomenej.

Alexandra Svoradová
Gymnázium, Ul. 17. novembra, Topoľčany

Nie je všetko také zlé, ako sa zdá

V jeden pekný deň som sa zobudil vo svojej teplučkej posteli. Najskôr som pomaly rozlepil ospalé viečka, neisto otvoril oči a uvidel natešeného brata, ako poskakuje okolo mojej postele. Vytrhol ma z príjemného spánku a to som mu nemohol odpustiť. Rozhorčene som skríkol: „*Marek, si normálny, už od rána mi kazíš náladu!*“

Pokojne sa otočil a radostne povedal: „*Prepáč, ale veľmi sa teším. Otec povedal, že pôjdeme stanovať.*“

V tej chvíli sa moja tvár zmražila do nepríjemnej grimasy a vybuchol som: „*Čože, stanovať? Ja nikam nepôjdem.*“ Nahnevane som vyletel z postele a trielil za rodičmi. Hneď vo dverách som spustil: „*So mnou nepočítajte. Dve veci nenávidím. Po prvé je to les a po druhé tá hmýriaca sa háved' v ňom. Nechcem, aby som sa zobudil s mravcami za tričkom.*“

Rodičia však moje argumenty neprijali a pokojne balili veci potrebné na stanovanie. Protesty neprichádzali do úvahy. Ak už raz vybrali výlet spojený so stanovačkou, nič nemohlo ovplyvniť ich rozhodnutie. Nič iné mi teda nezostávalo, len do vaku napchať nevyhnutné veci. Celú noc som ani oka nezažmúril. Stále som uvažoval na tým, ako prežijem tú hrôzu.

Prišli sme na zvláštne miesto. Nič tam nebolo. Len samé stromy. Tak tu mám spať? Ani wifi tu nie je, mrmlal som si len tak pod nos, aby naši nič nepočuli. Ale Marekovi nič neušlo a začal ma upokojsovať: „*Veď si to uži, bude zábava.*“

Tento pokoj mi vydržal do chvíle, kým ma rodičia neposlali po drevo. Keď sme vošli do tmavého lesa, počuli sme len húkanie sovy a žblnkanie potôčika.

„Ako sa ti tu páči?“ otravoval Marek. Jeho otázky nemali konca kraja.

„Už ticho. Vieš čo? Zahráme sa na schovávačku,“ skúsil som poslednú možnosť. „Ty počítaj, ja sa schovám,“ navrhol som. Ani som nečakal na jeho odpoveď a hneď som sa rozbehol, aby som sa mu stratil z dohľadu. Bežal som však nesprávnym smerom. Nečakal som prudký zráz. Nohy sa mi podlomili a už som sa kotúľal dole. Nevedel som, kde som a márne som volal o pomoc. Široko-ďaleko nebolo nikoho a do tenisiek sa mi nasťahovalo priam tisíce mravcov. „Len neprepadnúť panike,“ vrel som si polohlasne. Premýšľal som, ako ďalej a oči mi padli na cestičku, ktorou putovali mravce. Sledoval som, kam smerujú. Pomohli mi nájsť malý krík s malinami a spolu sme si pochutnali na sladkých plodoch. Po hostine sa vybrali naspäť do mraveniska. Začal som ich mať celkom rád.

Zrazu som si spomenul, že na biológii sme sa učili, že sklon mraveniska na severe stúpa takmer kolmo a z južnej strany pozvoľne klesá. Aj ocko to spomínal. Asi počítal aj s takouto možnosťou. Snažil som sa kráčať smerom na juh. Po dlhom a únavnom šliapaní som našiel potôčik. Bol to ten potok, ktorý tiekol neďaleko miesta, kde sme stanovali. V diaľke bolo vidieť siluety postáv. Boli to moji vystrašení rodičia, ktorí ma už hľadali. Keď ma zbadali, zabudli aj na hnev. Porozprával som im o mojom nápade s hrou, o nešťastnom páde, ale najmä o skvelých mravčekoch. Pomohli mi nájsť smer a za to im budem do konca života vďačný.

Dávid Kytka

Základná škola a Materskou školou, Školská, Bojnice

Júlia Laubertová, 10 rokov, ZŠ Golianova, Banská Bystrica
Pavučina 2

Nočná žúrka

Je noc a náš dom oživa. Nie, nerobíme žiadnu party, spokojne spíme. V kúpeľni sa vydáva na lov partia chrobákov a po kuchynskej linke si nebojácne vykračuje ploščica, ktorá iba nedávno dospela. V skrini sa rodinka molí napcháva naším bavlneným tričkom. Molia rodinka požiera naše šatstvo a bielizeň. Problémom je, že po našom dome sa pohybujú úplne nenápadne a pokiaľ si nevšimneme letiace žltohnedé „mušky“,

o chvíľu budeme mať prázdne skrine. Nakúpime si značkové oblečenie za desiatky eur, položíme ho k mlej rodinke a o týždeň budeme zasa pýtať od ocka jeho výplatu. Ak nechceme mať tričko viac deravé ako celé, asi si ich budeme odkladať do mrazničky. Môžeme skúsiť fialové levanduľové guľôčky, ktoré predávajú v každej drogérii. O apatite tohto hmyzu sa nedá pochybovať.

A čo sa deje v noci v našej kuchyni? To vám teraz rozpoviem. Ploštice si robia žúr s kakaovými guľôčkami. Triedia potraviny v potravinovej skrinke. Umývajú riady. Aby toho nebolo málo, spoločnosť moliam a plošticiam robí partia chrobákov. Najčastejšie sa ubytujú v tmavých kútoch izieb. Väčšinou sú to parapety a lišty. Medzi najznámejších škodcov patria mravce. Vojenským pochodom okupujú naše obydlie. Mnohokrát sa ich nevieme zbaviť. Na ich odstránenie používame „stoppercentne overené“ recepty, ale mravčie vojsko sa stratí tak akurát na tri dni a potom sa slávnostne predvedie odznovu. V poslednom období sa s hávedou skúšame dohovoriť. Navrhli sme zopár pravidiel a...

Ak chceme, aby nám tieto malé stvorenia neznepríjemňovali život, musíme upratovať a žiť v čistote.

Sára Felčíková
Základná škola, Ľutina

Nočné dobrodružstvo

V živote sa stávajú rôzne príbehy. Aj ten môj, ktorý vám rozpoviem, sa skutočne stal. Je o jednej rodinke, ktorá získala nového obyvateľa domu, aj keď ho vôbec pôvodne nechcela.

Bola horúca, letná noc. Vonku bolo veľmi dusno a deti mali okná v izbe otvorené. Prišla mama a skontrolovala či je všetko tak, ako má byť, aby sa deťom dobre dýchalo. Mladšia Katka bola ale veľký strachopud

a veľmi sa bála, že im niekto alebo niečo vlezie dovnútra. Prikryla sa až po uši, aj napriek tomu, že v izbe bola horúčava. Dych sa jej zrýchlil, srdce sa rozbúchalo ako zvon. Náhle bolo v izbe počuť zvláštny zvuk.

Katka ticho prehovorí: „*Vierka, spíš? Počuješ toto, čo ja?*“ Vierka ale spokojne spala ďalej, užívala si jemný vánok a vôňu lesného vzduchu. Vierka bola totiž veľkým milovníkom prírody, zatiaľ čo Katka prírodu rada nemala a už vôbec nie hmyz a pavúky. Lenže čudný zvuk vôbec neprestával.

Zobudila sa aj Vierka a rozhodla sa, že vypátra, čo vydáva ten zvuk. Spolu so sestrou cupotali po chodbe a zobudili aj najmladšiu sestru Aničku. „*Čo robíte? Čo toľko lietate po chodbe? Veď zobudíte aj rodičov! Choďte si ľahnúť!*“ povedala rozospatá Anička. Ale vtom aj ona začula silné „*cvrk, cvrk, cvrk*“. Prekvapene ostala stáť a neveriacky krútila hlavou. „*To len preto vystrádate? Asi to bude nejaký chrobáček. Ty, Vierka, by si to mala vedieť!*“ Vierka sa začala smiať, no Katka sa pustila do plaču. Bála sa a potichu povedala: „*Možno si len niekto cvrkol. Priznajte sa!*“ Sestry sa začali smiať ešte viac, až sa váľali po zemi. Cvrkanie však silnelo čoraz viac. Keďže Katka by nezaspala, až kým votrelca nenájdu, sestry sa rozhodli hľadať príčinu alebo pôvodcu nezvyčajného zvuku.

Spoločne prehľadali celé horné poschodie. Katka si z kuchyne zobrala tíčik na mäso a oháňala sa ním na všetky strany. Anička s Vierkou prehľadávali všetko pod kobercami, za posteľami, za skriňami. Poprechádzali všetky škáry, no nič sa im nepodarilo nájsť. A neznámy votrelec naďalej vydával zvuky a pohyboval sa z miesta na miesto. Katka to už nemohla vydržať, odhodila tíčik na mäso a rýchlo sa utekala skryť pod perinu.

Pátranie Aničky a Vierky pokračovalo ďalej. Cítili sa ako v akčnom filme, hra na detektívov ich bavila. Zrazu Anička vykrikla: „*Dievčatá, tu to je! Katka, pod' rýchlo sem, lebo ťa to zje!*“ Katka spustila silný plač, vzala tíčik zo zeme a opäť sa ním oháňala na všetky strany.

„Upokoj sa, Katka. Je to len cvrček, malé, nevinné stvorenie. Ved' sa pozri bližšie. Myslíš, že sa vojdeš do žalúdka takého malého čuda? Tak už konečne prestaň vystrájať a plakať,“ povedala Vierka. Katkin plač však neutíchal: „A čo keď ma to silno pošťie? Alebo dokonca pohryzie? Do tela sa mi dostane jed a ja už viac nevidím mojich spolužiakov v škole.“ Sestry sa začali smiať a dohovárali Katke, nech sa upokojí a prestane si vymýšľať hlúposti.

Až v tejto chvíli sa však začal cirkus! Cvrček opäť skočil za dvere, za posteľ, na stôl. Dievčatá sa ho snažili chytiť, no neustále im odskočil. Katka všetko sledovala so zatajeným dychom spod periny, keď sa zrazu postavila, vzala so skrinky svoje vedierko a vyhlásila: „Už mám toho dost! Ste obidve nešikovné. Pomôžte mi toho nepriateľa chytiť do vedierka a skončime to s ním!“ A tak cvrček skákal, dievčatá za ním a Katka, roztrasená a so zatajeným dychom držala vedierko v rukách a sledovala skoky cvrčka. Kto by sa na dievčatá v tej chvíli pozeral, myslel by si, že im úplne preskočilo.

Cvrček konečne skočil do vedierka, ktoré držala Katka. Rýchlo ho položila na stôl a prikryla dekou, aby nevyskočil von. Dievčatá ostali stáť ako sochy a Katka ani sama neverila, čo to vlastne dokázala. Odrazu sa otvorili dvere a do izby vošiel rozospatý ocko. „Dievčatká moje, čo vy tu vystrájate o takomto čase? Ved' robíte väčší hluk ako počas dňa. Čo to máte pod dekou? A prečo je na zemi tíčik na mäso?“ spýtal sa. Vierka a Anička nehybne stáli a Katka poťahovala nosom. Ocko odkryl deku, nazrel do vedierka a začal sa smiať: „Ha-ha-ha... to len kvôli tomu tu robíte takýto krik a neporiadok? Ved' je to len malý cvrček, ktorý je teraz asi viac preľaknutý ako vy tri dokopy!“

Vierka s Aničkou prehlásili, že ony strach nemali, len Katka po celý čas plakala a chcela návštevníka vyhnať s tíčikom. Ocko zavolať Katku k sebe a povedal jej: „Katka, upokoj sa, maličká. Možno sa ti cvrček nepáči. Vystrašil ťa jeho zvuk a možno aj to, ako vyzerá. No cvrček je pre nás potrebný. Je to plaché zvieratko a ver, že on prežíval oveľa väčší strach ako ty sama. Má však veľmi silné nohy, preto takto skákal a stále vám utiekol. Predstav si, že niektorí ľudia si v reštaurácii dajú hmyz v čokoláde.“ Katka pokrútila hlavou

a odpovedala: „*Ocko nevymýšľaj si. Ved' sa na neho pozri. Azda by si si ho namáčal do čokolády a dal si ho na olovrant?*“ Ocko sa usmial a všetkým sestrám vysvetlil: „*Nemusíte sa ho báť. Nič vám nespraví a ani vás nezje!*“

Katka pochopila, že fňukala naozaj zbytočne a dokonca jej prišlo ľúto, že sa tejto nočnej návštevy chcela zbaviť pomocou tĺčika na mäso. Cvrček sa jej dokonca tak zapáčil, že si zaumienila kúpiť knihy o hmyze. Cvrčky začala zbierať do veľkých pohárov a krmila ich šalátom. A piškótami. Dokonca si nechala nočného kamaráta a dala mu meno Skočko. Pre Katku sa stal Skočko novým členom rodiny a o nočnom dobrodružstve troch sestier rozprávala aj deťom. Vysvetľovala im, aký prínos majú tieto zvieratká pre prírodu a ľudí.

Magdaléna Wéberová
Základná škola s Materskou školou, Koškovce

O dievčati a o pavúkovi

Veľké jarné upratovanie. Utieranie prachu, vysávanie, umývanie okien. Už len utrieť okenné parapety a sme hotoví. Tu sa zrazu zjaví pavúk. Pyšne si vykračuje sem i tam.

„*No ved' počkaj, ja ti dám!*“ Zobrala som rýchlo handru a chcela ho zabiť.

„*Nezabíjaj ma, prosím.*“

„*A prečo nie? U nás sa pavúky a podobná háved' zabíja.*“

„*Ja som križiak obyčajný, Aradanus diadematus, a mám zvláštne schopnosti. Ak ma necháš nažive, cez noc ti pripravím milé prekvapenie.*“

„*Ty? No to určite! Len sa na seba pozri! Čo ty by si už len chcel dokázať?*“

„Daj mi jednu noc,“ prosíkal pavúk. „A ráno sa príď opäť pozrieť k oknu.“

Nechápavo som pokrútila hlavou a odvrkla: „Dobre teda, uvidíme, čo také dokážeš.“

Ráno som sa zobudila síce dosť neskoro, ale to, čo ma čakalo v okne, stálo za to. Bola tam krásna, do detailov utkaná hebká pavučina. Nič krajšie som dovtedy nevidela. A nielen to! Boli v nej pochytané rozličné mušky a iné potvory, ktoré by nám určite znepríjemňovali celý deň.

S úžasom som sa pozrela na pavúka. No ten už nepreriekol ani slovka. Utiahol sa do svojej tajnej skrýše a odtiaľ mlčky pozoroval svoje majstrovské dielo.

Ponaučenie: Nie všetko, čo je odpudivé, musí byť aj zlé.

Stephanie Cinkoš
Súkromná stredná odborná škola, Šamorín

Obyčajný neobyčajný deň

Bol, utorok, obyčajný deň v škole. Vlastne nebol až taký obyčajný, lebo po škole som nešiel domov. Išiel som so svojou učiteľkou biológie a spolužiakmi do prírody. Našou úlohou bolo poupratovať les, vyčistiť bystrinku a pokochať sa krásou prírody.

Začali sme čistením bystrinky. Všetci vyzbrojení rukavicami, odpadovými vrecami, ale hlave dobrou náladou. Smútok nám naháňala iba obrovská kopa smetí, ktorú nespratníci pohádzali všade okolo. Plechovky, obaly z keksíkov, topánky, oblečenie, ba dokonca aj mobilné telefóny. Toto všetko znepríjemňuje život obyvateľom lesa. Počas prechádzky lesom sme toho

nazbierali ešte ďaleko viac. Každý z nás postupne niesol svoje kúsky, aby sme spoločnými silami zvládli to, čo malé mravčeky v lese.

Pozorovanie tohto druhu blanokrídlovcov (takto ich nazvala naša učiteľka) bol úžasný zážitok. Ich mraveniská sú hotové architektonické diela. O ich vyspelosti svedčí aj fakt, že si svoje cestičky k potrave značia. Vďaka tomu vždy dokážu nájsť najkratšiu cestu. Obdivuhodné je aj to, aký obrovský náklad dokážu zdvihnúť a preniesť.

Povzbudení prácou tohto drobného hmyzu sme postupovali ďalej. To sme ešte netušili, aký fascinujúci zážitok nám poskytne Matka príroda. Na čistinke sme zbadali úle. S trochou strachu, obáv, ale aj s pocitom veľkej zvedavosti sme sledovali, ako pracujú včielky. Hneď som si spomenul na to, čo sme sa učili v škole. *Včely pri hľadaní potravy opelujú kvety. Pri zbieraní nektáru a peľu z kvetov zostáva na chĺpkoch včiel zachytený peľ...* Všetci sme si uvedomili, aká náročná cesta čaká včielky, kým nazbierajú aspoň jeden pohár medu. Pani učiteľka nám ešte povedala, že včela je veľmi spoločenská a sama by uhynula.

Takto neobyčajne sme prežili deň. Tešili sme sa z dobre vykonanej práce a z toho, že sme mohli aspoň trocha nahliadnúť do ríše hmyzu. Je to fascinujúci svet, plný usilovnej práce živočíchov podieľajúcich sa na existencii nášho spoločného sveta.

Adam Tomko
Základná škola, Budovateľská, Giraltovc

Odporné (???) netopiere

Netopiere sú stvorenia, ktoré sa na rozdiel od ostatnej „hávede“ ako žaby, muchy, pavúky, nevyskytujú často pred našimi očami. Sú to nočné tvory, ktoré prespia celý deň a vylietajú iba večer. Vďaka ich sfarbeniu ich nemôžeme ich v noci vidieť len tak prelietať. Skôr ich môžeme uvidieť cez deň na miestach, kde je tma, napríklad v rohu na pôjde a podobne. Niekedy sú nazývané „lietajúce myši“, lebo naozaj tak vyzerajú. Môžu dorásť do dĺžky až osem centimetrov. Niektorí ľudia sa ich boja, iní nie.

Netopierov by sme sa však nemali báť. Ony sa viac boja nás. Dôvody ľudského strachu z netopierov sú rôzne: napríklad strach z bacilonosičstva, tri druhy sa živia krvou, ich vzhľad... Ľudia ničia ich prirodzené prostredie a ony nemajú inú možnosť, než sa premiestniť bližšie k nášmu obydliu, a keď ich náhle uvidíme, môžeme sa zľaknúť.

Ja sa nebojím netopierov, lebo sú to malé a neškodné stvorenia. Osobne som sa doteraz stretol s netopiermi iba dvakrát. Prvého netopiera som našiel zaveseného hore nohami v rohu balkóna mojej izby. Bolo leto, ležal som v izbe, hral sa na mobile. Mal som pootvorené okienko, lebo doma bolo veľmi horúco. Zrazu som zvonku cez okno začul jemné pišťanie. Najprv som tomu nevenoval pozornosť, lebo som si myslel, že sú to mačky alebo myši. Lenže opakovalo sa to stále a začalo ma to otravovať. Zobral som malé svetielko na kľúčenke, ktoré som dostal zo školského výletu a išiel som preskúmať, čo ten zvuk vydáva. Otvoril som balkónové dvere a pozrel sa do rohu balkóna so svetlom v ruke. Bol to malý netopierik, ktorý visel dolu hlavou a spal. Nechal som ho, nech spí ďalej a odišiel som. Na druhý deň som ho tam už nenašiel.

Druhého netopiera našiel môj dedko pri čerešňovom strome. Malého, vystrašeného a poraneného, ako sa skrýva pred ranným slnkom. Dedko ma zavolať k čerešni, zdvihli sme netopiera zo zeme a schovali ho do kartónovej

škатуle, ktorú sme položili pod schody mimo svetla, aby sa toľko nebál a nepišťal. Cez deň som sa občas bol naň pozrieť, ako sa mu darí. Keď som ho kontroloval nasledujúci deň, našiel som už len prázdnu škатуľu.

Netopiere sú stvorenia neškodné pre ľudí. Vďaka netopierom sa môžeme mať lepšie, lebo za deň môžu odstrániť až tritisíc komárov, ktoré nám znepríjemňujú život. A keby si to niekto želal, mohol by mu netopier robiť spoločnosť ako domáci miláčik...

Mário Repáč
Základná škola s Materskou školou, Udiča

Odvážna dážd'ovka Lucka

Lucka bola odvážna dážd'ovka, ktorá žila v meste. Nebola ani veľká, ani mimoriadne pekná, ani príliš múdra. Bola to celkom normálna dážd'ovka. Veľmi rada sa hrala. V pôde si robila komôrky, cestičky. V zemi trávila celé hodiny. Preto ju mal rád aj krt Vrt, s ktorým často klebetila a prechádzala sa po podzemných chodbičkách.

Raz sa Lucka pozrela dohora a uvidela vysokánske domy, ktoré akoby nemali konca. Vtedy si spomenula na lúku, o ktorej jej hovoril starý otec. *„Vieš, Lucka, na druhej strane cesty je oveľa krajší svet ako tu. Rastie tam tráva a je oveľa mäksia, všade voňajú kvety, sú tam stromy so zelenými listami, ktoré aj lepšie chutia.“*

A tak sa na druhý deň odvážne vybrala na druhú stranu cesty. Dostala sa na lúku. Hneď sa jej prihovril pavúk Matej. Povedal jej, že býva v jednom dome. *„V tom dome,“* povedal, *„ma majú veľmi radi, chytám mušky, ktoré obyvateľom znepríjemňujú život.“* Nová kamarátka užovka Janka bola veľmi zaujímavá. Tak trochu sa na ňu podobala, no bola oveľa väčšia a hrôzostrašná. Lucka sa však hneď presvedčila, že je neškodná, veľmi milá a rada pláva v neďalekom jazierku. Keď mala chuť na jedlo, ulovila si chorú alebo zranenú ryбку, čím zabraňovala šíreniu chorôb v tomto jazierku.

Dážďovka Lucka na lúke spoznala ešte veľa kamarátov a bola rada, že sa odváži prejsť cez cestu na lúku, na ktorej začala nový život. Uvedomila si, že je jedno, aké zvieratko sa s ňou skamaráti, pretože zistila, že každý je dôležitý a užitočný.

Karin Smolárová
Základná škola s materskou školou, Lokca

Osobná spoveď pavúka

Opäť je tu jedno z tých milých činných rán. Zasnené driemoty pokojného úsvitu zas a znova neprichádzajú na chuť prirodzenému záveru. Ledva stihnem zamieriť jedným z mojich ôsmich očí a už to počujem. Dupot nôh za sprievodu ľubozvučného sopránového C6 v živom prenose. Jeden by neodolal. Nemusím sa ani premáhať k odhaleniu, kto mi vlastne takto príjemne spestruje začiatok dňa.

A možno to už dávno netreba radiť k atypickostiam. Možno to už nadobro patrí do zaužívanej kultúry každodennosti. Ved', odmietol by niekto jerichovské trúby k raňajkám? Na smolu Hosudarovu, nemám viac času k úvahám sebestrednosti. Každý umelec predsa potrebuje adekvátnu pozornosť, nemusí ani vystupovať. Čo potom taká práve účinkujúca? Ctižiadostivosť z jej hlasu cítiť priam v končatinách, a že ich mám osem! Alebo je príčinou osobito simulované zemetrasenie? Nedokážem určiť. Nuž, ešte stále viem rozhodnúť, kedy spevácky prejav prestáva byť prejavom. Ten moment pomalého klesania tónu do viac prirodzených mezzosopránových výšin, vedúci až k úplnej stagnácii, práve nastáva. Toľká škoda. Začínal som si sebatrýznivý škrekot celkom užívať. Netreba si však myslieť, že tu ranná idylka končí. Skutočný spád začína, až keď sa plavovlasá žena konečne spamätá z môjho „pavučinového“ zjavenia. Pozorujem, ako vyťahuje kabelku a naslepo chmáta. Pomohlo by, keby na chvíľku odvrátila svoj pohľad a kontrolovala činnosť vlastnej ruky, no

očividne je mnou až príliš zaujatá. Aké lichotivé, koľkej pozornosti sa mi dostáva! Síce som si prvú obdivovateľku predstavoval trochu inak, ale... No čo, aspoň pohlavie sedí. V každom prípade začínam stáť pred život berúcou voľbou. Doslova.

Zostať, a či nezostať, kto mi odpovie? Zmysly mi napovedajú utekať, no zmocňujúci pocit zvedavosti, čo z tej tašky vytiahne, je neodolateľný. Ako sa snažím, nedokážem odolať smrteľným pokušeniam. Poddám sa. Spravím kratučké kroky vpred. Ah, ten živý obraz vlastnej infantilnosti! Nestihnem poriadne zaujať pozíciu a žena už predvádza vrchol nových výstredností. Tu je tá práva atmosféra romantického briezdenia! Absolútny chaos, pričom už uvreštaná ženská vyberá dlho hľadaný predmet. Magazín. Možno nová príloha k Zlatým stránkam. Minimálne hrubosťou by vedela konkurovať. No, že by práve bola vhodná chvíľa na analytické odhady? Nie. Hrubý stoh papierov sa totiž nebezpečne rýchlo približuje. Mihá sa mi raz, dvakrát, trikrát... dvadsiaty štvrtý krát. Oh, nie! To sa nemihá, to chce zabíjať! Plieska po mne, čoby som bol kus nepodstatnej existencie. Veď akoby som pravidelne neslúžil k vraždám bytových škodcov. Muchy, bodavky, slnivky, rozmorte sa! Na protesty je už neskoro. Parížska zeleň titulky sa už dávno mení na kardinálsku červenú krvavosť. Vnútornosti moje.

„*Ono to chcíplo! Ono to konečne chcíplo!*“ počujem hlas vraha. Ó, ta večná namyslenosť ľudí! Ja som ešte stále živý, že Kútnik tmavý druh môj. A hneď by som bodal k potvrdeniu. Keby som tak skutočne nebol ako nejaká odroda žuvacej hmoty prilepená o vrchnú stranu obálky. Netuším, čo mi má navodiť pocit blaženosti viac. Fakt, že môj vytúžený útok končí doživotne v hraniciach platonickej pomsty, alebo že moje posledné miesto odpočinku nadobúda podobu záhradkárskeho časopisu venujúceho sa otázkam hubenia hmyzu. Vraj rada číslo jeden, nezabíjajte pavúkovce. Čírosť pokrytectva. Vedel som ja, prečo radšej zmiznúť. Lež naveky sa boríš pokušeniam ako svätý Anton na pustine,

než znova opakovať moje činy. I keď, život v celibáte zvedavosti? Úplná zdržanlivosť skresľuje súdnosť a trápi mozog. A niekedy nesprávne určuje skutočného nepriateľa. Darmo, taký osud plemenu môjmu.

Timea Zvoláneková
Základná škola, Poštová, Košice

Zdenka Pevná, 18 rokov, SSUŠ Zvolen

Mutant

Pavúčia sieť

Každý človek má z niečoho strach. Nieкто sa bojí tmy, iný výšok. Ja sa bojím pavúkov. Sú chlpaté, nechutné, odporné, škaredé, hnusné! A tie ich pavučiny! Neznášam, keď je v rohu miestnosti nejaká, čo i len maličká pavučinka.

Bola jeseň. Zobral som si košík a vybral som sa na huby. Vedel som, že ich bude dosť, lebo deň predtým pršalo. O niekoľko minút som mal takmer plný košík. V kroví som zazrel obrovské dubáky a hneď som sa za nimi načiahol. Vtom som sa zamotal do pavučiny. Bola taká obrovská! Uprostred trónil veličinný pavúk a vôkol neho množstvo jeho koristi. Bolo mi z toho zle. Zľakol som sa a ozlomkrky utekal opačným smerom, čo mi nohy stačili. Pri behu som sa potkol o konár a spadol som. Poranil som si koleno a navyše sa mi vysypali všetky huby.

„Nič sa nedá robiť,“ povedal som si, a krívajúc som pokračoval v ceste domov.

„Ááááá!“ skríkol som na celé ústa, a ozvena mojej bolesti určite preletela celým lesom. Priamo do rozbitého kolena ma uštipol komár. A vtedy som si uvedomil, že tá veľká pavučina bola plná hmyzu. A keby nebolo pavúkov, bolo by ich oveľa viac a znepríjemňovali by nám život na každom kroku.

Stále sa bojím pavúkov a stále nemám rád pavučiny. Ale naučil som sa, že sú súčasťou našej prírody a tá dozerá, aby všetkého bolo tak akurát.

Marek Harvan
Základná škola, Ohradzany

Pavúčia sonáta

Je to rok, čo sa do rožného domu, ktorý akoby vypadol z prvej polovice 19. storočia, prisťahovali noví majitelia. Sedem dlhých rokov bol opustený a chátral. V streche sa objavili diery, omietka od vlhkosti opadávala, farba na dverách sa zlupovala, záhrada divoko zarástla burinou. Vyhasínal v ňom oheň rodinného krbu rovnako, ako vyhasína sláva starnúcej modelky. Lenže s novými vlastníkmi sa všetko zmenilo. Pustili sa do komplexnej renovácie svojho príbytku. Mŕtve srdce domu sa rozhodlo opäť biť a rozprúdilo životodarnú tekutinu do všetkých útrobov domu.

Milujúci rodičia sa snažili udržiavať absolútne sterilné prostredie pre svoju jedinú dospievajúcu dcéru, aby sa ani náhodou nedostala do kontaktu s „hávedou“. Jej najväčším nepriateľom boli osemnohé potvory s prázdnyimi očami, pokryté jemnými hodvábnymi chĺpkami. Nečakané stretnutia s nimi v nej vyvolávali vlny lepivého strachu. Ako arachnofobička prežívala pri stretnutí s pavúkmi ten najhorší horor.

Raz Monika objavila za radiátorom hrôzostrašnú pavučinu. Z hrdla sa jej vydral desivý výkrik. Akoby sa ju práve snažil niekto prepichnúť nožom. Jej mama vtrhla do izby, schytila noviny a snažila sa zasadiť nepriateľovi smrteľnú ranu. Pavúkovi sa však podarilo napchať do úzkej štrbinky medzi stenou a skriňou.

„Zabi ho! Zabi ho, mami!“ hysterčila Monika.

„Musíme počkať, kým vylezie. Potom sa s ním porátam! A ty sa neboj, moja milá, dnes budeš spať so mnou,“ upokojila ju mama.

V noci prebudil Moniku čudný zvuk. Niečo medzi zvukom klavíra a harfy... Skladba sa niesla vo vzduchu ľahko sťa poletujúca víla. V istom okamihu by Monika odprisahala, že vidí okolo seba vznášajúce sa noty, prúdiace z kľúčovej dierky detskej izby až k jej ušným bubienkom. Tie magické, lадné tóny ju lákali ako vábnička. Vstala, pomaly sa blížila k dverám svojej izby.

Cítila sa ako stratený pocestný, ktorý nasleduje žiariacu bludičku do temných hlbín močiara. Zastavila sa až vtedy, keď objavila pôvodcu rajskej hudby.

Pavúk na svojej novučičkej pavučine vyhrával smutnú pieseň poklepkávaním nôh na jemnúlinké vlákna. Zrazu rozoznala falošný tón. Pavúk sa pokúsil pasáž zahrať ešte raz, ale márne. Potom to vzdal.

„To... to ty si hral?“ spýtala sa bojzливо Monika a vzápätí si pomyslela, že jej preskočilo, keď sa rozpráva s pavúkom. V podozrení, že patrí do liečebne, ju utvrdila pavúkova odpoveď: „Ach, slečna, oddnes to už nikdy nebude také, ako to bývalo.“ Teraz vytreštila oči ona. On rozpráva tiež!

„Prišiel som o časť nohy, keď na mňa nečakane vyletela vaša mama s novinami. Nedosiahnem na správnu strunu,“ pokračoval pavúk. „Viete, aká je to pohroma pre háved', keď sa do ich pokojného, tichého kráľovstva votrie človek? A čo horšie, celá jeho rodinka! A keď je navyše ocko deratizér, tak je to pohroma na tretiu! My sme to pocítili na vlastnej koži.“

„Kto my?“ vyzvedala Monika.

„Naša skupina. Som posledný, kto z nej zostal. A neschopný zahrať jednoduchú skladbu,“ vysvetľoval pavúk.

„A čo sa s tými ostatnými stalo?“

„No čo asi! Moľa skončila na moľolapke, potkana otrávil váš otecko, mucha dostala smrteľnú ranu papučou od vašej matky. A tak by som mohol pokračovať. Žili sme si tu krásny život, kým ste sa nezjavili vy.“

„Ale my sme chceli len...“ Monika nestihla dokončiť, pavúk ju rýchlo prerušil: „Zvieratá žili na Zemi oveľa skôr ako ľudia. Vy ľudia ste v podstate zo zvierat vznikli a potrebujete ich pre život. Vyhynutie ktoréhokoľvek druhu môže narušiť biologickú rovnováhu. Múdra príroda zariadila všetko tak, aby každý živý tvor mal v prírode svoje miesto. Aj tá najprotivnejšia háved' pomáha vyrovnávať misky váh. A čo robíte vy? Ničíte všetko živé. My sa len prispôbujeme vašim nárokom. Kedy sa prispôbíte vy? Kedy nájdeme spoločnú reč?“

Moniku zaboleti jeho slová. Dokonca sa zahanbila za svoju nenávisť. V tú noc Monika radikálne zmenila svoje názory.

Dnes je z nej dospelá žena. Pracuje ako ochranárka. Svoje deti vychováva úplne inak, ako bola vychovávaná ona. Učí ich prírodu milovať, vážiť si ju a žiť s ňou v harmónii. Učí ich nezabiť pavúka iba preto, že vyvoláva strach a odpor. Alebo to bol iba sen? Monika sa zasmieja nad svojimi myšlienkami a prevráti sa na druhý bok. Pod šírym nebom sa jej spí voľnejšie. A navyše ju uspáva lahodná hudba. Pavúčia sonáta. Niečo medzi zvukom klavíra a harfy...

Vendula Navrátilová
Základná škola, Májové nám., Prešov

Pavúk a mucha

Dávno, pradávno kraľoval na svete kráľ, ktorý mal takú moc, že ho poslúchali všetci ľudia i zvieratá, ba aj vtáčiky a chrobáčky na Zemi. Ale ťažko sa veru vtedy žilo, lebo nebol na Zemi oheň. Len čo slniečko zapadlo za vršky, všade sa rozhostila tma ako vo vreci a zavládol chlad. Všetci vedeli, že ohnivý plameň blčí hlboko v Zemi, ale nik sa ta neodvážil ísť.

Jedného dňa zvolal kráľ všetkých svojich radcov k sebe a predľho sa radili, ako odmenia odvážlivca, ktorý im z hĺbky Zeme prinesie oheň. Napokon sa dohodli, že ten, kto prinesie kráľovi oheň, bude naveky slobodný. Slobodné budú i jeho deti a môžu zadarmo jesť zo všetkých stolov. Kráľovskí poslovia rozniesli novinu po celom svete a zakrátko o nej vedeli ľudia i zvieratá, vtáčiky aj chrobáčky.

Len čo sa novina dostala do uší pavúčikovi tkáčikovi, nelenil. Hneď začal tkať pavučinku. Pletie jeden deň, pletie druhý deň a na tretí deň, keď je pavučinka už poriadne dlhá, spustil sa na nej do hlbín. Premotal sa k železnej bráne, jeden koniec pavučinky priviazal o hrubý stĺp a šup! Rýchlo zobral

žeravý uhlík a po pavučinke sa vyškriabal späť. Lenže uhlík bol poriadne ťažký a horúci, a tak pavúčik ustal. „*Chvíľočku si oddýchnem a pôjdem ďalej,*“ myslí si pavúčik. Lahol si pod strom do mäkkej trávy, uhlík si dal za hlavu a tvrdo zaspal.

Slniečko už zapadlo za vršky a pavúčik len spí a spí. Tu priletí mucha a čo nevidí? Pod stromom spí pavúčik a za hlavou mu blčí žeravý uhlík. Mucha nelenila, žeravý uhlík schmatla a podŕho ku kráľovi: „*Najjasnejší kráľ, nesiem ti oheň. Nože mi daj odmenu, ktorú si sľúbil!*“ Natešený kráľ vystrojil bohatú hostinu a muche odovzdal listinu s kráľovskou pečaťou, na ktorej stálo napísané: Mucha môže jesť zadarmo zo všetkých stolov!

Keď sa pavúčik prebudil, po žeravom uhlíku nebolo ani chýru ani slychu. Pobieha, neborák, sem a tam, hľadá uhlík, ale márne. Všetky zvieratká sa z pavúčika smejú a vravia mu: „Pavúčik, vari si nepočul, že oheň priniesla kráľovi mucha?“

Keď to pavúk počul, zlostne zvolal: „*Mucha je zlodejka, mucha je veľká zlodejka! Okradla ma! Ja som vyniesol oheň zo Zeme, mne patrí kráľovská odmena!*“ Pavúčik sa vybral za kráľom a všetko mu vyrozprával. Kráľ počúva a napokon vraví: „*Uveril by som ti, pavúk. Ale ako mi dokážeš, že ťa mucha okradla? Nik ju pri tom nevidel, nemáš dôkazy.*“

Pavúčik odišiel zo zámku s dlhým nosom. Rozhodol sa, že to tak nenechá. Muchu musí potrestať. Na druhý deň zvolal všetky pavúky a vyrozprával im, ako mu mucha ukradla oheň a klamstvom si vyslúžila kráľovskú odmenu. Takto okradla všetky pavúky. Pavúky sa rozhnevali a vymysleli trest: Budú tkať pavučiny a beda muche, ktorá sa do nich zamoce! Od tých čias pavúky tkajú pavučiny a lapajú do nich muchy. A muchy zasa zadarmo jedia zo všetkých stolov.

Bianka Mácsodiová
Cirkevná základná škola sv. apoštola Pavla, Sihelné

Pavúk, ktorý rozsmial ľudské dieťa

Škára v stene. Temná, oku nebadateľná škára. To bolo to jediné, čo som mal, zároveň mi však poskytovala akú takú ochranu pred vonkajším svetom. Pred tými čudnými robotmi, ktorí pobežovali ako blázni, vykrikovali a všade naokolo robili hrmot. Bál som sa. Nerozumel som im. Niekedy, keď som vyliezol zo svojho úkrytu, ukazovali na mňa a jačali ako zmyslov zbavení...

Nechápal som. Prečo? Čo som spravil? A tak som vždy skončil tam, kde trčím už celú večnosť. Vo svojej skrýši. Avšak necítil som sa tam dobre, obmedzovala ma. Možno je to zvláštne, ale čím dlhšie som sa pozeral na tie čudné stvory, tým viac sa ma zmocňoval divný pocit, ktorý som nikdy predtým neokúsil. Pohlcoval ma ako tá najčernejšia tma. Samota. To je to najhoršie, čo pavúk môže okúsiť. Aspoň myslím. Neviem to naisto, lebo som sa nikdy nedostal z tejto diery. Vždy mi v tom niečo bránilo. Moje pocity, vedomie, myšlienky. Nikdy som nevidel moju mamu alebo svojich súrodencov – pavučatá. Vlastne ani neviem, ako som sa sem dostal, ale naisto viem, že mi chýbajú. Viem, že nejakú mamu mám, verím v to.

Čím viac času som trávil osamote, tým viac sa ma zmocňovala myšlienka vyliezť z vlastnej nevedomosti. Musel som uniknúť. Potreboval som to. Potreboval som si nájsť kamarátov, niekoho, kto by ma dokázal mať rád. Myslíte, že niekde na celom šírom svete existuje moja spriaznená duša? Čo ak áno? Ako ju nájdem? Čo mám pre to urobiť? Viem, že by som bol schopný urobiť všetko na svete, aby som ju našiel. Dokázal by som skočiť z mrakodrapu, vyšplhať sa na ten najväčší múr, preskočiť ľudské hranice. Dobré, asi by som to nedokázal. Bohužiaľ, mám na to veľmi tenké nohy. Ako paličky. Raz mi jedna mucha povedala, že svojou fantáziou by som mohol ovládnuť svet, mohol by som lietať ako ona, dokonca by som mohol zneškodniť celú planétu. Bzučala mi, že by sme sa tak mohli pomstiť tým zlým robotom, ktorí nás zabíjajú, a to iba preto, lebo si všímajú veci iba podľa zovňajšku. Niečo na tom pravdy určite bude. Nemajú nás radi, povedal by

som, že nás dokonca nenávidia. Ach, zasa rozmýšľam až príliš, musím nájsť svoju kamarátku, hoci by to bol aj človek...

„Počuješ?! Poupratuj si to, všade máš neporiadok!“

Nie, zasa prišli, pomóóoc, kričia, ako keby nemali v sebe ani kúsok súcitu a spolupatričnosti. Teraz musím rýchlo vybehnúť a ukázať im! Nejde to, nedokážem to... Možno tu zostanem naveky.

„Ahoj, bábika, ako sa máš? Naučím ťa vznášať sa v oblakoch, chceš? Zavri oči a predstav si to najlepšie miesto na Zemi alebo pokojne aj v celom vesmíre. A teraz sa započúvaj do tých zvukov, ktoré sú okolo teba. Počuješ to? Ja počujem kukanie kukučky, štebot vtáčikov a vidím krásne pestrofarebné kvietky. Vidiš to aj ty? Však áno?“ šteboce malé dievčatko strapatej bábike.

Pestrofarebné kvietky, štebot vtáčikov, jééj, to musí byť nádhera, takže stačí, ak prižmúrim oči a dostanem sa všade? Tak to ľudia robia? Ale mucha to robila inak, ona naozaj lietala... Ale ako, ako to mám spraviť? Skúsím skočiť, možno vzlietnem. A zrazu padám, padám, pomóóoc, teraz určite zomriem. Niečo mäkké, čo to je? Posteľ. O tom som už počul, ľudia hovoria, že je to tá najlepšia vec na svete.

„Mamíííí, pomoc, je tu veľký škaredý pavúk, rýchlo, rýchlo!“

Z môjho dumania ma zasa prebudil ten dobre známy škrekot. Počkať... Čo to povedala? Ja že som škaredý? To preto sa ma tak boja? Mucha mi už síce niečo v tom zmysle naznačila, ale neprikladal som tomu veľkú váhu. Okrem toho, že som nikdy nič nevidel a nezažil, nevidel som ani seba samého. Dokázal som si však veľa domyslieť... A tak som si predstavoval samého seba ako krásneho modrého pavúčka so zlatými bodkami. Krása, nie? To, že ma pokladajú za škaredého, ma zarmútilo. Raz som trpel depresiou, snáď sa mi z toho nevráti, radšej zaleziem do diery.

„Čauko, kamoš! Už som bola na obhliadke celého domu, v kuchyni som obhrýzla koláč, živiteľom som zabzučala do ucha a už som taká dolámaná, asi mám migrénu...“

„Čo, migréna, to je nič, ja mám depresiu, povedali, že som škaredý, už hodinu je mi z toho zle.“

„Vôbec nevedia, akí sme dôležití. Pozerajú iba na to, ako vyzeráš. Aj mňa veľmi hnevalo, že nie som taká pekná ako motýľ, ale časom som prišla na to, že na tom vôbec nezáleží. Musíš im dokázať, že si viac ako iba obyčajný pavúk, musíš na nich preniesť svoju múdrosť, ak oni sami nedokážu myslieť. Dokážeš všetko, ver mi.“

Nuž som sa rozhodol. Som umelec. Tkám siete. Dokážem im to! A tak som sa vydal na cestu. Pomaly som sa pohyboval smerom nadol po studenej stene a tkal som pri tom úžasné obrazce. Obrázok za obrázkom. Pretkal som celú stenu, až nadržanom som sa vrátil späť do brloha.

„Fíííha, to je krásne, nikdy som nič také nevidela, kto si?“

Konečne som zažmúril oči, myslel som si, že si trocha pospím, ale niečo ma vyrušilo, alebo niekto? „Ja som pavúk, čo iné?! Už tu s tebou žijem veľmi dlho. Neviem to presne spočítať, lebo mi mucha nedala presné údaje, koľko dní som trpel depresiou, vtedy nepočítam. Je to závažné ochorenie, na všetko zabudneš, myslíš iba na svoje hrozné vlastnosti, ktoré nemôžeš odbúrať ani tabletkami, ktoré mi mucha niekedy nosí. Tie tabletky nemám rád, čudne ma omračujú, pripadám si ako opitý.“

„Ty vieš rozprávať? Nikdy som ani nepomyslela na to, že by pavúky mohli rozprávať.“ A vtedy sa jej na tvári objavilo niečo čudné, žeby úsmev? Áno, úsmev. Ja, obyčajný pavúk, ktorý trpím tou najväčšou depresiou, som rozosmial ľudské dieťa. Som čarovník. Mucha bude na mňa hrdá a som si

istý, že to vytrúbi celému svetu. Zachránil som sa. A možno budem aj slávny, veď žiadny pavúk predou mnou to ešte nedokázal.

A tak sa pýtam, čo je zmyslom života? Priasť siete? Možno. No ja som vyčaril úsmev na tvári malého dievčatka, mojej spriaznenej duše, mojej najlepšej kamarátky. A hlasno kričím, že hmyz je dôležitý! My nie sme škodcovia, robíme užitočnú prácu a ak zažmúrite oči, možno uvidíte svojho pavúka a muchu, ktorí by vám za vašu spoločnosť a úsmev zniesli aj modré z neba. Zamyslíte sa. Čo bude potom, ak tu už nebudeme? Ak sa nahneváme a odídeme? Svet už nikdy nebude taký, ako býval. Hojdať sa v sieti nestačí, niekto ju musí aj tkať. To je to jediné, čo vám chcem povedať...

PS: Depresia je už v keli...

Alexandra Bobotová
Gymnázium Ladislava Novomeského, Senica

Erika Vlčková, 14 rokov, SŠ Poprad
Svätóžanske mušky

Peter a dážďovky

V jedno slnečné ráno som išla dať svojmu najlepšiemu pavúčkovi Lili (teda ešte pred mesiacom som neznášala pavúky, ale keď som sa začala starať o Lili, zistila som, že nie sú také zlé a hnusné, ako si väčšina z nás myslí. Pavúky sú celkom fajn). Takže, dala som Lili najesť. Išla som von a hrala som sa s kamarátkami.

Poobede začalo pršať. Ako som utekala domov, uvidela som dážďovky.

„Ja neznášam dážďovky! Sú také slizké, odporné, proste fuj! Len tá predstava, ako po mne lezú, je hrozná!“

Ako som zdvihla hlavu od tých hnusných dážďoviek, zbadala som, že prišiel Peter (chalan, do ktorého som). Peter mi povedal (keď zbadal môj znechutený pohľad), ako má rád dážďovky. Ako sa o ne stará, že ho inšpirujú, ako dokážu robiť svoje cestičky a povedal, že miluje dážď, lebo vtedy vyliezajú. Čiže som zistila, že sa o ne stará, asi keď prší, a aj že sú fajn, a že sa asi viac zľakli mňa, keď som ja zapišťala. Peťo mi povedal, že určite po mne nevylezú.

A tak vždy, keď pršalo, sme sa s Peťom starali o dážďovky. Uvedomila som si, že netreba súdiť podľa toho, ako si myslíme, že sú hnusné, veď ja sama som neznášala pavúky a nakoniec jedného mám. A to isté platí o iných „hnusných“ zvieratách. Netreba do nich kopať, ale aspoň sa pokúsiť o ne postarať.

Tatiana Šáľková
ZŠ s MŠ Vitanová

Popletený Viktor

Bol raz jeden mravec, volal sa Viktor. Bol milý, dobrý a múdry. Chcel sa s každým kamarátiť, ale nikto sa nechcel kamarátiť s ním. Síce mal veľa dobrých vlastností, ale mal aj tie zlé. Všetko vedel domotať. Doslova. Aj sa často zamotal.

Raz mal odoslať cvrčkovi správu o koncerte. Ale on najprv išiel k ose, potom ku koníkovi, a až potom mu prišlo na um, že má odoslať správu cvrčkovi. Viktor bol však aj veľmi pracovitý. Upratoval mravenisko každý deň a nosil do neho zásoby na zimu.

Raz sa mravce rozprávali, že je mravenisko na zlom mieste a rozhodli, že sa presťahujú. Každý mravec zobral to, čo vládal, a tak šli. Cestou Viktor stretol motýľa a zarozprával sa s ním. Ani si nevšimol, že ostatné mravce sú už dávno preč. Keď sa s motýľom lúčil, všimol si, že ostal sám. Rozhodol sa, že pôjde hľadať ostatné mravce. Vybral sa teda za nimi, ale úplne iným smerom. O chvíľu stretol slimáka a pýta sa ho: „*Nešli tadiaľto nejaké mravce?*“

„Nie, už som tu dve hodiny a žiadne mravce som tu nevidel. Neotravuj, ponáhľam sa!“

A tak Viktor šiel ďalej. Ide, ide a tu zrazu začne pršať. Schová sa pod list. A čo nevidí, dážd'ovku. Pýta sa jej: „*Nevidela si nejaké mravce?*“ A ona na to: „*Milý môj, ja som stále v podzemí, nevychádzam na povrch, keď neprší. Asi ti veľmi nepomôžem, ale prajem ti veľa šťastia v hľadaní.*“

Keď dážd' utíchol, mravec išiel ďalej. Stmievalo sa a Viktor si hľadal niečo na prespanie. Odtrhol si kúsok lístka, položil ho na zem a pokúšal sa zaspáť. Ale na tvrdej zemi sa spať nedalo. Smutne pozeral na oblohu. Zrazu uvidel netopiera. Trochu sa ho zľakol. Netopier však priletel k nemu a tak sa mu Viktor pekne prihovoril: „*Ahoj, ako sa voláš?*“

„Ja som Miroslav,“ odvetil netopier. „Prečo si tu tak sám?“

Viktor vyrozprával Miroslavovi celý príbeh o tom, ako sa stratil a hľadá ostatné mravce. Miroslav sa ponúkol, že mu pomôže. Preletel nad lúkou, lesom, poľom a našiel ich pri potoku. Viktor vyliezol Miroslavovi na chrbát a odletel s ním k potoku.

Keď sa mravce ráno zobudili a uvideli Viktora, veľmi sa potešili. Musel im vyrozprávať celý príbeh, všetko, čo videl a zažil. Nakoniec si mravce postavili mravenisko pri potoku, blízko Miroslava, aby sa mohli stretávať a lepšie spoznať. Navzájom si pomáhali, tešili sa jeden druhému a boli šťastní, kým neodliezli a neodleteli.

Hanka Rybárová
Základná škola, Beethovenova, Nitra

Potulky prírodou

Volám sa Dominik. Som jedenásťročný chlapec, ktorý žije svoj bezstarostný život, obklopený láskou svojich rodičov. Keďže bývame na dedine, ráno ma prebúdza kikirikanie susedovho kohúta, na parapetnej doske sa vyhrieva naša Cica a mohutným hav-hav ma víta zase náš psík. No súčasťou nášho domáceho zverinca sú ešte zajace, sliepky, morcky a holuby. Môj ocko hovorí, že človek žil v spojení so zvieratkami dávno v minulosti, a tak prečo by sme ich nemali mať aj my. A tak sú nám na okrasu, na úžitok, no stali sa aj miláčikmi a ochrancami domu.

S ockom máme radi potulky lesom. Vždy si niečo naplánujeme a ja sa potom neviem dočkať rána, kedy sa už vyberieme za novým dobrodružstvom a poznaním. Tak tomu bolo aj v ten deň, o ktorom chcem písať. Vystrojení ako sa patrí, s plecniakom na chrbte, šiltovkou na hlave, ďalekohľadom na krku a palicou v ruke sme kráčali popri potoku k blízkeму lesu. Neviem prečo, no zapozerali sme sa na hladinu potoka. Práve ju rozvírili rybky. No

nielen ony. Veselo si tam poskakovali žabky, natáhovali svoje nôžky a tešili sa z teplých lúčov slnka. Sú rozkošné, ale ja by som ich nezobral do rúk, pomyslel som si. Vtom sa mi prihovoral ocko, vraj určite myslím na to, že by som ich nezobral do ruky. Ako to len vedel? Ocko začal rozprávať o tom, aké sú žabky potrebné, tak ako každý iný tvor, ako sa volajú, čím sa živia a ešte veľa, veľa rôznych informácií, a ja som nechápal, odkiaľ to všetko vie.

No, niečo z kníh a niečo zo skúsenosti, rozhovoril sa otec. Ešte niečo mi preletelo hlavou. Prečo mi to hovorí? Aj na to som dostal odpoveď. Vraj, aby som vedel, ako sa mám správať ku všetkému, čo žije. Od tej chvíle sa nám ústa nezatvorili. Ja som sa vypytoval, ocko odpovedal, ukazoval. V tento deň som sa na chrobáčky, dážďovky i malú jašteričku pozeral úplne ináč. Ony predsa nie sú moji nepriatelia, ja im nemusím ublížiť, práve naopak, ony tu, na tomto svete, majú tiež svoje poslanie. Nebudem sa ich báť, ani ich nezašliapnem, obídem ich, odplaším ich, no neublížim im. Je pravda, že niektoré v nás vyvolávajú odpor, iné hrôzu, no keď príroda to zariadila tak, aby tu boli, tak my nemáme právo im ublížiť.

Keď som už bol rozhodnutý, že budem ich ochranca, na ruke mi pristál komár. On mi dal štípanec, ja jemu poriadnu ranu a bolo po komárovi. Ocko sa nahlas rozosmial. No pod', ty môj ochranca, potriem ti to gélom, nech to nesvrbí. O pár minút som na to úplne zabudol. Dával som pozor, aby som na nič nešliapol, lebo som sa dnes priučil ochrane slabších a menších tvorov, no to, čo som uvidel, mi nahnalo poriadnu hrôzu. Až som sa schoval za ocka a čakal, čo urobí. On mi naznačil, aby som bol ticho. Na skale uprostred čistinky sa vyhrieval do kľbka stočený had. Pre mňa je všetko, čo je dlhé a plazí sa, had. Aj tu ma ocko poučil, že hady sú jedovaté i nejedovaté, že majú rôzne mená, no ja som aj tak chcel čo najrýchlejšie odísť, lebo som sa ešte vždy bál. Keď ocko videl, že jeho reči nepomáhajú, povedal, že pôjdeme do terária a ja sa presvedčím, že hadov sa nemusíme báť. Ešte vždy som mu neveril, no čistinku sme opustili. Pod košatým stromom sme si oddýchli, najedli sa a chvíľu premýšľali o tom, čo nám priniesol deň.

Ockovi som vďačný za veľa. Aj za to, že sa už nebojím vziať žabku do ruky, že som sa premohol a pohladkal hada, že rozpoznám cvrlikanie cvrčkov a vôbec mi to nevadí, že v záhradke pozbieram dážd'ovky. Viem, že všetky tvory majú právo prežiť svoj život na našej krásnej planéte.

Dominik Nalevanko
Základná škola, Veľká Ida

Preteky s osami

Jedného krásneho letného dňa sme sa s kamarátmi vybrali do lesa na huby. Už nás nebavilo len tak sedieť doma, nuž prečo sa nepozrieť, ako to vyzerá u nás v lese?

Slovo dalo slovo a onedlho sme už kráčali na lesnú obchôdzku. Bolo nás päť, čiže o zábavu bolo postarané. A to som vtedy ešte netušil, že najväčším zabávačom budem práve ja. Keď sme pomaly vchádzali do lesa, boli sme pohrúžení do pestrej debaty. V lese sme si povedali, že sa každý poobzerá po nejakých hubách. Hľadal som, hľadal, ale tie hubaté potvorky sa predomnou statočne ukrývali. Po čase ma to neúspešné pátranie prestalo baviť. Začal som pobežovať po lese a prezeráť si jeho čarovné zaujímavosti.

Po ceste som stretol veвериčku, ktorá ma fascinovala svojimi neuveriteľne rýchlymi pohybmi. Odrazu som dostal nápad. Čo keby som aj ja bol na chvíľu takou obratnou veвериčkou!? V diaľke som už zbadal kamarátov, ako unavení oddychujú pod košatým stromom. Začal som poskakovať, hľadať oriešky a b'utľavé stromy. Kamaráti spočiatku nechápavo zízali, ale čoskoro môjmu vystúpeniu porozumeli a dobre sa bavili. Hoci som po ceste žiadne oriešky nenašiel, túžba byť veвериčkou vo mne zostala a hľadal som ďalej. Cestou som narazil na pár vetvičiek a šišíek, ale to sa mi veľmi nepáčilo. Odrazu som zahliadol na rovinke zvalený kmeň duba. „*Tak, toto už áno,*“ povedal som si a rozbehol som sa k nemu. Keď som k môjmu vysnenému drevu prišiel, začal som z neho pomaličky odlupovať kôru. Bol som už v polovici svojej usilovnej práce, keď som

začul, ako na mňa volá kamarát Jožo, že ideme domov. Ja som však aj naďalej usilovne hrabal v bútlavom strome a došiel som až do stredu kmeňa.

Zrazu z neho začali jedna po druhej vylietať osy. A vtedy som si povedal: „Lukáš, tak toto si asi robiť nemal!“ Viac som už rozmýšľať nestihol. S vreskotom a jačaním som začal utekať smerom ku kamarátom. Ani mi nenapadlo, že tie osy sú také skvelé pretekárky. Bol som si istý, že osy moje jačanie pochopili ako štartový výstrel a leteli súčasne so mnou. Cestou si spestrovali preteky drobnými ale presnými vpichmi do môjho spoteného tela, no v tom strese som si to vôbec neuvedomoval. Keď som konečne uplakany a ukričany dobehol ku kamarátom, nechápavo pozerali. Po celý čas si mysleli, že sa ešte stále hrám na veвериčku a poriadne sa smiali z môjho presvedčivého hereckého výkonu. Víťazka pretekov stihla v cieľi ešte pichnúť jedného z divákov do hlavy a smiech zrazu utíchol. O čo išlo, pochopili, keď uvideli moju dopichanú maličkosť.

„Prepánajána, Lukáš a tebe sa čo stalo?“ Okamžite ma odprevadili domov. Celý opuchnutý som si sadol doma v záhrade na stoličku. Zľaknutá mamka mi hneď priložila na rany ľad a čakali sme, kým odpuchnem. Bol som na moje pretekárky strašne nahnevaný a kládol som si otázku, načo vôbec taká háveď existuje. Odpoveď mi poskytla moja múdra sestrička Karinka. Doniesla knihu a odcitovala: „*Osa obyčajná je blanokrídly hmyz, ktorý je pre človeka užitočný. Ničí škodce, napríklad vošky. Je hlavným opelovačom všetkých druhov rastlín.*“

Uf, páni, to som vôbec nečakal. Čo ja všetko ešte neviem! Večer, keď som pomaly odpuchol, trávil som čas na internete hľadaním informácií o tomto hmyze. Už som sa na moje osie spoločníčky vôbec nehneval.

Toto bol teda môj zážitok s osami. A milí moji, mám pre vás aj jedno ponaučenie. Keď sa budete chcieť hrať na akékoľvek zviera, nikdy nešprtajte do niečoho, čo nepoznáte. A hlavne, nie do osieho hniezda.

Ranná prechádzka

Slnko svieti, tráva je vysoká. Ranná rosa odráža slnečné lúče. Aha, aká krása! Pavučina na ktorej sa zachytila rosa.

Potiahnem a rosa sa strasie z pavučiny. Pohla sa pavučina a pohlo sa aj niečo iné. Fuj, aká to háved'! Osem dlhých, chlpatých nôh. Malá hlava a tučné bruško s obrovskou bielou kresbou v tvare kríža. Križiak obyčajný. Veľkou rýchlosťou sa snaží opraviť chyby v pavučine. Ubehlo len pár minút a rosa sa stratila. Pavučina je opäť *bezchybná*. *Až taká dobrá, že hneď* aj zachytila niekoľko lietajúcich hmyzov. Jedno je troška *väčšie*. *Je to komár, komár ktorý je už plný krvi. Možno je to práve ten, ktorý ma pred chvíľou uštipol. Alebo možno ten, ktorý nosí v sebe vírus, ktorý je pre človeka nebezpečný. Ktovie, možno tá háved' svojou pavučinou zachránila život človeka. Keď nie, tak aspoň ušetrila niekoho od nepríjemného svrbenia po uštipnutí. A čo je to ten menší v tej pavučine? Niečo podobné tomu, čo ničí v záhrade zeleninu. Opäť je to niečo na záchranu potravinového reťazca.*

Koniec koncov, aj taká škaredá háved' ako pavúk je neoddeliteľnou súčasťou života na našej planéte.

Norbert Papp
Základná škola, Kráľovský Chlmec

Sára a ja

Nezvyčajne teplé letné ráno ma priviedlo k myšlienke vybehnúť s mojou sesternicou von. Aspoň na chvíľu opustiť betónové mesto, schladiť rozhorúčené telá...

Takmer hodinu som čakala pred kúpeľňou, kým sa lady, v našej rodine ju ani inak nevoláme, pripraví na výlet.

„Kika, dnes by sme mohli ísť do toho nového nákupného centra za mestom. Preskúmame najnovšie vychytávky a potom skočíme na nejaký fajnový obedík. Čo ty na to ?“ postavila ma Sára pred hotovú vec. Skúmavo sa mi pozrela do očí a čakala jednoznačnú odpoveď.

„Znie to zaujímavo, ale dnes máme už iný program,“ zareagovala som nekompromisne. Všimla si úškrn a plavky v mojej ruke. „Dnes, moja milá, som režisérom programu ja. Ide sa do prírody a nechcem počuť žiadne výhovorky!“ Schmatla som ju za ruku a konečne vyviedla z jej „princeznovskej veže“.

Vydali sme sa smerom k neďalekej rieke, obľúbenému miestu našich detských hier. Ako dlho sme tam neboli? Zmenilo sa niečo? Z príjemných spomienok ma do reality vrátil Sárin nahnevaný profil. Aj keď sme si neraz skočili do vlasov, musím uznať, že sme sa navzájom rešpektovali. A tak tomu bolo, našťastie, aj teraz.

Veci sme si odložili na brehu, a aby som išla príkladom, rozbehla som sa do vody. Preplávam pár metrov, otočím sa, ale lady sa z brehu ani nepohla.

„A ty na čo čakáš?“

Sára vypúlila oči a odvrkla: „Snád' si nemyslíš, že ten drahý make-up len tak zmyjem v špinavej vode? “

„Súhlasím, luxus to nie je. Ale vždy to bolo naše milované miesto, nepamätáš?“ opatrne namietam a snažím sa, aby môj hlas znel nenútene. Hasím vznikajúci konflikt už v zárodku. Mám šťastie. Po mojich slovách Sára vošla do vody, nafúkla líca ako ropucha a začala plávať. Lenivo rozhrňala rukami vodu a posúvala sa vpred. Vzápätí sa postavila, a prezerajúc si dokonalo nalakované nechty, volá na mňa: „Som strašne smädná. Nie je tu nejaký bufet?“

„No jasné, čochvíľa otvárajú stánok s ľadovou drťou, ktorú ti prinesie krásny

chalan s dáždnikom v pohári,“ kričím jej naspäť. Ale Sára si dala ruky vbok, akoby bola na predvážiacom móle, urazene nadvihla bradu a vyhlásila, že sa už nemieni ani pohnúť. A vlastne ani nemohla...

„Zamotal sa mi do nôh nejaký konár, či čo to vlastne je? Kika, pod' mi pomôcť!“ Čosi sa jej zlomilo v hlase. Kým som k nej doplávala, už mala líca zmáčané slzami a v očiach nevýslovný strach. Bože, aká je len háklivá, hnevám sa v duchu. Odo mňa sa očakáva, ako inak, že budem konať. Situácia sa razom vysvetlila.

„Sára, veď to je len užovka, myslím, že užovka frkaná. Jednoducho ste skrížili jedna druhej cestu,“ odľahčujem situáciu.

Nepomohlo. Plač vystriedali krik a panika. Lady s dokonalým výzorom sa v momente niekam stratila. *„Fuj, je to nechutné a slizké... dvíha sa mi žalúdok... ak ma pohryzne, budeš ma mať na svedomí! A čo ak je to anakonda? Zabi to!“*

„Sára, neblbni, u nás predsa žiadne anakondy nežijú. Tie vedia byť oveľa prítulnejšie. Jeden stisk a ostanete priateľkami až do smrti.“ No aby som Sáru upokojila, vzala som radšej užovku do rúk. *„Pozri sa, je úplne neškodná a zdá sa, že vyplašenejšia ako ty!“*

Sára však vôbec nechápe, čo sa jej snažím povedať a opakovane hystericky kričí: *„Zabi ju!!!“*

Trpezlivo vysvetľujem, ako je aj tento malý živočích dôležitý pre náš svet, že má tiež právo na život a svoje miesto v kolobehu prírody. A tým je vlastne jedinečný a výnimočný. Nebadane sledujem premenu na jej tvári. Už neplače, no tvári sa naďalej veľmi vážne. Po chvíli z nej vypadlo, že by z tej užovky boli skvelé topánky. Obe sme vyprskli od smiechu. Ešte chvíľu sme sa rozprávali o jej krásnom olivovom sfarbení, drobných škvrnách či prenikavých zelených zreniciach. Sára sa jej dokonca odvážila dotknúť. Očakávam, čo povie. Jej úsmev hovorí za všetko. Priviera oči. Nádych a

výdych... Cítim začiatok niečoho nového, veľkého. Naša *lady* znovu objavila čaro prírody.

„*Dajme jej slobodu, akú si zaslúži,*“ povedala s úsmevom, usilujúc sa skryť moment poznania a pokory, ktoré ju ovládli. Nato nám užovka vlnitými pohybmi zamávala na rozlúčku.

Jediným pohľadom sme si dali vedieť, že je čas ísť domov. Narýchlo sme sa osušili, obliekli a vykročili na rozhorúčený asfalt. Zvládli sme to, pomyslela som si. Čo prišlo potom, by ma ani vo sne nenapadlo. Sára sa zrazu začala čudne vrtieť a obtierať si krk o plecía.

„*Si v poriadku?*“ vyzvedám.

„*Nemám niečo na krku?*“ pýta sa neisto.

Odhriem jej vlasy padajúce až na plecía a zmeraviem. Neverím vlastným očiam. Mám sa smiať či plakať? Sára si z rieky nevedomky odnáša darček, tri pevne prilepené pijavice.

„*Mám tam niečo?*“ nalieha.

„*Áno, tri pijavice. Ale nie je to nič moc.*“

Nechápavo sa na mňa oborí: „*Akože nič moc?*“

„*Pretože ani opasok ti z nich nevyjde,*“ pohotovo odpovedám. Pobavene sledujem svoju sesternicu, strhávajúcu malých votrelcov z krku.

Náš smiech sa rozliehal doďaleka.

„*Dúfam, že si to v blízkej dobe zopakujeme, sesternička,*“ povedala Sára. Zachytila som jej vďačný pohľad. Isto si uvedomila, že príroda jej dala dnes nezabudnuteľnú lekciu. Trpezlivo čaká, kedy sa v uponáhľanom svete zastavíme a nájdeme si čas pozrieť sa na ňu aj z iného uhla ako doteraz. Ticho čaká, kým jej začneme lepšie načúvať.

Dvoch vnímavých poslucháčov už našla.

Kristína Reiselová
Gymnázium, Komenského, Partizánske

Sebastián na prázdninách

„Ahojte, moje meno je Sebastián a prezývajú ma Seb. Chcel by som vám ukázať, ako vyzerajú moje klasické prázdniny“... Asi takto začínal Sebastián svoje video, ktoré ako vždy zavesil na toho požiarača času, nazývaného Blchtube. Seb vždy hovoril, že keď vyrastie, chce byť slávny ako ostatní Blchtuberi, ako napríklad Blcha Dano alebo Blcha Horáková. Nie náhodou sa všetci volajú blchami.

Seb žil spoločne so sestrou a mamou. Jeho otec pracoval v Austrálii a keď sa zamyslíte, určite by mu nevyhovovalo dochádzať každý deň až do Dánska za svojou rodinou. Áno, Seb, jeho sestra a mama žili v Kodani. Vlastne tam nežili oni, ale pes, ktorý sa volal Dionýz. Táto rodina patrila do čľade Ctenocephalides canis, čo je po slovensky blcha psia. Tento rok mali íť navštíviť babku, ktorá bývala v Londýne. Seb práve nakrúcal na video svoj cestovný kufor, aby mohli všetci jeho budúci diváci vidieť, aký je vlastne neporiadnik.

„Seb, pohni, mama už čaká!“ kričala na neho sestra. Seb vypol kameru a letným krokom sa pohol k svojej matke. Na chrbát si dal tašku, kufor poriadne chytil do ruky a mohlo sa odcestovať! Samozrejme, keby si jeho sestrička nezabudla mobil... Po pár minútach, keď už prišla sestra, mama sa napriahla a mohutným skokom skočila až na vreckovku. Vplyvom prievanu v byte sa vreckovka začala dvíhať a letela von oknom. Letom svetom sa dostala až na letisko, kde ju doviaľ vietor do lietadla, na sedadlo prvej triedy. Dlhý dvojhodinový let bol pre všetkých vyčerpávajúci. Akonáhle letušky otvorili dvere kabíny, výlet mohol pokračovať. Asi po polhodine sa Sebova mama konečne víťala so svojou svokrou. Mama si nebola istá, ako dlho budeme môcť u babky ostať, tak sa jej opýtala, či pôjde aj ona na dovolenku. Babka nie je veľká cestovateľka, ale vřavela, že toto leto by chcela tráviť v zadných partiách. Seb ani jeho sestra nemali radi babkin britský akcent, ale čo už sa dalo robiť. Museli tu prežiť ešte ďalších päť dní. Babka bola veľmi

pohostinná, a ponúkla deťom pár psích chlupov. Deti slušne odmietli, tak im pripravila klasickú britskú krv s mliekom. Keď ju ochutnávala Sebova sestra, poriadne ju striaslo, lebo nebola pripravená na takúto zvláštnu chuť. Vtom Seb vyprskol nápoj a začal sa z plného hrdla smiať. Seb si totiž spomenul na nedávnu televíznu reportáž o dvoch opitých blchách, ktoré sa v skoku zrazili. Bola to matka a jej dcéra. Najvtipnejšia na tom celom bola hláška podnapitej dcéry, ktorá znela nejako takto: „*Toto je moja matka a ja som jej dcéra a my dve držíme spolu!*“ Medzitým sa mama začala vadiť s babkou o výchove detí. Seb sa chvíľami bál, že kultivovaná konverzácia týchto dvoch žien prepukne až do bitky, no našťastie sa nič nedialo.

Seb mal chvíľu čas, aby nahral video na Blchtube. Asi o pol ôsmej začal sledovať dokumentárny film o živote ľudí. Medzitým rozmýšľal, akú tému bude mať jeho budúce video. „*Možno by to mohlo byť niečo o tom, aká je moja každodenná rutina, a že my, blchy, máme aj svoje povinnosti, nielen cicať krv psom, ako si myslia ľudia!*“

Samuel Ramšík
Spojená škola, M. R. Štefánika, Vrútky

Náďa Babčanová, 12 rokov, ZŠ Malonecpalská, Prievidza
Pavúk

Sen o križiakovi a muche

Janka bola úplne obyčajná študentka. Mala samé jednotky až na jeden predmet, ktorý priam nenávidela. Bola to biológia. Ich prísna triedna a zároveň učiteľka jej neoblúbeného predmetu bola priam posadnutá tým, že Janke na každej hodine kládla otázky typu: Čo sme brali na minulej hodine? Alebo: Ako sa volá tento živočích (ukázala jej jeho fotku) a Janka mala odpovedať.

Jeden deň v jej školskom živote sa však stal jej naozaj najhorším. Mala totiž odpovedať z biológie. „Prečo práve ja???“ lámala si Janka hlavu po tom, čo jej učiteľka zapísala do žiackej knižky päťku. Stála pred tabuľou úplne nemo. Našťastie sa už deň chýlil ku koncu a Janke končila šiesta hodina. Rýchlo šla domov, aby si napísala domáce úlohy a hneď sa začala učiť novú látku, ktorú v ten deň na biológii prebrali. Ale nie a nie sa ju naučiť. Bolo to učenie o pavúkoch a muchách, ktoré Janka priam nenávidela, lebo to boli podľa jej názoru tie najhnusnejšie stvorenia na zemi.

Nakoniec sa na to o desiatej vykašľala a šla spať. A vtedy sa to stalo. Janka sa vo svojom sne ocitla na naozaj veľmi podivnom mieste. Stála totižto na muche.

„Brrr!“ povedala Janka. „Neznášam muchy, pavúky, jašterice a hady. A teraz musím stáť na jednej hnusnej čiernej muche.“ To však ešte nevedela čo sa za okamih stane. Mucha totiž začala lietať. A letela priamo k nejakému zvláštnemu stvoreniu. Janka si myslela že asi odpadne, bol to križiak obyčajný.

„Čaw, križiak!“ vyšlo z muchy, na ktorej Janka sedela.

„Čaw mucha!“ odpovedal pavúk, hoci nebol z jej pozdravu nadšený. „Ako sa dnes máš?“

„Ale, ani sa nepýtaj. Hrozne ma bolí chrbát! Bojím sa že sa z toho zbláznim!“

Jankou v tej chvíli myklo. „Ach ja nešťastná!“ pomyslela si. Pokúsila sa zliezť z mušieho chrbta, ale akosi jej to nešlo. Keď sa pozrela na zem, zdala sa jej akási vzdialená. „Sedím predsa na malej muške, nemôže to byť až tak vysoko!“ povedala a v tej chvíli z muchy aj zoskočila. Na jej obrovskú smolu mucha nebola muška ale mušisko. Bola väčšia než ona a keď na ňu Janka pozrela, takmer odpadla. „Mucha predsa nemôže byť až taká veľká,“ pomyslela si. Toto mušisko jej hneď odpovedalo: „Si nevychovaný a nevzdelaný nezbedník, ako sa vôbec opovažuješ byť na mojom chrbte?“ „Prepáčte že vám protirečím, vážená pani mucha, ale z vášho chrbta som práve zliezla, takže nemôžete povedať že na ňom som,“ odvetila Janka tak, akoby bola v škole na hodine slovenčiny.

„Ty jedna...“

„Stop!“ zastavil muchu križiak, pretože čierne mušisko sa práve chystalo dať Janke facku. Aspoň si to Janka myslela.

„Čo?“ nechápala reakciu križiaka mucha. „Je to malé dievča a jej rodičia by určite neboli nadšení, keby si jej dala facku. A navyše...“ pavúk to už ani nedopovedal a chrúmal muchu. „Si bola namyslená a dosť otravná,“ vyšlo z neho len čo dojedol. „Ale zato sa ti musí nechať, že si bola aspoň chutná!“ povedal asi sám sebe a zmizol z Jankinho dohľadu.

Janka už videla len hviezdy a tmu. Až po chvíli si uvedomila, že leží vo svojej posteli. Perinu mala na zemi, pretože vo sne tak kopala, že ju zhodila. Taktiež si uvedomila, že žiadna mucha a križiak v skutočnosti neexistujú. Ale zapálila si v momente svetlo, otvorila zošit z biológie a ani nie za pätnásť minút bola všetko naučená. „Možno by som sa zajtra mohla dobrovoľne prihlásiť a dostať jednotku...“

To, čo Janka na druhý deň dostala za svoju odpoveď, je už iný príbeh. Ak by vás to však zaujímalo, na vysvedčení mala od tej doby samé jednotky a to dokonca aj z biológie. Od osudného sna s pavúkom sa jej zrazu všetko učilo ľahšie. A verte tomu či nie, dokonca sa dala na štúdium biológie so

zameraním na pavúky a muchy. Lebo križiak jej v sne pomohol a doteraz má jedného doma, aby jej robil mucholapku. Pavúky, najmä križiaky, nemusia byť len hnusné stvorenia, môžu byť aj užitočnými pomocníkmi. Najmä ak nechcete, aby vás v domácnosti otravovali muchy, ako bola tá v Jankinom sne.

Patricia Geciová
ZŠ Ing. O. Kožucha, Spišská Nová Ves

Smrťou sa to nekončí, smrťou sa to začína...

Bola, nebola raz jedna skupina húseníc. Táto skupina však nebola obyčajnou skupinou, bola rodinou a to už samo osebe niečo znamenalo. Držali sa pokope a všade chodili spolu, ako sa od rodiny očakávalo. Avšak raz za čas sa jedna z húseníc oddelila od svojej rodiny a zmizla nevedno kam a už sa nikdy nevrátila. Húseniciam to bolo zvláštne, nevedeli, čo sa deje s ich príbuznými a často to spolu dlho do noci preberali. Báli sa o svojich zmiznutých príbuzných, ale i samy o seba, pretože nik nevedel, kto bude ďalší.

Statočnosť mieri ku hviezdám, strach ku smrti. Seneca

Po istom čase, keď sa nestalo nič zvláštne a nik nezmizol, sa od rodiny znova oddelila ďalšia húsenica. Ovládaná neuveriteľnou energiou, ktorej nerozumela a ktorá v nej akoby čosi prebúdza, vyliezla na list rastliny, tam sa zakuklila, nevedomá, že jej rodina zabudne.

Smrťou sa to nekončí, smrťou sa to začína. Anonymus

Keď sa po týždni utvorila v kukle malá škára a do tmy preniklo svetlo, tvor v jej vnútri sa prebral a vystúpil do lúčov slnka. Z húsenice sa stal krásny

motýľ s farebnými krídlami, ktoré sa blyšťali na slnku. Prekvapený motýľ párkrát zamával krídlami a vzniesol sa do vzduchu. Krídla neboli len krásne ale aj silné. Vyniesli motýľa do nebeských výšin, kde mohol robiť rôzne premety a pozeráť sa na svet tak, ako ho zdola nikdy vidieť nemohol. Stromy už neboli len drevo a listy. Boli jeden celok. Tak ako rodina, v ktorej predtým žil. Motýľ prestal vnímať krásu sveta a farby, ktoré sa ďaleko za obzorom spájali do krásnej špirály. Pomyslel na svoju rodinu a obrátil sa späť. Musel im povedať, čo sa s nimi stane, keď aj ich ovládne energia. Musel im povedať, aby sa nebáli toho, čo príde, lebo to bude nádherné a spolu budú zdobiť svet farbami svojich krídel. Plný radosti sa vzniesol nad list, kde sa na slnku vyvaľovala jeho húseničia rodina. Pokúsil sa s nimi rozprávať, no ony akoby boli slepé i hluché k okolitému svetu. Nepočuli jeho tichý hlások nesúci sa vo vetre ako noty, ktoré vychádzajú z huslí. Nevideli motýľa, ktorý sa vznášal nad nimi, pokúšajúc sa na seba upozorniť. Sklamany motýľ odletel preč. Nemohol sa dívať na svoju rodinu, ktorá sa tváрила, akoby vôbec nejestvoval. Pristál na ďalekom liste, kde sa noc ujímala vlády a deň pomaly opúšťal bojisko. Stále smutný motýľ sa díval na zapadajúce slnko a vedel, že zajtra ho uvidí zase. A vtedy ho smútok opustil. Uvedomil si, že so svojou rodinou sa znova stretnú, keď sa zmenia na motýle. Opäť budú jedna rodina.

Preto tak, ako počká na nový deň, počká aj na svoju rodinu.

Klára Harajdová
Základná škola, Kudlovská, Humenné

Smútok malého pavúčka

Izbou sa ozýval tichý plač. Dokonca aj ukecané knihy na polici prestali klebetiť, len aby zistili, kto to tak usedavo narieka. Vždy pokojný a tichý kaktus, zaujímajúci svoje obľúbené slnečné miesto na okne, vyzval nešťastníka, nech ukáže svoju tvár. Na prekvapenie všetkých obyvateľov

izby vyšiel spoza skrine malý čierny pavúček, ktorého všetci poznali ako veselého a usmievavého.

„Čo sa ti stalo, maličký?“ spýtal sa ho kaktus.

Drobec si utrel svojich niekoľko párov očí a postažoval sa: „Môj spolubývajúci ma nemá rád.“

„Tvoj spolubývajúci?“ nechápal kaktus.

„Človek, ktorý tu so mnou býva. Už niekoľkokrát na mňa bezdôvodne kričal a dokonca sa ma pokúšal zavraždiť. Čo robím zle? Ved' moja pavučina vôbec nezaberá toľko miesta ako jeho posteľ, nepúšťam si nahlas hudbu a ani dievčatá si sem nevodím tak často ako on.“

Kaktus sa zamyslel a povedal: „Možno by si mal na niekoľko dní odísť. Uvidíš, hneď ťa zavolá späť, keď sa ho tá mušacia háved' pokúsi zožrať zaživa!“

„Ale muchy nie sú háved', keby nebolo ich, nemal by som sa čím živiť,“ odvetil pavúk.

„Tak čo je potom tá háved'?“ spýtal sa kaktus.

„To neviem, no som si istý, že žiadne zviera to nebude. Každý z nás je niečím výnimočný a všetci zaujímame špeciálne miesto v prírode. Sme jeden od druhého závislí. A to najdôležitejšie, všetci sme si rovní. Či už sú to muchy, pavúky, hady, myši, chrobáky, vtáky, psy, ryby, slony alebo ľudia. Nikto z nás nie je viac alebo menej ako ostatní. Všetci máme rovnaké právo žiť a zo života sa tešiť.“

Vždy pokojný a tichý kaktus sa usmieval. Malý pavúček ho zaskočil svojou múdrou rečou. Vtom mu však napadol ďalší dôvod, prečo by človek nemohol mať pavúčka rád.

„Čo ak sa ťa tvoj spolubývajúci len bojí?“

„Bojí? A prečo by to robil? Som snáď nejaká obrovská krvilačná beštia?“ Pavúkovi sa opäť tisli slzy do všetkých párov očí.

„Samozrejme, že nie. Možno sa ťa bojí len preto, že si šťastnejší, skromnejší a múdrejší ako on.“

„Ale mňa sa predsa nemusí báť! Nám, zvieratám, nezáleží na tom, či sú

Ľudia múdri alebo hlúpi, pekní alebo škaredí. Tak ako sa oni budú správať k nám, tak sa my budeme správať k nim. Ved' je to úplne logické. Prečo by sme im mali ubližovať, keď namiesto toho môžeme žiť v mieri a tolerancii a rozdávať lásku?"

Kaktusu sa veľmi dobre počúvali slová mierumilovného pavúčika. Vtom však prišiel do izby jeho spolubývajúcí a jedným švihom ruky ho zabil.

Vanesa Kantorová
Gymnázium JGT, Banská Bystrica

Som predsa medonosná

Bzzzz?! Takto na mňa všetci reagujú. Áááá! Bežia odo mňa ďalej a odháňajú ma, ako keby im chcem zámerne ublížiť. Ved' môžem uštipnúť len raz, môj prvý a posledný. Stále nevedia pochopiť, že bez nás nebudú papať žiadny med, nepochutia si na ovocí a príroda nebude taká krásna, plodná a pestrofarebná, ako keď servis zabezpečujeme my, včely.

Ja mám skvelého majiteľa, môj včelár je najlepší v okrese, rozmaznáva nás, máme najluxusnejšie úle, niekoľkopodlažné, klasický vintage štýl zariadenia interiéru, pobyt na nezapltenie. A tá úžasná partia, takmer všetko mladšie ročníky, veľa „namakaných“ chlapcov, ktorí dbajú síce hlavne o svoj zovňajšok a inak veľmi nerobia, ale bez nich by to tu nebolo ono. Musím priznať, naša kráľovná je dosť prísna. Stále si myslí, že je najkrajšia, lebo je obľetovaná, no všetci mladí vieme, že už dožíva a očakávame už len novú voľbu. Dúfame, že ujo Jožko sa nezľakne, keď uvidí pri kontrole úľa biely dym, ved' volíme kráľovnú, áno tento rituál sa používa pri voľbe pápeža, ale sme si to tiež zaužívali. Ved' ide o hlavu úľa!

Ľudia nás odsudzujú a nevážia si nás tak, ako by nám prináležalo. Myslia si, že to máme vo svete jednoduché, že sme prelietavé, otravné, neoriginálne

kvôli uniformite, ale opak je pravdou. Nie je to len o lietaní a opeľovaní a žltočiernych, stále rovnako moderných pruhoch. Môj život je náročný. Najprv som čistila plásty a chystala ich na kladenie vajíčok. Nič moc, ale tak z upratovačky sa tiež hneď nemôže stať manažérka. Neskôr som stála pri páse ako obyčajný robotník, stavala a opravovala plásty, odoberala a spracovávala peľ i nektár prinášaný zvonka, ale nie zo zahraničia. Z lúky, z doliny, z okolia lesa a tak. Špecializujeme sa výlučne na chutné a zdravé domáce produkty. Hrdíme sa ocenením HAND MADE SLOVAKIA. Potom prišlo skúšobné obdobie, starala som sa o larvy, ktoré som krmila výlučkom z hltanových žliaz, to bolo najhoršie v mojej kariére. Musela som tráviť čas s tými rozmazanými deckami, prebaľovať ich, zabávať, kontrolovať. Od začiatku som však vedela, že raz sa stanem tou pravou, plnohodnotnou včelou a čakala som iba na to. Ľudia povedia: „Áno, to je tá včela, vďaka ktorej práci a úsiliu môžem sladiť čaj medom a piecť medovníky.“

Po pár dňoch môjho života prišiel zvrät, ten moment, kedy vedúca oddelenia zavelila a spravila výberové konanie na funkciu VČELY MEDONOSNEJ. Mala som ísť von, lietať a byť na vyššej pozícii ako je len obyčajný robotník a opatrovatel'ka. Ten nezabudnuteľný pocit, keď som prvýkrát vyletela, uvidela svetlo a slnko naživo. Fascinovalo ma to. Tá úžasná príroda, tá vôňa kvetov, ten smrad z áut... bolo to zaujímavé, ale to najdôležitejšie, videla som vás, ľudí. S nadšením som sa vydala zbierať to, čo je potrebné pre nás všetkých: nektár, peľ, vodu aj medovinu. To čo som nevedela, ale dozvedela som sa od starších sestier, bolo, že pomáhame nielen sebe, ale i tým rastlinám, kvetom, pukom stromov, že vraj prispievame k oplodňovaniu. Trochu som sa musela červenať. Deň čo deň vylietavam z nášho včelstva, obdivujem krásy sveta, po boku mám veľkú kapacitu v tejto práci, včelu s veľkým „V“, ktorá ma núti milovať svet a obľúbiť si aj ľudí, hoci nás nechcú a len frflú na našu prácu a existenciu vôbec.

Istá radikálnejšia odnož nášho spoločenstva včiel na Slovensku sa síce búri, občas aj vyhlási protestnú hladovku, alebo utečie k susedom. Ale to

len chce dať ľuďom pocítiť, že nebudú mať to, čo majú s nami. Na druhej strane, my nevieme nepracovať, sme hrdé na každú opelenú kvetinku, rastlinku a spracovaný nektár. Taktiež to robíme pre naše vlastné žitie, máme problém, keď nemáme dostatok všetkého, čo potrebujeme pre život. Síce nežijeme dlhé roky, mesiace, ale tých pár dní pokope nás neuveriteľne spája a vieme, že tých tridsať až šesťdesiat tisíc včiel v našom včelstve nás nesklame. Poznáme sa podľa bodky na zadočku a mávame na seba z niekoľkých metrov. Sme jedna veľká rodina.

Tak sa pridaj aj ty a neodsudzuj nás, panie včely. Veď nás potrebuješ a ver tomu, že keď sa spojíme, vytvoríme jeden veľký tím ochrancov a milovníkov prírody. Nemusíš sa stať včelou, stačí byť iba dobrým človekom. A už žiadne ironické bzzz a ááá, prosím.

Janka Budzelová
Gymnázium, Topoľčany

Dominika Sabová, 11 rokov, SŠI Tovarnícka, Topoľčany
Zelený svet

Spolubývajúci

Háved'. Slovo, ktoré pre väčšinu z nás znie škaredo. Aj napriek tomu, že vo svojich bytoch stále upratujeme, sú s nami spolubývajúci, o ktorých často ani nevieme. Mole, roztoče, pavúky...

Keď som niekedy, ešte ako maličké dievčatko, zbadala pavúka, ako lezie po pavučine, strašne som kričala. V dome nastal rozruch a panika, lebo sa všetci zľakli. Vtedy mi rodičia vysvetlili, že pavúky sú užitočné a nesmieme ich zabíjať, lebo nám pomáhajú udržiavať domácnosť bez nemilej spoločnosti rôznych druhov mušiek. Zároveň sme sa dohodli, že každého pavúka budeme volať Peťo. Veď sú to naši priatelia, tak musia mať aj meno...

Nuž, a odvtedy so záujmom sledujem krásne upletené pavučiny, ktoré vytvoril tento malilinký hmyz. Taktiež ma fascinuje rozmiestnenie pavúčich sietí. Pavúk postupuje pomerne rýchlo, celú sieť dokáže upliesť v priebehu tridsiatich minút! Veľmi ma prekvapilo, že pavúk má osem očí. Od momentu, kedy mi to ocko povedal, som sa neustále snažila dostať pavúka do pohára od kompótu. Keď sa mi to konečne podarilo, celé hodiny som ho pozorovala a snažila som sa tie oči spočítať. Potom mi ocko povedal ďalšiu zaujímavú vec. Pavúky vraj slabo vidia. Naľakala som sa a šla som sa opýtať mamky, ako prebieha návšteva u očného lekára a kedy tam pôjdeme. To ste mali vidieť! Strach v očiach a celá plejáda otázok o tom, či zle vidím, či ma bolia oči a podobne. Po mnohých otázkach napokon mamka s úľavou zistila, že ja vlastne nepotrebujem ísť k lekárovi, ale že mám strach o nášho Peťa.

U nás doma teda majú pavúky, Peťovia, svoje miesto. Pri veľkom upratovaní dávame pozor, aby sme o niektorého z nich neprišli, keďže ich pavučinky nám pomáhajú vychytať všetky muchy a mušky. Aj tu teda platí, že všetko zlé je na niečo dobré.

Karolíčka Kotuľáková
Základná škola, Hrnčiarska, Humenné

Tarantula

Keď som mal asi desať rokov, začal som sa zaujímať o zvieratá, ktoré ľudia veľmi radi nemajú. Jedného dňa som spoznal uja, ktorý doma choval tarantuly. Povedal mi, že si môžem jednu tarantulu vybrať.

Vybral som si tarantulu, ktorá bola sfarbená čierno-oranžovými pásmi a po tele mala krásne chĺpky. Vytvoril som jej celkom veľké terárium, do ktorého som jej namontoval hrejivú lampu. Vždy, keď počula otvoriť dvere, sadla si pod lampu a čakala, kým ju zapnem. Veľmi mala rada hmyz, najradšej veľké kobylky alebo sušený hmyz. A rada liezla po skalách.

Raz som nechal odkrytý kryt a tarantula mi ušla. Nevedel som, kde sa skrýla. Zistil som to, keď som počul moju mamu kričať. Upratovala a tarantula bežala po podlahe okolo nej. Veľmi sa zľakla, lebo ona takéto potvorky nemusí. Odvtedy sa mama k teráriu nepribližuje, lebo sa bojí, aby tarantula znova neušla, keď bude blízko nej.

Moja tarantula umrela, ale keď budem mať príležitosť, kúpim si novú.

Patrik Filčík
Základná škola, Školská, Lovinobaňa

Tri bájky z lesa

Netopiere

Na okraji lesa si na strome sedeli dve veвериčky a pozorovali jaskyňu plnú netopierov. Začali sa im vysmievat': „Celý deň len spia a v noci si len lietajú. Nemajú žiaden význam. Nepracujú tak ako my. My musíme zbierať žalude, aby sme mali v zime čo jesť. A ony si celú zimu len prespia.“ Druhá ju v tom podporila: „Presne tak a k tomu sú aj veľmi škaredé.“ Takto sa na nich smiali ďalej. Lenže nevedeli, že netopiere všetko počuli. Pretože aj keď spia,

majú výborný sluch. Keď už nastala noc, netopiere vyšli z jaskyne, aby si našli nejakú potravu. Rozleteli sa na všetky strany a niekoľko sa ich vydalo k stromu, kde žili veвериčky. Videli, že ich strom pomaly umiera, preto ho chceli zachrániť. Zjedli všetky chrobáky, ktoré poškodzovali strom. Potom sa vrátili späť do jaskyne. Na druhý deň veвериčky zistili, že niekto bol na ich strome a pomohol im. Nevedeli však kto, preto si sadli a znova sa smiali z netopierov.

Ponaučenie: Nesúď knihu podľa obalu.

Myška a netopiere

V lese neďaleko veľkej lúky behala malá myška. Cítila sa tak voľne a slobodne, že na chvíľu zatvorila oči a nevidela, kadiaľ uteká. Zrazu spadla do hľbokej studne uprostred lesa. Myška sa z celej sily snažila dostať von, ale nedokázala sa vyšplhať hore. Nastala noc a myškino pišťanie o pomoc začuli netopiere žijúce v dierach studne, do ktorej spadla. Chytré povychádzali von a usilovali sa myške pomôcť. Myška už nemala sílu a snažila sa len udržať hlavu nad hladinou vody. Netopiere začali do studne nosiť kamene. Nosili ich jeden za druhým a hladina vody rýchlo stúpala až nakoniec bola tak vysoko, že myška mohla vyjsť von. S veľkou radosťou poďakovala netopierom za to, že jej zachránili život, aj keď tým prišli o domov. Myška sa im chcela odvdáčiť a nechala im svoju noru ako ich nový domov.

Ponaučenie: V núdzi poznáš priateľa.

Líška a mravček

Jedného dňa sa po lese prechádzala líška. Ako si tak vykračovala, v diaľke zbadala mravenisko. Podišla k nemu bližšie a videla, že si po ňom chodí mravček. Usilovne prenášal na chrbte vajíčka dovnútra. Líška sa mu začala smiať, že je sám a nemá šancu proti nej. Mravček sa však nenechal znepokojiť a varoval ju, aby radšej odišla. Lenže ona sa mu začala smiať ešte viac a labkou ničila mravenisko. Vedela, že by ju neporazil, preto pokračovala ďalej. No mravček vošiel do mraveniska. Líška si myslela, že sa vzdal, no on sa zvnútra zase vynoril aj so všetkými ostatnými mravcami. Roztiahli sa po

celom mravenisku a teraz to boli oni, ktorí sa smiali. Líška pochopila, že sa im nevyrovná, preto sa vzdala a zahanbene odišla.

Ponaučenie: V jednote je sila.

Veronika Čorňáková
Gymnázium Antona Prídavka, Sabinov

Útrapy deprimovanej muchy

Ako to už bývalo každé pondelkové ráno, do triedy sa presne tri minúty a dvadsaťpäť sekúnd po zvonení nahrnul priam celý národ (aspoň podľa hluku). Toľko totiž trvalo natlačiť do seba posledné dva hryzy rožku so salámou, vyhrabať z tašky správnu učebnicu, očistiť ju od omrvínok a zbehnúť o chodbu nižšie do odbornej zatuchnuto páchnucej učebne.

Za katedrou už sedel učiteľ, čímsi podobný lúčnemu koníkovi z plagátu visiaceho na tabuli za ním. Vlastne svojou podlhovastou tvárou, hnedou ofinkou, výraznými zubami a dokonca i hlasom sa väčšmi podobal koňovi než koníkovi, unudení žiaci si však túto podobnosť tak či tak nevšimli. A nevšimli si ani muchu, ktorá, ukrývajúc sa za rohom skrine pri okne, každý pondelok načúvala erdžavý výklad.

Celé stádo poníkov a žriebät sa nasúkalo do lavíc. Kým ten hrmot ustal, z hodiny chýbalo už celých sedem minút, a tak učiteľ začal vykladať o hmyze, okrem iného aj o muche domácej. Klusajúc pomedzi lavice netušil, že jediným zaujatým poslucháčom je iba malá muška. Ona, predstaviteľka druhu *musca domestica*, sa práve skľúčene krčila k lakovanému povrchu skrinky na mikroskopy a so slzami vo svojich veľkých, zo štyritisíc šesťhranných šošoviek – ako to žrebec spomenul – zložených očkách počúvala, ako je len jedným z dvadsiatich miliónov známych druhov, ako sa každoročne objavujú ďalšie a ďalšie tisíce, ako je na spodku potravinového reťazca...

A ďalej šokovane načúvala, ako bol zvuk, ktorý vydávala mávnutím dvestokrát za sekundu (áno, táto muška patrila k fit muscám domesticám a dbala o svoju kondíciu pravidelnými dvanásťminútovkami po učebni), nazvaný otravným. Kým sa učiteľ dostal k prenášaniam infekcií na potraviny, muška bola natoľko urazená, až sa odlepila od skrine a vykĺzla cez pootvorené okno von.

Zmorená žiaľom preletela cez celé mestečko a pristála na strome pri jazere, ktorý vzpriamene stál ako jeden zo stromovej armády v parku. Začala si utierať zaslzené oči. *Jeden z dvadsiatich miliónov...* pomyslela si. *Prenos chorôb...* So smutným pohľadom zletela zo stromu na krík pri hladine vody, kde si zarmútené začala prezerať húštinu listnatých konárov a chodníky vlniace sa pod ňou. Než sa úbohá muška stihla spamätať, obmotal ju lepkavý jazyk a už aj mizla v rozčapených ústach vyhladovanej žaby. Ponad jazierko sa vzniesol ešte posledný bzučivý výkrik a musca domestica nadobro zmizla. Hrdinsky. Nevzpiera sa. Pretože žrebec povedal, že tak to chodí. Že sú potravou pre iných. Že taký je ich osud.

Posledné slová, ktoré vypískla, patrili jemu. „*Denno-denne som ti opeľovala tie orgovány na balkóne, nevďačník!*“ A učiteľ? Ten si smrť snaživej mušky ani len nevšimol. Keď mu orgovány odkvitli, nemilosrdne ich vymenil. Za ďalšie. V rovnakom hedom kvetináči, ktorý už však obstarával celkom iný hmyz. A ďalej monotónne erdžal v zatuchnutej učebni, bez vďačnej spomienky na mušku, svojho jediného poslucháča, ktorého si aj tak odohnal pár hlúpyimi vetami – tie ju nakoniec stáli jej, pre ňu dobrodružný, zaujímavý a cenný život.

Emma Litvová
Základná škola, Bezručova, Trenčín

Užovka obyčajná

Určite sa už stretli s hadom. A pri pohľade na neho ste určite od ľaku nadskočili. No pri pohľade na hada menom užovka obyčajná (obojková) sa báť nemusíte.

Užovka sa často vyskytuje v močiaroch, na vlhkých miestach, zvyčajne pri barinách a jazerách, ale aj pri rýchlo tečúcich tokoch. Dokáže dobre plávať, aj keď väčšinu času trávi na súši. Telo má sfarbené rôznymi odtieňmi zelenej a sivej farby s čiernym lemovaním a spoznať ju možno podľa žltých alebo bielych škvŕn za hlavou, podľa ktorých bola aj pomenovaná.

Najčastejšou korisťou užovky nie je človek! Sú to žaby, ryby, ale aj menšie cicavce, preto je veľmi užitočná. Pomáha udržiavať biologickú rovnováhu v prírode. Užovky lovia aj vo vode, kde striehnu na korisť a potom ju prehltnú ešte živú a vcelku. V nebezpečenstve vylučujú z análnych žliaz páchnucu tekutinu, alebo sa obrátia na chrbát, otvoria pysk a vyplazia jazyk, pričom predstierajú smrť. Niekedy odplašia útočníka tzv. falošnými útokmi, keď užovka útočí bez toho, aby otvorila pysk a len zriedka pri obrane hryzie. Užovky sú korisťou mačiek, ale lovia ich aj líšky, dravé vtáky alebo vrany. Zimu trávia spánkom a po prebudení sa pária. Samice kladú vajíčka na teplé miesto, napr. pod hynúce rastliny. Niekedy kladie viac samíc vajíčka do jedného spoločného hniezda.

Užovka nie je jedovatá. Niekedy ju však ľudia zabijú, pretože si ju mýlia so zmijou. Jej dĺžka je 100 – 130 cm, samice sú až o 30 cm dlhšie ako samce. Vyskytuje sa v Európe, strednej Ázii a severozápadnej Afrike.

Možno si myslíte, že bude lepšie vyhýbať sa jej, no pravdou je, že ona sa viac bojí ľudí ako ľudia jej, a pri stretnutí s človekom sa rýchlo odplazí do bezpečia. Nie je to zvieratko, na ktoré sa príjemne pozerá, ani také, s ktorým

sa dá maznať, no netreba ho ani zabíjať z obáv pred jedovatým pohryzením. Ľudia sa boja asi všetkých hadov, a to ešte skôr, ako sa s nimi stretnú. Myslia si, že každý had je nebezpečný, ako napríklad štrkáč, koralovec alebo anakonda.

Už teraz, keď je ešte zima a užovky spia, porozmýšľajme, či sa ešte budeme báť užitočných a mierumilovných „potvoriek“, alebo či nám to bude vadiť, keď ich na jar už z diaľky uvidíme vyhrievať sa na slnku. Napokon sa priblížime, už to nebude had, iba rýchlo sa plaziace ESKO, ktoré zmizne v najbližšej diere.

Šimon Bednarik
Základná škola s Materskou školou, Lipovce

Šimon Kubínek, 5 rokov, ZUŠ Holíč
Čarovný svet

V núdei poznáš priateľa

Ani vo zvieracej ríši nežijú všetky zvieratá bez konfliktov. Hlavne vtedy, keď sa vyvyšujú jedny nad druhými. (Sú ako ľudia.)

Stalo sa to tak aj medzi vlkom, vretenicou a silákom medveďom. Vlk, ten sa chválil, že zavýja lepšie, než ktorýkoľvek pes a uteká lepšie než medveď. Medveď to započul a začal sa s ním hašteriť. „Zato ja mám stokrát väčšiu silu ako ty!“

Vretenica bola na každodennej prechádzke a keď ich zbadala, nenápadne sa približovala, až kým jej medveď stúpil na chvost. „To nemôžeš dávať pozor?!“ zvýskla od bolesti.

„Nevidel som ťa, veď si taká mala, že ta nik nevidí,“ odpovedal nazúrený medveď.

Začali sa hašteriť všetci traja. Vždy keď sa náhodou stretli, neobišlo sa to bez hádky či malej bitky. Preto sa jedného dňa rozhodli, že zakopú vojnovú sekeru. Lebo im to hašterenie a bitky liezli cez hlavu. Stretli sa na lúke, kde každé malé zvieratko ani na pár minút nepríde. Dohodli sa, že sa tam všetci stretnú presne o štrnástej hodine. Vretenica tam prišla skôr, vlk chudák, len dobehoval a medveď, ten sa pre istotu ani neukázal. Povedali si, že tam naňho počkajú, vedeli, že medveďom to trochu trvá.

Prešla hodina, dve, a zrazu z krovia vyleteli vtáky ako divé. Vlk zbystril čuch a vretenica načiahla zrak. Po dlhom praskaní kríkov a šuchotaní lístia sa z krovia trepe medveď. Kríva na ľavú nohu, zvalí sa pred vlkom a vretenicou. Vydesene sa na neho pozerajú. Keďže sa ešte stále neudobrili, nemal ani jeden chuť sa ho opýtať, čo sa stalo. No napokon sa nejako premošli.

„Hej, medveď, žiješ?!“ opýtal sa vlk.

„Medveď, povedz niečo, počuješ?!“ zvolala vydesená vretenica.

„S-o-m v poriad-ku,“ odpovedal nevládny medveď.

„Nevyzeráš tak. Čo sa ti stalo?“ pýta sa dotieravo vretenica.

„V lese som stúpil na rozbité sklo a po ceste narazil na pár odpadkov,“ odpovedá medveď s bolesťami.

„Kde si na to natrafil??!“ vyzvedá sa vlk.

„Tam dole pri lesnej čističke a na lúke pri lese.“

„Tak toto nie, to sa musí nejako spraviť,“ povedala nahnevaná vretenica.

„Pomôžte mi, prosím! Vyberte mi to, prosím.“

„Tak fajn, vretenica, ty ho uteľ a ja sa mu to pokúsím vytiahnuť,“ vraví vystresovaný vlk.

„A raz, a dva, a tri. Je to von!!“ vykrikol vlk zadychčane.

Keď bolo po všetkom, zakopali vojnovú sekeru a zvalili sa na lúku. Všetci traja zaspali po náročnom dni. Ráno, keď sa prebudili oni a aj ostatné zvieratá, nebolo počuť nijaké hádky a hašterenie. Namiesto toho si spolu dali rannú rozcvičku. Spravili si menšiu súťaž, ktorý z nich prvý vybehne z lesa. Samozrejme, vyhral vlk, no nikto sa už nad nikým nepovyšoval a nikoho neponižoval. Po raňajkách si trochu oddýchli a pustili sa do upratovania lesa, hlavne lesnej cestičky. Keď to všetko pekne poupratovali, skrášlili sa a zdriemli si.

Od toho dňa už v lese nebolo počuť žiadne hádky a hašterenia. Všetky zvieratá žili v mieri a láske.

PONAUCENIE: V núdzi poznáš priateľa.

Kludia Miková
Základná škola s Materskou školou, Krivany

Včielka

„Au, teta to bolí!“ kričí Elenka.

„Čo bolí? Čo sa stalo Elenka?“ zľakla sa teta Zuzka.

„Pichlo ma to hnusné, pásikavé stvorenie! To bolí!“ hovorí s plačom Elenka.

„Ale, no tak, veď to je včielka.“

„Ale prečo ma pichla?“ zvedavo sa pýta Elenka.

„Vieš Elenka, včielky sa tak bránia.“

„Ale pred čím sa bránila? Veď ja som jej nič neurobila,“ zosmutnie Elenka.

„Možno si na ňu iba omylom položila ruku, a aby sa uchránila, tak ťa pichla. To je všetko,“ usmeje sa teta Zuzka.

„Aha.“

„Tak pod' domov, a ja ti na to dám niečo studené, aby ti to nenapuchlo, dobre?“

„Dobre teda,“ prikývne Elenka a už kráčajú domov.

„Daj mi rúčku, a ja ti na to položím tento mrazený hrášok, dobre?“ povie teta Zuzka Elenke.

„Dobre.“

„A je to. Teraz si to drž.“

„Štípe!“ kričí Elenka.

„Nevadí. Chvíľku to bude štípať, a potom sa to zahojí,“ upokojuje Elenku.

„Už si to môžem dať dole?“ pýta sa Elenka asi po pol hodine.

„Pravdaže. A teraz umyť zuby a spať.“

„Ale teta...“

„Žiadne ale, Elenka, už je veľa hodín.“

„Dobrá noc,“ povie Elenka.

„Dobrá noc.“

Ráno, keď Elenka vstane, príde do kuchyne, a pýta sa tety: „Teta Zuzka, čo je dnes na raňajky?“

„Chlebík s medom,“ odpovie Elenke.

„Mňam!“ vykrikuje Elenka, a rozbehne sa k stolu.

„Vieš, prečo sú včielky, ako ťa včera jedna pichla, také dôležité?“ opýta sa teta Zuzka Elenky.

„Nie, prečo?“ opýta sa Elenka.

„Keby neexistovali včielky, nemali by sme med.“

„Naozaj?“

„Naozaj,“ prisvedčí teta Zuzka.

„Tak ja idem do školy a poviem to všetkým spolužiakom, ktorí nemajú radi včielky,“ povie Elenka nadšene.

„Tak bež!“ odpovie teta Zuzka so smiechom.

A tak sa končí náš príbeh o včielke, ktorá pichla Elenku. Aj vy si berte ponaučenie z tohto príbehu, a buďte ohľaduplní voči včielkam i celej prírode. Nie nadarmo sa hovorí, keď vyhynie posledná včela, vyhynie aj ľudstvo...

Viktória Fabriciová
Základná škola, Bruselská, Košice

Všivavá cestovná kancelária

Dnes už nič nie je nemožné! Neveríte? Tak počúvajte, čo sa stalo.

Pomaly niet mesiaca, kedy by niekto do našej triedy nedoniesol vši. Stále sa všetci žiaci našej triedy ošivajú, škriabu. V žiackej knižke má každý z nás miesta na poznámky zaplnené upozorneniami typu:

Prosím, skontrolujte vlasy svojim deťom!

Pozor, vyskytli sa v škole vši!

V triede sa opäť vyskytli vši!

V škole máme vši!

Opäť máme vši!

Vši!!!!

VŠI!!!!!!!

Zo začiatku nám to vyhovovalo, lebo sme sa deň - dva uliali, ale už sme z toho zúfalí! Učitelia, rodičia, i my, žiaci! Dospeláci okrem zalamovania rúk, kupovania a skúšania všetkých možných prostriedkov vyslovujú vetu: „A to žijeme, prosím, v 21. storočí...“

Ako si len pomôcť? Najprv sme išli na to vedecky. O všiach sme vedeli skoro všetko. Keď sme videli fotky vší pod mikroskopom, boli sme na odpadnutie. Fuj, také nepodarky prírody máme v našich krásnych vlasoch! Niektorí chalani to riešili strihom dohola, ale čo my, dievčatá!? A tak sme do boja zapojili našu fantáziu a humor...

Najväčšia pravdepodobnosť nášho problému je to, že v našej triede máme CESTOVNÚ KANCELÁRIU VŠÍ. Naše vši sú veľmi životaschopné, s podnikateľským duchom a založili si cestovku. Cestujú z hlavy na hlavu. Vyberajú si všetky dostupné hlavy s blond, ryšavými, hnedými, čiernymi vlasmi. Podľa množstva lupín majú zájazd s polopenziou alebo penziou, podľa dĺžky vlasov exkluzívny zájazd. Vedia, že na niektorých hlavách im hrozí veľké nebezpečenstvo chemického útoku, ale aj dobrodružstvo. A nám nič iné neostáva, len čakať, kedy VŠIVAVÁ CESTOVNÁ KANCELÁRIA raz a navždy SKRACHUJE!!!!

PS: VŠIVAVÁ CESTOVNÁ KANCELÁRIA nevyužíva letecké služby. Vši, našťastie, nevedia lietať.

Lucia Šturdíková
Základná škola, M. R. Štefánika, Hlohovec

Záchrankyňa

Semienko. Stonka. List. Puk. Kvet. Ako každú jar sme sa s mamou chystali sadiť muškáty. Pri príprave zeminu som sa rozhodla, že by som si jeden muškát dala aj do izby. Veď už som si to tam predsa dávno chcela spestriť. Poprosila som o to mamu. Súhlasila.

Svoj muškát som umiestnila na parapet okna. Každý deň som pozorovala, ako zo semena klíči najskôr slabučká stonka, ktorá následne zosilnie, potom rašia listy a keď vykukol puk, tak som sa už nevedela dočkať, kedy uvidím jeho krásny cyklámenový kvet.

V jedno sobotné ráno som vstala z postele a šla som, ako vždy, skontrolovať svoj muškát. Ale niečo sa mi na ňom nezдалo. Čo to? Čo sa to s ním v noci porobilo? Listy povädnuté, kvietok ovisnutý. Nadvihla som listy a tak som sa zľakla, že som nechtiac rukou zhodila knihy z poličky. Zo spodnej strany listov boli biele vošky a niečo, čo už od malička nemám rada. Lienky. Vôbec sa mi nepáčia a vyvolávajú vo mne strach a paniku. Niekde som čítala, že môžu ľudí aj doštipať. A ako tak pozerám, asi nielen ľudí. Rozčúlila som sa.

- Čo si to porobila môjmu krásnemu muškátu, ty bodkovaná potvora?!

Prvé, čo mi napadlo, bolo, že vezmem knihu a pokúsim sa ju odohnať. Ale iba čo som zlomila na muškáte krehký list a kvietok sa celý roztriasol. Ako som sa tou knihou oháňala, vošla do izby mama a nechápavo sledovala, čo to stváraam.

- Simi, neblázni! Ten muškát nepotrebuje čítať tvoju biológiu. Prečo ho nútiš? skúsila sa mi vysmievať.

- Mami, toto je vážna vec! Tá kniha je zbraň. Musím vyhubiť potvoru, čo mi v noci skoro zožrala môj krásny muškát.

Povedala som jej o mojom náleze a o tom, čo chcem urobiť. Pokrútila hlavou a opatrne nadvihla list muškátu. Hneď jej bolo všetko jasné, lebo ona knižky aj číta, nie ako ja, čo sa tu nimi len bláznivo oháňam.

- Lienky nie sú tvoj nepriateľ. Sú to malé červené stvorenia, ktoré sú užitočné a na listoch sú preto, lebo sa živia voškami. Pomáhajú teda tvojmu muškátu, aby nevyhynul, lebo ho vošky napadli a bez lienok si sám neporadí. Môžeš byť rada, že mu lienka prišla na pomoc. Vždy je to lepšie takto, ako by sme mali použiť nejaký chemický prípravok, povedala múdro.

Zahanbila som sa.

Mama ešte dodala, že aj keď lienky nemám rada, nemám ich hneď zabíjať. Poslúchla som ju, ale čakala som, či sa jej slová potvrdia. A výsledok? O pár dní vošky zmizli. Bola som veľmi šťastná. Môj muškát bol zachránený. Zase krásne rozkvitnutý. Lienka odletela. Asi zachraňovať iné muškáty. Odvtedy som nezabila žiadneho živočícha len preto, že sa mi nepáči, ako vyzerá. Veď možno práve on sa chystá zachrániť nejaký ďalší kvet. A ktovie, možno aj niečo väčšie. Mňa.

Simona Hájovská
Gymnázium, Ul. 17. novembra, Topoľčany

Zubatý netopier

Ahoj, ja som netopier Jožo a mám rád hmyz a dokonca aj motýľov, ale tie lietajú len cez deň, ja večer a v noci, takže sa často nestretávame. Ale všetci moji kamaráti hovoria, že farebný motýľ je skutočná lahôdka.

V jeden krásny letný deň plný slnka som spal vo svojej skrýši, síce nie v postielke, ale len tak zavesený dolu hlavou ako salónka na vianočnom stromčeku. Lebo viete, my netopiere to tak máme najradšej. Keď som sa jedným očkom pozrel, kto je vonku, uvidel som kopec hrájúcich sa detí. Boli malé a veľmi hlučné. Prebudili ma z môjho denného spánku a už som nevedel ďalej spať. Okolo obeda však zrazu všetko stíchlo a ja som nevedel, čo sa stalo. Musel som sa ísť pozrieť, čo sa deje. Deti spali. Veľmi som sa potešil a išiel som si znovu oddýchnuť. Pokúsil som sa opäť zaspáť.

No čo čert nechcel, deti sa práve prebudili a znovu bolo okolo nich veľa kriku. Už som nedokázal zaspáť, tak som sa rozhodol, že počkám do večera a potom si pôjdem trošku zalietat a chytiť si niečo na večeru. Tmu a nočný hmyz mám veľmi rád. Keď si tak letím letným vzduchom, zrazu prišla veľká rana, otec tých ukričaných detí bol rybár a chytil ma pri nahadzovaní na rybársky prút. Bol som v šoku a nevedel som, čo robiť. Viete si predstaviť visieť na udici? No, nič príjemné... A k tomu všetkému si on myslel, že som len obyčajná vodná riasa. Chcel som sa odtrhnúť a nedarilo sa mi. Otec detí ma schmatol a ja som ho od strachu pohrýzol do prsta. Až vtedy vlastne zistil, že nechtyl vodnú riasu ale krásneho netopiera. Všetci sa začali veľmi smiať a mne sa zatiaľ podarilo odletieť.

Od tohto zážitku zásadne nelietam večer, ale vždy čakám až do hlbkej noci, kedy všetci otravní rybári už spia. Potom si potichu zalietam a naplním svoje bruško rôznym nočným hmyzom.

Eva Jurkovičová
Základná škola, Na bielenisku, Pezinok

Zvláštny sen

Hovorí sa, že každý tvor na Zemi má svoje miesto a význam. Po zážitku v mojom sne mi nezostáva nič iné, iba s tým súhlasiť.

Po dlhom a namáhavom dni som prišla domov hrozne unavená. Potrebovala som si na chvíľu oddýchnuť, a tak som si ľahla. Zaspala som ako poleno. Moja hlava asi ešte asi spracovávala informácie z celého dňa, pretože som sa v sne ocitla so svojimi kamarátkami na zaujímavom a nezvyčajnom mieste. Podľa bujarého porastu, vlhkého vzduchu a hrozivých zvieracích zvukov som rýchlo pochopila, že sme niekde v divočine. Asi v pralese. Bála som sa urobiť čo i len krok, aby som na niečo nestúpila. Hlavne na niečo také, čo by ma mohlo uštipnúť, alebo pohrýzť. Vždy som sa bála takejto divočiny. Baby

neboli o nič odvážnejšie, tak som cestu z neutešenej situácie začala hľadať sama. Na nohách len ľahké sandálky, oblečené kraťasy a tielko. Veď bolo horúco. Zo stromov kde tu viseli farebné hadíky, v ich korunách pospevovali pestrofarebné vtáčence, z konára na konár poskakovali veselé opice.

Viac som sa však bála tých malých tvorov, ktoré som nevidela. Moje ruky a nohy stále štípali nejaké mušky, komáre či koníky. Z listov mi na hlavu padali čiernobiele húsenice. Boli ohavné, ale krásne sfarbené, s dokonalým maskovaním. Napadlo mi, že to by sa niekedy zišlo aj nám. Byť nenápadní.

Baby neustále výskali a jačali. Uvedomila som si, že čím viac sa budeme báť, tým dlhšie nám bude trvať cesta do civilizácie. Začala som si zvykať, lepšie sa dívať a rozoznávať živé tvory. Pôsobili na mňa veľmi tajomne, naháňali mi strach, ale aj vzbudzovali rešpekt. Chytili sme sa s kamoškami za ruky a spoločne sme z nohy na nohu, ešte za vidna, prišli k obrovskému vodopádu. Mali sme šťastie. Neďaleko táborili prírodovední bádatelia. Tí tomuto prostrediu rozumejú viac. Hľadali tu nové, ešte neobjavené druhy motýľov. Boli k nám veľmi milí. Prívetivými slovami nás upokojili, vysvetlili, že s nimi sme v bezpečí, že pokiaľ sa v prírode nesprávame hlučne a rušivo, nemáme sa čoho báť. Zavolali nám vysielaczkou pomoc a práve v okamihu, keď pristával vrtuľník, som sa prebudila. Škoda, že som nezažila aj tú, určite napínavú jazdu.

Pochopila som však, prečo sa mi sníval tento sen. Aj počas náročných dní si musím nájsť chvíľu na oddych, relax a uvedomiť si krásu aj potrebu všetkého živého, čo nás obklopuje.

Barbora Prúchová
Základná škola, Hodruša – Hámre

Žabí princ

Keď som sa jedného prázdninového dňa zobudila do upršaného rána, pozrela som sa z okna a neverila vlastným očiam. „Čo to je?!“ vyslovila som nahlas a vybehla som ešte v pyžame na dvor.

„Hotová žabia apokalypsa,“ kričala som z plného hrdla. Celučičký, celý dvor sme mali obsypaný malými rozkošnými žabkami, ktoré skákali jedna cez druhú, akoby sa pretekali vo viacboji. Po chodníku prejsť bolo nemysliteľné. V susedstve býva moja najlepšia kamarátka, a tak bol plán jasný! Bežala som sa prezliecť a namierila som si to priamo k nej, Nine. Z dvora som na ňu zakričala: „Nííííáááá, videla si to! Rýchlo príď!“

Spolu sme ich začali zbierať do vedra, ktoré Nina uchmatla mame a odnášali ich do neďalekého potoka. Moja staršia sestra z nás mala nesmiernu zábavu. „Vyskúšali ste ich už pobozkať, možno sa vám pošťastí a niektorá z nich sa premení na krásneho princa!“

S Ninou sme na seba pozreli a bolo rozhodnuté, čo urobíme. Nazbierali sme ich plné vedro a dali sa do toho... Po chvíľkovom váhaní sme si povedali: „Keď to funguje v každej rozprávke, prečo by to nemalo fungovať nám!“ Žabky boli maličké a ani jedna z nás sa ich nebála, tak sme ich začali rad-radom bozkávať. Po hodnej chvíli nám došlo, že z toho zrejme nič nebude, aj napriek tomu, že sme si každá predstavovali, ako sa maličká žabka zmení na krásneho urasteného princa. Sestra nás zas dostala...

Neodradilo nás to, a prázdninový deň sme si aj naďalej krátili zbieraním žabiek a ich nosením do potôčika. Tie malé kvákajúce stvorenia sa nám poďakovali krásnym kríkaním.

Častokrát si cestou do školy s Ninou spomenieme na našu záchrannú akciu a keď zbadáme v potoku žabu, neraz nám napadne, či to nie je práve tá, ktorú sme v to leto zachránili.

A ktovie, možno kdesi pláva aj náš žabí princ...

Sofia Fortúnová
Základná škola, Trstené pri Hornáde

Živý tieň

Vzduch v záhrade bol nasýtený vôňami, slnko viselo nízko nad obzorom a jeho poloha nasvedčovala, že je už neskoré popoludnie. S kamarátkou Stankou sme pokojne sedeli na vyvrátenom strome a čítali sme knihu. Na perách nám pohrával úsmev. Po hodinách prehovárania rodičov nám konečne dovolili spať na chate.

Záhrada, v ktorej sa nachádzala aj chata, bola naozaj obrovská. Keby sme si ju predstavili ako trojposchodový dom, prízemie by tvorili kvitnúce kvety, na prvom poschodí by sa nachádzali hriadky so zeleninou a ovocné stromy, najvyššie poschodie by bola chata. Menšia, s už zašednutou omietkou a svietiacou červenou strechou, mala stále svoje kúzlo. Patrili k nej malé hrdzavé kľúčiky, ktoré ma neraz pálili v dlani.

Mohutné dvere sa s kvílivým zvukom otvorili. Vonku bolo už príliš veľké šero na čítanie knihy, a keďže na tomto mieste sme o elektrine mohli rozmýšľať len v tom najbláznivejšom sne, rozhodli sme sa aspoň trochu preskúmať chatu. Nebolo na nej nič zvláštne. V jej strede sa nachádzal krb a pred ním dva vaky na spanie, deka, karimatky a vankúše.

Škrtli sme zápalkami a zakúrili v krbe. Drevo zapraskalo a začalo horieť. Chatu naplnila príjemná vôňa domova. Sadli sme si pred blkotajúci oheň a sledovali šantiace uhlíky. V ruke sme držali termosky s ešte nevychladnutým čajom. Sladké pečivo nám štekľilo chuťové poháriky a my sme sa nevedeli nabažiť tej atmosféry. Cez okno sme videli, že slnko vystriedal žiarivý mesiac. Cítila som sa ako zahalená nocou. Akoby niekto cezo mňa prehodil Merlinov plášť. Predmety okolo nás hádzali na stenu rôzne tiene a my sme sa nich dobre zabávali.

Vtom sme uvideli tieň, ktorý sa ani zďaleka nepodobal na vázu, pohár alebo sviečku. Vpredu bola obrovská guľa a hneď za ňou ešte omnoho väčšia.

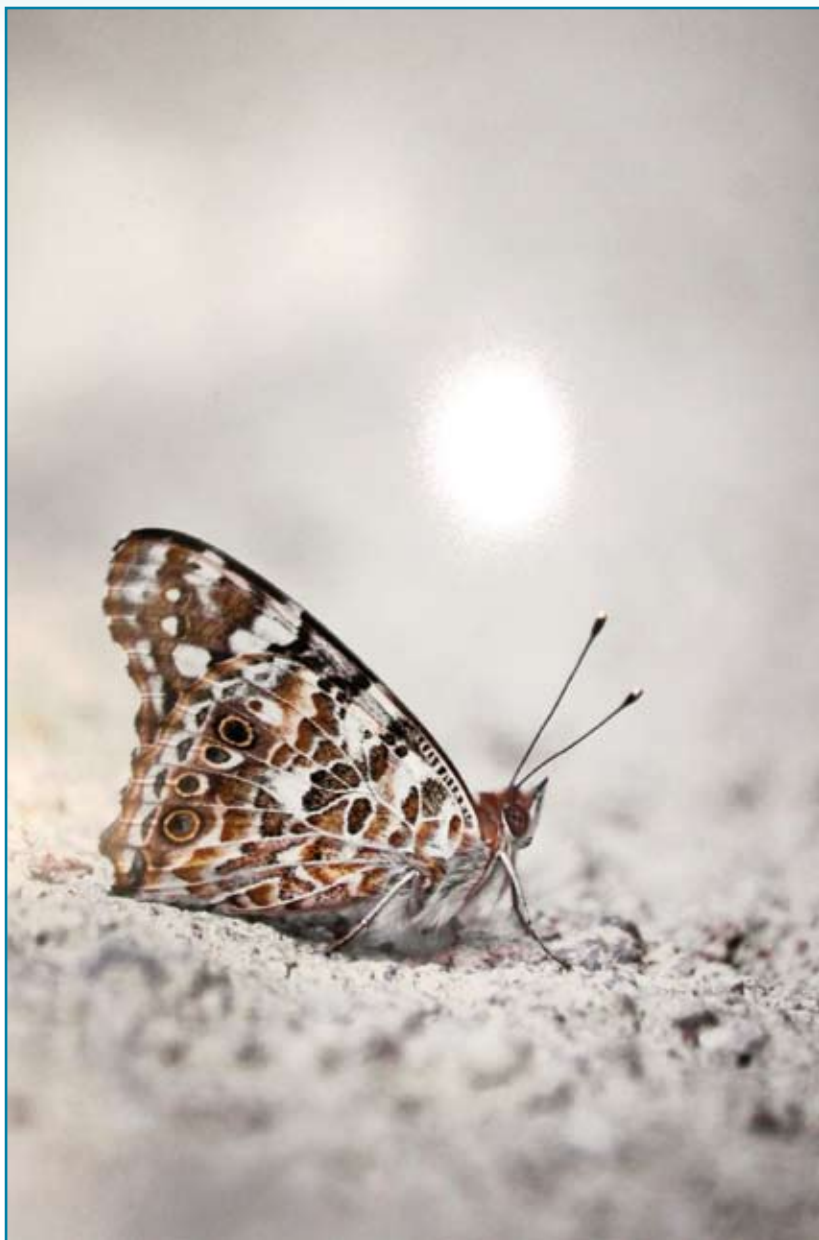
Z toho „čuda“ vychádzalo osem nožičiek. Na malú chvíľu som prestala dýchať a zdesene som sledovala pohybujúci sa tieň. Zvrieskla som a snažila sa vymotať z deky, ktorá sa akoby v tom momente rozhodla ma objasť a už nikdy nepustiť. Rýchlo som ju zo seba striasla a sadla si do rohu izby. Stanka nasledovala moje kroky.

Tieň si stále cupital po stene, a keď sa dostal do žiary plameňov, prekvapene sme zistili, že obrovská tieňová obluda je v skutočnosti malý pavúk. Mal dlhé nohy, na ktorých držalo celé jeho chlpaté telo. Pri pohľade naň som sa s nechutou striasla. No fuj! Ešte viac som sa prilepila na stenu. Zásadná chyba. Keďže som nemala v pláne pustiť pavúka z môjho dohľadu, nevidela som, kam cúvam. Rýchlo ma prebral dotyk niečoho hnusného a lepkavého. Ruku som dala do pavúčej siete. Pri mojom šťastí som mala o chvíľu pavúčí domov aj na tvári. Nikdy ste nevideli lepšieho karatistu ako mňa, keď som sa snažila zbaviť pavučiny.

Napokon sme sa stiahli zo zorného poľa pavúka a ukryli sa do spacích vakov. Zabalili sme sa deky tak, aby v nej nebola ani škáročka, cez ktorú by sa tá malá potvora mohla ku nám dostať.

Ráno bolo príjemné až do chvíle, kým sme si nespomenuli na včerajší incident s pavúkom. Rýchlo sme pozreli na miesto, kde sme naposledy videli chlpaté zviera s dlhými nohami. Pavúk sa však akoby prepadol do zeme. Otvorila som vysoké presklené dvere na terasu. Plným dúškom som nabrala jarný štipľavý vzduch. Vyklonila som sa z balkóna a zrak mi padol na pavučinu upletenú medzi rohom chaty a balkónom. Treptali sa v nej všelijaké malé stvorenia. Uvedomila som si, že nás večer ani ráno nerušil nijaký otravný bzukot a nemali sme ani nijaké štípance od komárov. A za to sme vďačili malému chlpatému pavúkovi, ktorý nás večer poriadne vystrašil.

Kristína Lichvárová
Cirkevná základná škola sv. Margity, Púchov

Alžbeta Timková, 17 rokov, SOŠ Ostrovského, Košice
Posol hmyzieho kráľovstva

Táto publikácia je vydaná za účelom poukázať na tvorbu mladých amatérskych umelcov, ktorí majú environmentálne cítienie a ktorí veľmi zaujímavo a vnímavo spracovali náročnú tému: **Neboj(i)me sa hávede?!**, ktorá bola **vyhlásená Slovenskou agentúrou životného prostredia a Štátnou ochranou prírody v rámci súťaže Múdra príroda – 5. ročník literárnej súťaže pre žiakov II. stupňa základných škôl a študentov stredných škôl v Slovenskej republike.**

Múdra príroda

Názov: Zborník prác 5. ročníka literárnej súťaže Múdra príroda 2017
Zostavili: Mgr. Barbora Mistríková, Mgr. Dobromila Bobková, Anna Gudzová
Autori: Kolektív autorov – vybraní účastníci literárnej súťaže Múdra príroda 2017
Recenzenti: PaedDr. Zuzana Bariaková, PhD., Mgr. Lucia Miňová
Výtvarníci: vybraní účastníci medzinárodnej výtvarnej súťaže Zelený svet 2017
Grafika a Prepress: Mgr. Martina Řidzoňová
Vydal: Slovenská agentúra životného prostredia, Banská Bystrica
Tlač: DMC, s. r. o., Šurany – časť Nitriansky Hrádok
Náklad: 200 ks
Rok: 2017
ISBN: 978-80-89503-77-3

Publikácia neprešla jazykovou úpravou. Použité ilustračné obrázky sú víťazné práce medzinárodnej súťaže výtvarnej tvorivosti detí a mládeže Zelený svet 2017.

